

วารสารลวະศรี

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2560

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ศึกษา ของคณาจารย์ นักวิชาการและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน โดยมีขอบเขตเนื้อหาในสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา บริหารธุรกิจ การจัดการ การท่องเที่ยวและบริการ

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

กำหนดออกเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ: ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน); ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ศรีณัย จันทร์ขุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ บุญกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ แดงขำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทรัฐ บำรุงเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ดร.ดวงพร ไหมประเสริฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์สุชาดา สวัสดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คุณเจตนิพิฐ กันฉาย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คุณลดาวัลย์ อางชน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คุณนพดล มีคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

กองบรรณาธิการ**มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี**

รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองศาสตราจารย์ ดร.พนิตสุภา ธรรมประมวล มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เต๊ะขันหมาก มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

หน่วยงานภายนอก

ศาสตราจารย์ประดิษฐ์ พงศ์ทองคำ 128/13 หมู่ที่ 5 ตำบลโสนลอย อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ศาสตราจารย์เพ็ญศรี กาญจน์มัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทิวรรณ พิระศักดิ์โสภณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภพ เจริญนุท
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล จตุพร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา อนันตธนาชัย
ดร.พระมหาดวงเด่น วิฑิตยาโน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถาบันรัชต์ภาคย์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review Committee)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวัลย์ คำคง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ เสี่ยงม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พยุงสิน
ดร.เนติ เฉลยวาเรศ
ดร.สริยะ หาญพิชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภากร โพธิ์ดง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภพ วงษ์รอด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัช มีชาญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ คงภักดี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจตรา ประเสริฐสิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย วิชัยดิษฐ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริย์ ผลประเสริฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทินันท์ พรหมสุวรรณ
รองศาสตราจารย์ปาริณี ต้นประยูร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจง เจริญสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภภาพร กล้าสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวณี ไกรักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปานตา พิริยะจิตตะ
ดร.อัจฉรา ผ่องพิทยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลำพูน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์
รศ.ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์
ดร.จันทร์ฉาย จันทรลา
ผศ.ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
ผศ.ดร.ธิดา ทับพันธุ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต

ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถนนราชมรรคา ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี

โทรศัพท์/โทรสาร 0 3661 1201

สารบัญ

หน้า

กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(2)
สารบัญ	(3)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7

1

อัครเดช สังคมศักดิ์ ภูวดล จุลสุคนธ์ อภิสิทธิ์ ภาชนะวรรณ

การพัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

18

ปิยะวรรณ แม้นญาติ วิไล ทองแผ่ เนติ เฉลยวาเรศ

การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

33

อินทรา น้อยอ่อง เฉลิมชัย หาญกล้า ภูวดล จุลสุคนธ์

การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้การ
งานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

49

วันดี แวสว่าง วิไล ทองแผ่ ทรงศรี ตุ่นทอง

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

67

สิริพัชชา นิมิตร เฉลิมชัย หาญกล้า ภัสกร เลาสวัสดิ์กุล

การพัฒนามรรณศู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป้าก

83

ณิชา แจ่งต่าย ภูวดล จุลสุคนธ์ เฉลิมชัย หาญกล้า

ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดลพบุรี	97
ประเสริฐศรี ขาวช่วง สรรชัย ชูชีพ ภัลลยกร เลาสวัสดิ์กุล	
การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง	111
มนีรัตน์ สิทธิโชค ภัลลยกร เลาสวัสดิ์กุล เอลิมชัย หาญกล้า	
สภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี	129
ไพบรียา หาญมนตรี เอลิมชัย หาญกล้า ภัลลยกร เลาสวัสดิ์กุล	
บทความวิชาการ	
แอปพลิเคชัน: เครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้วิชาเคมี	143
พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์ ธนวัฒน์ พงษ์ศักดิ์	

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7

The Relationship between the School Administrators' Leadership and Work Motivation of Teachers under Secondary Education Service Area Office 7

อัครเดช สังสมศักดิ์¹ ภูวดล จุลสุคนธ์² อภิสรร์ ภาชนะวรรณ³
Akaradet Sangsomsak¹ Phuwndon Chulasukhont² Apisan Pachanawan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 2) ศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.921 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ แบบสั่งการ และแบบมอบหมายงาน ระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ แบบขायงาน และแบบมีส่วนร่วม
2. แรงจูงใจในการทำงานของครูสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย

¹ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เรียงลำดับค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ แบบความต้องการความสำเร็จ แบบความต้องการอำนาจ แบบความต้องการความผูกพัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา, แรงจูงใจในการทำงานของครู

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the school administrators' leadership under secondary education service area office 7 2) study work motivation of teachers under secondary education service area office 7 and 3) The relationships between the school administrators' leadership and under secondary education service area office 7. Sample groups 331 persons were teachers working under secondary education service area office 7 in 2015 academic year drawn by Yamane and stratified random sampling. The instrument that use in the saving collects the data were questionnaires leader traits of school administrators and teachers' work motivation with reliability value of 0.921. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and simple correlation.

The findings were as follows:

1. Overall the school administrators' leadership under secondary education office 7 was at middle level. a high level 2 aspect: 1) Directive leadership 2) Supportive leadership and middle level 2 aspect: 1) Achievement-oriented leadership 2) Participative leadership
2. Overall work motivation of teachers under secondary education office 7 was at a high level. The rankings from highest to lowest were based on the following aspects: 1) Achievement, 2) Power 3) Affiliation
3. The relationships between the school administrators' leadership and work motivation of teachers under secondary education office 7 relatively lowest positive significantly statistic of the level .01.

Keywords: relationships, the school administrators' leadership, work motivation of teachers

บทนำ

สถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะ และความสามารถเพียงพอต่อการประกอบอาชีพมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มีสุขภาพที่แข็งแรง สมบูรณ์ สามารถดำรงวิถีชีวิตได้อย่างมีความสุข และมีการกิจตามที่ได้รับมอบหมายจากการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาโดยหลัก ๆ อาจสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานปฎิรูปการศึกษา, 2544, หน้า 5) 1) สถานศึกษาจะมีพันธะสัญญาต่อผู้เรียนและชุมชนในเรื่อง การปฏิรูปการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การสร้างระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการใช้ทรัพยากร ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) ความผูกพันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากร ในสถานศึกษา ในกระบวนการเรียนการสอนจะมีเพิ่มมากขึ้น ผู้ปกครองจะต้องร่วมกันกับสถานศึกษาในการดูแลการเรียนของนักเรียนชุมชนรวมทั้งผู้ปกครองจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมกันพัฒนาหลักสูตร ร่วมกันจัดการเรียนการสอน ร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งเข้ามา มีบทบาทในการร่วมกันตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา 3) การตัดสินใจในการบริหาร การศึกษาจะเปลี่ยนไปในรูปขององค์คณะบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แทนการบริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนองค์กรชุมชนที่เป็นกรรมการใน คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องรู้บทบาท อำนาจหน้าที่ในการกำกับ สนับสนุนและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดกฎ กติกา และแนวปฏิบัติ เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนและสถานศึกษาในการรวมพลังความคิดและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูต้องได้รับการพัฒนาทักษะในหน้าที่ให้เป็นมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับบทบาทเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรในท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษา เป็นผู้ที่สามารถประสานพลังครูในโรงเรียน รวมทั้งชุมชนกลุ่มต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ที่ ตั้งไว้ ครูต้องมีความสามารถในการปรับ กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและผู้เรียน เกิด การบูรณาการ รู้จักพัฒนาตนเองและสามารถร่วมมือกับคณะครูและผู้บริหารในการทำงานเป็นทีมได้

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน กล่าวคือนอกจากผู้นำจะเป็นบุคคลสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานแล้ว งานจะดำเนินไปด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์แล้วยังขึ้นอยู่กับศิลปะในการบริหารงานของผู้นำในการบริหารงาน นอกจากนี้ผู้นำมีอิทธิพลเหนือความคิดของสมาชิกเกี่ยวกับเป้าหมายของงาน เป้าหมายส่วนบุคคล และทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นพร้อมกันนั้นผู้นำจะมีประสิทธิภาพเมื่อได้รับการยอมรับ ความพึงพอใจ แรงจูงใจจากสมาชิกในหน่วยงานนั้น ซึ่งแนวคิดนี้มาจากพื้นฐานของทฤษฎีความคาดหวังพฤติกรรมผู้นำตามทฤษฎีวิถีทาง – เป้าหมาย มีองค์ประกอบที่เด่น ๆ ของภาวะผู้นำ 4 แบบคือ 1) ภาวะผู้นำแบบบงการ ผู้นำแบบนี้จะใช้พฤติกรรมของตนแสดงให้เห็นว่าเขาคาดหวังอะไรจากสมาชิกในแนวทางหรือแนะแนวว่าควรทำอะไร ทำอย่างไร และขอร้องให้สมาชิกให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่กำหนดไว้ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน เป็นผู้นำที่ใช้พฤติกรรมแบบความเป็นมิตรกับสมาชิกและเห็นอกเห็นใจในความเป็นอยู่ จึงทำให้บรรยากาศแห่งความเป็นมิตรเกิดขึ้นในกลุ่มทำงาน 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม เป็นผู้นำที่ใช้พฤติกรรมในการให้คำปรึกษาร่วมกับสมาชิกและนำเอาแนวคิดของกลุ่มมาพิจารณาก่อนการตัดสินใจ 4) ภาวะผู้นำแบบเน้น

ความสำเร็จ เป็นผู้นำที่ใช้พฤติกรรมมุ่งเป้าหมาย แสวงหาแนวทางปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น เน้นความเป็นเลิศ และแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในตนเอง โดยสมาชิกก็จะปฏิบัติตามไปสู่มาตรฐานอันสูงด้วย

ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ(Leadership)นั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานและการจัดองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนโดยภาวะผู้นำนั้นจะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กรโดยตรงคือถ้าผู้บังคับบัญชามีความเป็นผู้นำ กิจกรรมงานของหน่วยงานก็จะดำเนินไปได้โดยราบรื่นและก้าวหน้า ตรงกันข้ามถ้าผู้บังคับบัญชาขาดความเป็นผู้นำ ก็เกิดผลเสียหายต่างๆหลายประการทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นตัวการแห่งการเปลี่ยนแปลง (change agent) ภายในหน่วยงาน พฤติกรรมความเป็นผู้นำจึงมีผลไปถึงผลผลิตขององค์กร ความพึงพอใจ ขวัญและกำลังใจ ความจงรักภักดี ความกระตือรือร้นและการบูรณาการของผู้ร่วมงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะชี้วัดความสำเร็จความล้มเหลวของโรงเรียนผู้นำ ควรมีบทบาทในการรับรู้ประสานงาน สนับสนุน อำนวยความสะดวก เพื่อให้สมาชิกในหน่วยงานได้ใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ความสำเร็จของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในงานของครู ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยกระตุ้นและช่วยปรับปรุงมาตรฐานการสอนของครูในโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ส่วนงานจะมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับตัวครูเป็นสำคัญ นั่นคือครูจะต้องทำงานด้วยความสบายใจผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่ต้องเป็นผู้นำ ทั้งในด้านบริหารโรงเรียน และด้านการเรียนการสอน จึงต้องปฏิบัติต่อบุคลากรในโรงเรียนให้เหมาะสมกับภารกิจในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจ การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนด้วยความตั้งใจมีศรัทธาที่จะอบรมสั่งสอนนักเรียนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ย่อมจะส่งผลไปถึงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในที่สุด (ยงยุทธ เกษสาคร, 2541, หน้า 36)

ภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพของผู้นำเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาซึ่งมีความสัมพันธ์กัน เพราะภาวะผู้นำเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ที่ต้องบริหารจัดการทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ลิเคิร์ท (Likert, 1961, p. 51) กล่าวว่าประสิทธิภาพขององค์กรอาจจะพิจารณาได้จาก ความพึงพอใจของสมาชิกในหน่วยงานนั้นผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ กล่าวคือต้องเป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกได้ว่า ผู้บริหารมีความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ในเรื่องต่าง ๆ จะก่อให้เกิดความศรัทธา ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการทำงานส่งผลให้การดำเนินการบริหารจัดการทางการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุตามจุดประสงค์ ปัญหาการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีปัญหาหลายด้าน ซึ่งภารดี อนันต์นวิ (2552, หน้า 321-323) ได้กล่าวถึงไว้หลาย ๆ ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านวิชาการ ผลการทดสอบระดับประเทศ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ปัจจัยด้านงบประมาณ ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารด้านบุคลากรมีความรู้ความสามารถไม่ตรงวิชาเอก ครูผู้สอนไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงการมอบหมายงานในหน้าที่ให้ปฏิบัติครูบางคนก็ไม่ทำตาม หรือบางครั้งยอมทำตามแต่ไม่ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ มีผลสะท้อนต่อการใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

แรงจูงใจหรือสิ่งจูงใจ เป็นตัวกระตุ้นให้คนเราแสดงพฤติกรรมต่างๆ กัน หรือเป็นแรงขับเคลื่อนที่คนแสดงพฤติกรรมอย่างใดนั้น เนื่องจากคนมีความต้องการ และการที่คนเรามีความต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักเป็นเพราะว่าขาดสิ่งนั้น ความต้องการจะเป็นแรงผลักดันให้เราแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้สิ่งนั้นๆ มา การที่บุคคลจะยินยอมทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือปฏิบัติซึ่งความพอใจในงานที่เป็นที่ยอมรับกันว่ามีความสำคัญมากประการหนึ่งในการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างดีที่สุด ประหยัดที่สุด และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะบุคคลนั้นจะปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียรยิ่งขึ้น ให้อะเวลาในการปฏิบัติงานมากขึ้น และตั้งใจทำงานด้วยความกระตือรือร้น อุตสาหพยายาม ทำให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลไม่มีความพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ งานจะดำเนินไปไม่ราบรื่น ระดับการปฏิบัติงานลดต่ำลง ความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของงานจะหมดไป การปฏิบัติงานหน้าที่จะเฉื่อยช้าลงทุกทีและจะทำให้ประสิทธิภาพของงานด้อยลง ในที่สุด (บุญกาล ภูด่านจัว, 2554, หน้า 2)

การที่ครูจะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใดนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูก็คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เมื่อครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่สูงครูจะทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร ให้อะเวลาในการทำงานมากขึ้น ตั้งใจทำงานด้วยความกระตือรือร้นและด้วยความอุตสาหพยายามยิ่งขึ้น เพราะแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เกิดความรัก ความสามัคคี ความเสียสละ อันจะส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานดังที่สมิธ (Smith, 1963, p. 23) และ เดวิส (Davis, 1967, pp. 60 - 62) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญในการปฏิบัติงานกับประสิทธิผลในการทำงานสอดคล้องกันว่าขวัญในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการทำงาน หากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในหน่วยงานปราศจากซึ่งขวัญในการปฏิบัติงานเสียแล้ว การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องกันเป็นเวลายาวนานย่อมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ทั้งนี้เพราะขวัญในการปฏิบัติงานเป็นระดับ อารมณ์ของบุคคลที่อยู่ภายในจิตใจที่มีความเกี่ยวข้องกับความตั้งใจของบุคคลที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 จำนวน 1,933 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7, 2558, หน้า 2)

ประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตร ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีการคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จึงได้ขนาดตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 331 คน โดยใช้วิธีแบ่งชั้นภูมิโดยสุ่มส่วน (stratified random sampling) ดังนี้

1. คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด
2. จำแนกประชากรออกตามขนาดสถานศึกษา
3. คำนวณตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนของประชากร
4. ดำเนินการสุ่มครู โดยใช้วิธีแบ่งชั้นภูมิโดยสุ่มส่วน (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ขนาดสถานศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา

2.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนน ช่วงน้ำหนักของการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ

2.3 แรงจูงใจในการทำงานของครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนการประมาณค่า โดยกำหนดน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิกเคอร์ท (Likert's Method)

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามได้โดยผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์คุณภาพและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.80 – 1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.921

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดทำหนังสือไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามให้ทุกสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง

4.3 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

4.4 นำข้อมูลที่ได้ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.3 วิเคราะห์ แรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) และทดสอบความสัมพันธ์โดยการทดสอบที

ผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 จากผลการวิจัย มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. แบบสั่งการ	3.52	0.48	มาก
2. แบบขายนงาน	3.47	0.55	ปานกลาง
3. แบบมีส่วนร่วม	3.43	0.49	ปานกลาง
4. แบบมอบหมายงาน	3.52	0.53	มาก
ภาพรวม	3.48	0.45	ปานกลาง

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แสดงให้เห็นว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ แบบสั่งการ แบบมอบหมายงาน แบบขายงาน และแบบมีส่วนร่วม

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ในภาพรวม มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ในภาพรวม

แรงจูงใจในการทำงาน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. แบบความต้องการอำนาจ	4.36	0.57	มาก
2. แบบความต้องการความผูกพัน	4.28	0.55	มาก
3. แบบความต้องการความสำเร็จ	4.37	0.55	มาก

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า แรงจูงใจในการทำงานของครูสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แรงจูงใจในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ แบบความต้องการความสำเร็จ แบบความต้องการอำนาจ แบบความต้องการความผูกพัน

3. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 มีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7

ภาวะผู้นำ	ความต้องการอำนาจ		ความต้องการความผูกพัน		ความต้องการความสำเร็จ		ภาพรวม	
	r.	p.	r.	p.	r.	p.	r.	p.
1. แบบสั่งการ	-.070	.205	-.209	.000**	-.094	.089	-.133	.016*
2. แบบขายงาน	-.065	.241	-.173	.002*	-.134	.015*	-.132	.016*
3. แบบมีส่วนร่วม	-.135	.014*	-.245	.000**	-.192	.000**	-.204	.000**
4. แบบมอบหมายงาน	-.133	.015*	-.216	.000**	-.170	.002*	-.185	.001**
ภาพรวม	-.114	.038*	-.238	.000**	-.167	.002*	-.185	.001**

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แบบ ความต้องการอำนาจ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ความต้องการความผูกพัน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แบบความต้องการความสำเร็จ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อมูลค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แสดงให้เห็นว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 มีความเห็นว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคนเป็นนักประสานงานที่ดี บริหารแบบมีส่วนร่วม มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ และครองตนดี มีความโปร่งใส จึงจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุษราภรณ์ ชื่นชม (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. แรงจูงใจในการทำงานของครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แรงจูงใจในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 มีความเห็นว่าผู้บริหารมีการเสริมสร้างให้เกิดกำลังใจของบุคคลในองค์กร และเกิดพลังร่วมส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะผู้ปฏิบัติงาน ช่วยให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กรและผู้บังคับบัญชา ช่วยให้การควบคุมการปฏิบัติงานในองค์กรเป็นไปอย่างมีระเบียบ มีวินัย และศีลธรรมอันดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมังกร ่องอาจ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แบบความต้องการอำนาจ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 มีความเห็นว่าความต้องการที่จะมีอำนาจสูงจะมีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลและการควบคุม ซึ่งบุคคลเช่นนี้มีความต้องการเป็นผู้นำ ต้องการงานให้เหนือผู้อื่น ชอบสอน ชอบแข่งขันซึ่งครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการแบบนั้น จึงทำให้มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมหมาย นาควิเชียร (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผลของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับมาก

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ความต้องการความผูกพัน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูพอใจกับการเป็นที่รัก ของกลุ่มสมาชิกในสังคม รักษาความสัมพันธ์อันดีในสังคม พอใจในการให้ความร่วมมือ มากกว่าการแย่งชิง พยายามสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น สร้างความเข้าใจอันดีจากสังคมที่เป็นสมาชิก จึงทำให้มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุพัตรา หมนั่นอก (2555, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ประสิทธิผลของสถานศึกษาแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แบบความต้องการความสำเร็จ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูไม่ได้มีความต้องการความสำเร็จสูง ไม่มีความปรารถนาอย่างรุนแรงที่จะประสบความสำเร็จในด้านอื่นๆ นอกจากการสอนให้เด็กนักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จึงทำให้ไม่ปรารถนาที่จะทำงานให้ดีกว่าบุคคลอื่น ทำให้มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของไพฑูริ์ แถบเงิน (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 มีความเห็นว่าแรงจูงใจมีความจำเป็นสำหรับหน่วยงานทุกแห่งที่ผู้บริหารต้องดำเนินการต่อพนักงานแล้ว เมื่อบุคคลมีแรงจูงใจในการทำงานแล้ว จะส่งผลให้พนักงานเต็มใจที่จะใช้ความสามารถออกเต็มที่ในการให้ความร่วมมือในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน โดยแบ่งความสำคัญของแรงจูงใจในการทำงานจึงทำให้มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของณัฏฐาวัลย์ สารสุข (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กันในทางบวก กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แสดงให้เห็นว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งการมีส่วนร่วมสามารถทำให้บุคลากรในองค์กรเกิดความรู้สึกรักและผูกพันกับงานที่ตนปฏิบัติ เป็นการสร้างความมั่นใจ ไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน สามารถทำให้องค์กรพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วและมั่นคงโดยการที่ผู้บริหารจัดกิจกรรมร่วมกับครูอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดทำหลักสูตร กิจกรรมรวมയാทานอาหารรวมกัน เป็นต้น

2. แรงจูงใจในการทำงานของครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 แรงจูงใจในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แรงจูงใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยแรงจูงใจแบบความต้องการความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งความต้องการความสำเร็จเป็นการทำสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นหรือมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อความสำเร็จ บุคคลที่ต้องการความสำเร็จจะมีลักษณะชอบการแข่งขัน ชอบงานที่ท้าทาย ต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อประเมินผลงาน มีความชำนาญในการวางแผน มีความรับผิดชอบสูง เช่น ในเรื่องของการแก้ปัญหาหรือการทำงานที่มีความซับซ้อนขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร เฉพาะในสถานศึกษาเพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของผู้บริหารในสถานศึกษา

2. ควรศึกษาสาเหตุของปัญหา และสาเหตุของการนำไปสู่แรงจูงใจในการทำงานในสถานศึกษาทั้งครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ ไชยยิ่งกฤษศิริ. (2553). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ณัฏฐาวัลย์ สารสุข. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธวัชชัย มีประเสริฐ. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เนตรหทัย ณรงค์แสง. (2551). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญกาล ภู่อานันท์. (2554). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุษราภรณ์ ชื่นชม. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพรรณ ละอองนวล. (2550). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี.
- ไพฑูริย์ แก้วเงิน. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎี การบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนต์รี.
- มังกร งามใจ. (2547). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2541). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพฯ : ศูนย์เอกสารและตำราสถาบัน.
- ลัดดาวัลย์ วิเศษะภูติ. (2549). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนสาธิตพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมหมาย นาควิเชียร. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7. (2558). ข้อมูลสารสนเทศ. ปราจีนบุรี: ผู้แต่ง.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). ปฏิรูปการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สุพัตรา หมั่นนอก. (2555). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

Davis, H.R. (1967). The Control of Student Extra- Curriculum life in American Higher Education. Dissertation Abstracts. 27 (67) : 2782-A.

Likert, S. (1961). New patterns of management. New York: McGraw-Hill. McClelland, D.C (1985). Human motivation. Cambridge: Cambridge University Press Management.

Smith, Nila B. (1963). Reading Instruction for Today's Children. New Jersey : Prentice - Hall.

การพัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู้ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

A Development of Science Camp Curriculum on the topic of Know on about Faced to Flood Disaster for Lower Secondary Students

ปิยะวรรณ แม้นญาติ¹ วิลโล ทองแพ² เนติ เฉลยวาเรศ³

Piyawan Maenyat¹ Wilai Thongpae² Neti Chaloeaywares³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู้ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู้ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโพธิ์เกษร จังหวัดสพบุรี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 40 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู้ภัยน้ำท่วม 2) แบบวัดการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.891 3) แบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.907 และ 4) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.889 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู้ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบของหลักสูตรดังนี้ ความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร/เนื้อหา สถานที่จัดกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมค่าย สื่อ/อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม การวัดประเมินผลหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ ตารางกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรมค่าย ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างพบว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม

2. ผลการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู้ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า 1) การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังใช้หลักสูตร สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังใช้หลักสูตร สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก

¹ นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การบริหารจัดการโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าแร่จอก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์, รอบรู้สู้ภัยน้ำท่วม

Abstract

The purposes of this research were to: 1) develop the science camp curriculum on the topic of know on about faced to flood disaster for lower secondary students and 2) studies the results of the implementation of Science Camp curriculum. The research sample, obtained by cluster sampling, consisted of 40 lower secondary students from Watphokaset School in Lopburi Province during the first semester of the academic year 2017. The research instruments were: 1) science camp curriculum on the topic of know on about faced to flood disaster 2) a scientific literacy test with a reliability value of 0.891, 3) a scientific attitude test with a reliability value of 0.907, and 4) a satisfaction for the curriculum test with a reliability value of 0.889. Data were analyzed in terms of mean, standard deviation, t-test and content analysis.

Findings revealed that:

1. The science camp curriculum on the topic of know on about faced to flood disaster, were for lower secondary students consisted of these components: Introduction, principles, objectives, curriculum structure / learning scope, place for make an activity, process activities, media/ equipment for activities, measurement and evaluation of science camp courses, activity schedule, and management plans. The components of the draft curriculum were considered related and suitable.

2. To use science camp curriculum on the topic of know on about faced to flood disaster for lower secondary students were as follows: 1) Scientific literacy of lower secondary students after using curriculum was significantly higher than that before the training ($p < .05$); 2) The scientific attitude of lower secondary students after using curriculum was significantly higher than that before the training ($p < .05$); and 3) Lower secondary students were satisfied with the curriculum was at a high level.

Keyword: A science Camp Curriculum, Know On about Faced to Flood Disaster

บทนำ

ท่ามกลางมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก ให้ได้รับความสูญเสียในด้านต่างๆ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในบริบทของโลก ประเด็นเรื่องภัยพิบัติโดยเฉพาะเรื่องอุทกภัยจะเป็นโจทย์ใหญ่ที่สำคัญในกระแสโลก การคาดการณ์เรื่องอุทกภัยชี้ให้เห็นแนวโน้มความถี่และความรุนแรงที่มีมากขึ้น วิกฤตดังกล่าวกลายเป็นวาระโลกที่มีองค์กรเครือข่ายในประเทศต่างๆ ทำงานเรื่องนี้เป็นจำนวนมาก โดยในมิติของการศึกษา มีหลายประเทศที่มีการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องอุทกภัยศึกษา ภูมิอากาศโลกศึกษา ภัยพิบัติศึกษา วาริศึกษา โดยพัฒนาขึ้นบนฐานของการประเมินและคาดการณ์ความรุนแรงของภัยพิบัติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับน้ำ ภัยพิบัติและอุทกภัย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอน สามารถรับมือและจัดการกับเหตุต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มวิชาที่เน้นการบูรณาการเรื่องน้ำและอุทกภัยผ่านรายวิชาต่างๆ อาทิเช่น สวัสดิศึกษา วิชาพลเมืองศึกษา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สุขศึกษา หรือแม้แต่ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีการสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นอื่นๆ เช่น การดูแลสุขภาพ การระวังป้องกันโรคอุบัติใหม่ที่สืบเนื่องมาจากภาวะน้ำท่วม เป็นต้น (จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, หน้า 1-8)

ในประเทศไทย อุทกภัย ถือเป็นภัยพิบัติอันดับ 1 ที่ประเทศไทยประสบทุกปี โดยระยะหลังมีความรุนแรงและก่อความเสียหายมากขึ้นโดยรอบของความเสียหายจาก 100 ปี กลายเป็น 4 ปี จากสถิติปี พ.ศ. 2532-2552 พบว่า ไทยประสบอุทกภัยรวม 213 ครั้ง มีผู้บาดเจ็บ 7,896 คน เสียชีวิต 2,938 คน คิดเป็นมูลค่าความเสียหายรวม 115,786.67 ล้านบาท โดยในปี 2532 มีผู้บาดเจ็บมากที่สุด 5,495 คน ผู้เสียชีวิต 602 คน คิดเป็นมูลค่าความเสียหายกว่า 1 หมื่นล้านบาท ทั้งนี้ ไม่นับรวมเหตุการณ์มหาอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งธนาคารโลก (world bank) ประเมินมูลค่าความเสียหายสูงสุดไว้ถึง 1.44 ล้านล้านบาท โดยก่อให้เกิดความเสียหายใน 65 จังหวัด ประชาชนเดือดร้อนกว่า 4 ล้านครัวเรือน 13.5 ล้านคน และมีผู้เสียชีวิต 813 ราย และหากพิจารณาข้อมูลในปี พ.ศ. 2560 พบว่าเกิดผลเสียหายจากน้ำท่วมกระจายเป็นวงกว้าง ฝนที่ตกต่อเนื่องทำให้เกิดน้ำไหลหลากในพื้นที่ 44 จังหวัด รวม 300 อำเภอ 1,643 ตำบล 12,949 หมู่บ้าน 43 ชุมชน ประชาชนได้รับผลกระทบ 578,814 ครัวเรือน 1,840,716 คน ผู้เสียชีวิต 28 ราย ทั้งหมดนี้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง (ไทยรัฐออนไลน์, 2560, ย่อหน้า 1-11)

จากบทเรียนในอดีต เมื่อปี พ.ศ. 2554 พื้นที่ส่วนใหญ่ในอำเภอบ้านหมี่ และอำเภอดำรง ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดลพบุรี ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมใหญ่ ไปพร้อมกับอีกหลายจังหวัดในภาคกลาง ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการไร้ที่อยู่อาศัย การเกิดโรคระบาด การเดินทาง การขาดแคลนอาหารการกิน การตกงาน ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ โรงเรียนต้องปิดงดการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทั้งด้านชีวิต ความเป็นอยู่ และภาวะทางจิตใจ ทั้งหมดทั้งปวงดูเป็นปัญหาที่หนักหนามากกว่าที่เคยพบเจอ อันเป็นผลมาจากระดับน้ำที่สูงขึ้นเร็วจนเตรียมรับมือไม่ทัน การขาดประสิทธิภาพตรง ทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน บางครอบครัวสูญเสียคนรัก ในขณะที่บางครอบครัวตั้งบ้านเรือนอยู่ในที่สูงกว่าจึงไม่ได้รับผลกระทบดังกล่าว แต่ก็มีความเดือนร้อนรำคาญใจอยู่บ้าง ในเรื่องของความไม่สะดวกในการเดินทาง เป็นต้น นักเรียนที่ไม่พบกับปัญหาน้ำ

ท่วมโดยตรง จึงไม่รับรู้ถึงปัญหาและผลกระทบดังกล่าว จึงยังไม่เกิดการเรียนรู้ ในขณะที่ในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรีเอง มีข่าวน้ำท่วมฉับพลันทุกปี ทำให้นักเรียนกลุ่มที่ยังไม่ได้รับประสบการณ์อาจเกิดความประมาท และหากสถานการณ์น้ำท่วมเกิดขึ้นกับพื้นที่ของตนเองขึ้นจริง อาจไม่สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับสถานการณ์ดังกล่าวได้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555, ย่อหน้า 1) ได้ดำเนินโครงการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเผชิญสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งมีแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านภัยพิบัติ และแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ให้สามารถดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ตามข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่องแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหา จากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่เน้นให้บรรจุเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติไว้ในหลักสูตรการศึกษา พร้อมทั้งเผยแพร่สื่อ การเรียนรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ และด้วยเหตุผลดังกล่าว ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในทุกเขตพื้นที่ทั่วประเทศ กำหนดให้ทุกโรงเรียนในสังกัด จัดการเรียนการสอนด้านการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและมีแนวทางในการปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติได้และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายทางด้านชีวิตและทรัพย์สิน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า คำนำ) ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของค่าย ว่าจะเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่มีส่วนในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐาน ในการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมไทยและสังคมโลก และส่งเสริมให้ผู้เรียน มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับความเห็นของ ชุตินา วัฒนศิริ (2549, หน้า 7) ที่ได้กล่าวว่า การศึกษาวิทยาศาสตร์เท่าที่มีอยู่ในหนังสืออาจยังไม่เข้าใจลึกซึ้งเพียงพอ ควรจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอีก จะทำให้เข้าใจหลักทฤษฎีกระจ่างชัดขึ้น จนสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ และนำหลักวิทยาศาสตร์ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ จึงเห็นสมควรจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ เพราะความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์คงไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่แน่นอน ซึ่งกิจกรรมวิทยาศาสตร์เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรกิจกรรมหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อเสริมความสนใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์แก่นักเรียน นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเอง ในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นไปโดยความสมัครใจ กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์จะช่วยเสริมความรู้วิทยาศาสตร์และ ความสนใจของนักเรียนในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนช่วยพัฒนาการเติบโตของนักเรียน ในทุกด้าน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ เรื่อง “รอบรู้สู้ภัยน้ำท่วม” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งถือเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิทยาศาสตร์ โดยหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยใช้สถานการณ์ของปัญหาน้ำท่วมเป็นบริบทของกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนกิจกรรมทางวิชาการเน้นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในรูปแบบของค่ายวิทยาศาสตร์ที่มุ่งหวังให้นักเรียนได้รับทั้งเนื้อหาองค์ความรู้ ในการนำไปใช้ในการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับสถานการณ์น้ำท่วมได้ บนฐานคิดแบบสังคมวิทยาศาสตร์ ควบคู่ไปกับความสนุกสนานที่นักเรียนสามารถออกแบบการทดลองและเรียนรู้ด้วยตนเอง

รวมถึงการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สะท้อนความคิด หรือโต้แย้งประเด็นปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีคุณค่า นำไปใช้ได้จริง และส่งผลต่อการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยในอนาคตนั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 เปรียบเทียบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส อำเภอลำดวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 4 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน รวมทั้งสิ้น 174 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโพธิ์เกษร จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 40 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster sampling) โดยการสุ่มนักเรียน 1 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

2.2 แบบวัดการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์

2.3 แบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์

2.4 แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์

รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสอบถามความต้องการนักเรียน นำมาออกแบบหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วมซึ่งประกอบด้วย 1) ความนำ 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้างหลักสูตร/เนื้อหา 5) สถานที่จัดกิจกรรม 6) กระบวนการจัดกิจกรรมค่าย 7) สื่อ/อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม 8) การวัดประเมินผลหลักสูตรค่าย 9) ตารางกิจกรรม 10) แผนการจัดกิจกรรมค่าย ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 แล้วนำไป try out กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดมุจลินท์ อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน แล้วปรับปรุงหลักสูตร

3.2 แบบวัดการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์

ศึกษาหลักการ แนวคิด การสร้างแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ จากเอกสารตำราต่างๆ สร้างแบบวัดตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดสาระและพฤติกรรมที่ต้องการวัดแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 นำแบบทดสอบไป try out นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียน วัดมุจลินท์ อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน คัดเลือกให้เหลือ 30 ข้อ แล้ว นำมาวิเคราะห์ความยาก (p) ได้อยู่ระหว่าง 0.37-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) ได้อยู่ระหว่าง 0.27-0.73 และค่าความเชื่อมั่น ได้เท่ากับ 0.891

3.3 แบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์

ศึกษาแนวคิด การสร้างแบบวัดเจตคติ แล้วนำข้อมูลมาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้ สร้างแบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ตามขอบเขตเนื้อหา รวบรวมได้ 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท โดยข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ 1.00 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดมุจลินท์ จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์เท่ากับ 0.907

3.4 แบบวัดความพึงพอใจต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจและเทคนิคการสร้างแบบสอบถามแล้วนำมาสร้างแบบวัดความพึงพอใจตามจุดมุ่งหมายจำนวน 12 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรม นันทนาการ ด้านเนื้อหา ด้านวิชาการ ด้านสื่อเทคโนโลยี และด้านสถานที่/ระยะเวลา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ 1.00 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดมุจลินท์ จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์เท่ากับ 0.889

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์เกษตร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น

4.2 ทำการวัดการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ และวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ก่อนการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ โดยใช้แบบวัดการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ จำนวน 15 ข้อ

4.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภยัน้ำท่วมกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 2 วัน ใช้เวลา 15 ชั่วโมง

4.4 ทำการวัดการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ และวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์หลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ โดยใช้แบบวัดการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ และแบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ด้วยแบบวัดฉบับเดิม

4.5 วัดความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภยัน้ำท่วมจำนวน 12 ข้อ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในการหาความสอดคล้องของหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภยัน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (rtt) จากสูตร KR 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสันในการหาคุณภาพของแบบวัดการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ และผู้วิจัยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของครอนบาคในการหาคุณภาพแบบวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์และแบบวัดความพึงพอใจต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์

5.1 สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน t-test แบบ dependent ในการเปรียบเทียบผลการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ และการเปรียบเทียบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่าง กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตร รอบรู้สู่ภยัน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นการพัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์รอบรู้สู่ภยัน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ ความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร/เนื้อหา สถานที่จัดกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมค่าย สื่อ/อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม การวัดประเมินผลหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ ตารางกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรมค่าย ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรค่ายฉบับร่างพบว่ามี ความสอดคล้อง

ตอนที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภยัน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การประเมินผลการใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่างได้ผล ดังนี้

- ผลการเปรียบเทียบการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภยัน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การทดสอบ (n = 40)	คะแนนเต็ม 30 คะแนน		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.		
ก่อนใช้หลักสูตร	13.25	1.71	85.953*	.000
หลังใช้หลักสูตร	25.08	1.62		

* p < .05

จากตาราง พบว่า การรู้เรื่องทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ผลการเปรียบเทียบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นดังตาราง 3-4

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการวัดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลัง การใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อที่	รายการ	ก่อนใช้หลักสูตร		แปลความ	หลังใช้หลักสูตร		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ฉันมีส่วนร่วมอย่างมากกับกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ที่โรงเรียนจัดขึ้น	3.50	0.60	เห็นด้วย	4.40	0.67	เห็นด้วย
2.	ฉันเรียนวิทยาศาสตร์ด้วยความสุข	3.48	0.51	ไม่แน่ใจ	4.55	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.	ฉันสนใจวิชาวิทยาศาสตร์มากกว่าวิชาอื่น	3.35	0.48	ไม่แน่ใจ	4.38	0.70	เห็นด้วย
4.	ในการเรียนวิทยาศาสตร์แต่ละครั้ง นักเรียนต้องการให้หมดเวลาเร็วๆ	2.70	0.61	ไม่แน่ใจ	4.53	0.51	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5.	นักเรียนไม่ชอบร่วมกิจกรรมเวลาเรียนวิทยาศาสตร์	3.55	0.71	ไม่เห็นด้วย	4.63	0.54	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อที่	รายการ	ก่อนใช้หลักสูตร		แปลความ	หลังใช้หลักสูตร		แปลความ
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
6.	ฉันช่วยเพื่อนทำการทดลองเสมอ	3.53	0.55	เห็นด้วย	4.53	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7.	ฉันร่วมกิจกรรมกับกลุ่มงานที่ทำสำเร็จเสมอ	3.50	0.51	เห็นด้วย	4.55	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8.	ฉันเบื่อและปล่อยให้เพื่อนทำการทดลอง	3.48	0.51	ไม่แน่ใจ	4.50	0.51	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9.	ฉันมักนั่งดูเพื่อนเตรียมวัสดุอุปกรณ์การทดลอง	3.55	0.60	ไม่เห็นด้วย	4.35	0.80	ไม่เห็นด้วย
10.	ฉันไม่สนใจว่ากลุ่มจะทำกิจกรรมการทดลองได้หรือไม่	3.45	0.55	ไม่แน่ใจ	4.58	0.55	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11.	การแยกขยะก่อนทิ้งเป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ	3.48	0.55	ไม่แน่ใจ	4.15	0.83	เห็นด้วย
12.	ชาวนาที่ยอมสละพื้นที่ของตนเองทำเป็นแก้มลิงรองรับน้ำในฤดูฝน ควรได้รับการสรรเสริญ	4.00	0.55	เห็นด้วย	4.55	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
13.	การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในน้ำขณะน้ำท่วมเป็นเรื่องที่ทำได้เพราะใครๆ ก็ทำกัน	3.68	0.47	ไม่เห็นด้วย	4.68	0.47	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
14.	การเก็บขยะสิ่งกีดขวางทางน้ำเป็นหน้าที่ของอบต. ไม่เกี่ยวกับฉัน	3.65	0.48	ไม่เห็นด้วย	4.65	0.48	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
15.	คนไร้บ้านสร้างบ้านย่นลงในแม่น้ำลำคลองเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจและสมควรทำ	3.48	0.51	ไม่แน่ใจ	4.18	0.78	ไม่เห็นด้วย
รวมเฉลี่ย		3.49	0.16	ปานกลาง	4.48	0.17	มาก

จากตาราง 3 พบว่า เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง หลังใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม มีเจตคติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่า ก่อนใช้หลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ชาวนาที่ยอมสละพื้นที่ของ

ตนเองทำเป็นแก้มลิงรองรับน้ำใน ฤดูฝน ควรได้รับการสรรเสริญ (มีความคิดเห็น คือ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในน้ำขณะน้ำท่วมเป็นเรื่องที่ทำได้เพราะใครๆ ก็ทำกัน (มีความคิดเห็น คือ ไม่เห็นด้วย $\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.47) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ในการเรียนวิทยาศาสตร์แต่ละครั้ง นักเรียนต้องการให้หมดเวลาเร็วๆ (มีความคิดเห็น คือ ไม่แน่ใจ $\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.61) ส่วนหลังใช้หลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในน้ำขณะน้ำท่วมเป็นเรื่องที่ทำได้เพราะใครๆ ก็ทำกัน (มีความคิดเห็น คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ การเก็บขยะสิ่งกีดขวางทางน้ำเป็นหน้าที่ของ อบต. ไม่เกี่ยวกับฉัน (มีความคิดเห็น คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การแยกขยะก่อนทิ้งเป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ (มีความคิดเห็น คือ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.83)

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ (n = 40)	คะแนนเต็ม 75 คะแนน		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.		
ก่อนใช้หลักสูตร	52.35	2.46	25.833*	.000
หลังใช้หลักสูตร	67.18	2.51		

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1.	กิจกรรมที่จัดให้ มุ่งเน้นกระบวนการคิด	4.13	0.76	มาก
2.	กิจกรรมที่จัดให้ สามารถนำไปปรับใช้ได้กับการเรียนรู้ในอนาคต	4.58	0.50	มากที่สุด
3.	กิจกรรมที่จัดให้ช่วยให้เกิดความสนุกสนาน	4.05	0.68	มาก
4.	กิจกรรมที่จัดให้ช่วยให้เกิดความสามัคคีในกลุ่ม	4.23	0.80	มาก
5.	เนื้อหาที่จัดให้ครอบคลุมการดำรงชีวิตท่ามกลางสถานการณ์ น้ำท่วม	4.00	0.68	มาก
6.	เนื้อหาที่จัดให้ สามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตจริงหากเกิดปัญหาน้ำท่วม	4.10	0.71	มาก
7.	วิทยากรให้ความรู้ได้อย่างชัดเจน	4.15	0.66	มาก
8.	วิทยากรส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	4.10	0.71	มาก
9.	สื่อที่ใช้มีความทันสมัย	4.00	0.75	มาก
10.	สื่อที่ใช้ในกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา	4.13	0.65	มาก
11.	สถานที่จัดกิจกรรมมีความสะอาด สดวกสะอาด ปลอดภัย	4.25	0.63	มาก
12.	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมค่ายมีความเหมาะสม	4.20	0.76	มาก
ภาพรวม		4.16	0.22	มาก

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กิจกรรมที่จัดให้ สามารถนำไปปรับใช้ได้กับการเรียนรู้ในอนาคต ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ สถานที่จัดกิจกรรมมีความสะอาด สดวกสะอาด ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เนื้อหาที่จัดให้ครอบคลุมการดำรงชีวิตท่ามกลางสถานการณ์น้ำท่วม และสื่อที่ใช้มีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.68, 0.75 ตามลำดับ)

อภิปรายผล

1. การพัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย ความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร/เนื้อหา สถานที่จัดกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรม ค่าย สื่อ/อุปกรณ์ ในการทำกิจกรรม การวัดประเมินผลหลักสูตรค่าย ตารางกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรมค่าย ซึ่งหลักสูตร มีความสอดคล้องและเหมาะสม นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับ เจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลาง โดยกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่จัดนอกห้องเรียน หรือจัดนอกเวลาเรียนเพื่อนำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ได้ลงมือปฏิบัติ เป็นการนำความรู้ที่ได้เรียนจากหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาปรับประยุกต์ใช้ เชื่อมโยงกับสถานการณ์ที่เป็นประเด็นปัญหาในชีวิตประจำวัน ในการแก้ปัญหาและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีเหตุผล บนฐานของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลี้ยง ทูมทอง (2553, หน้า 16-17) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ดีควรตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา มีเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนบริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้ สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิต สอดคล้องกับผลการวิจัยของถาวร ต้นหยงมาศกุล (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สู่ ความเป็นเลิศโดยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้าง การทดลองใช้ และการประเมินหลักสูตร โดยนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนทอง และโรงเรียนอนุบาลปิตุลาธารขันธ์สมุทร รวม 20 คน ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตร ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ทั้ง 8 เรื่อง ส่งผลให้ผลฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าจุดตัด 57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า

2.1 การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีการใช้วัสดุอุปกรณ์จริงทั้งหมด เน้นทักษะการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เน้นกิจกรรมกลุ่มที่มีการทำงานร่วมกัน การนำเสนอ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมีผลงานปรากฏเห็นเด่นชัดนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกิดทักษะกระบวนการทำงาน รู้จักศึกษาค้นคว้า รู้จักแก้ปัญหาและรู้จักสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนมีผล การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาวรรณ คำพิลา (2553, ย่อหน้า 15) ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ในการจัดค่ายวิทยาศาสตร์ เพื่อ 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัส เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ ตรงที่ 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะ การสื่อสารมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ตลอดจนความสามารถในการร่วมมือ รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4) ส่งเสริมความเป็นผู้นำและเป็นสมาชิกที่ดี 5) ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในทางที่สร้างสรรค์ และเหมาะสม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชวนพิศ คณะพัฒน์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้ปัญหานำทาง การวิพากษ์วิจารณ์ ทางสังคมและแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย การรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ในภาพรวมและรายด้าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 เจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังการใช้หลักสูตรค่าย วิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม สมมุติฐาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนมีเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ก่อนการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการใช้หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ นักเรียนมีเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก ซึ่งส่งผลให้หลังการใช้ หลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ในครั้งนี้สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติผ่านสถานการณ์ ในรูปแบบต่างๆ และการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือ เน้นการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ผ่านการถ่ายทอดเชิงคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และเน้น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสนใจในวิทยาศาสตร์ สนับสนุนกระบวนการสืบค้นทาง วิทยาศาสตร์ และ ปลุกจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูติมา วัฒนศิริ (2549, หน้า 65) ที่กล่าวว่า ค่ายวิทยาศาสตร์จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิทยาศาสตร์ เป็น การศึกษาวิทยาศาสตร์นอกเหนือจากในห้องเรียน จุดมุ่งหมายของการจัดค่ายวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนนั้น เพื่อ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ มีเจตคติที่ดีต่อ วิทยาศาสตร์ และฝึกให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมพ์สุภัค บุญเดช (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำ การวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติ เชิงวิทยาศาสตร์ เรื่องสารละลายกรดและเบส ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนาดอกไม้ จังหวัดนครพนม ระหว่างการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น และแบบปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้ง สองวิธี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

2.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่ภัยน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจกรรมที่ จัดให้มุ่งเน้นกระบวนการคิด สามารถนำไปปรับใช้ได้กับการเรียนรู้ในอนาคตได้ เนื้อหาที่จัดให้ครอบคลุมสามารถ นำไปปรับใช้ได้ในชีวิตจริงหากเกิดปัญหาน้ำท่วมได้ วิทยาการให้ความรู้ได้อย่างชัดเจน มีการส่งเสริมการเรียนรู้โดย ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในการจัดกิจกรรมใช้สื่อที่มีความทันสมัยสอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิด การจัดกิจกรรมค่ายที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ร่วมกิจกรรม ดังเช่น สุภาวรรณ คำพิลา (2553, ย่อหน้า 24) ซึ่งได้เสนอไว้ว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นกิจกรรมวิชาการ และกิจกรรมสันทนาการ เพราะการเข้าร่วม กิจกรรมค่ายนั้น นอกจากมีสาระแล้วนักเรียนควรมีความสุขด้วย 2) กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นมีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมค่าย 3) กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นมีสิ่งแปลกใหม่เพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่แก่ นักเรียน 4) กิจกรรมนั้นนักเรียน มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) กิจกรรมนั้นมีความสุข กระตุ้น ให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญผา ศรีทองแท้ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เชิงวิทยาศาสตร์ด้วยของเล่นภูมิปัญญาไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่น้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัย
ได้สรุปข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 กรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีพื้นฐานวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกันมาก วิทยากรควรให้ความรู้ได้อย่างชัดเจน
และควรใช้สื่อที่ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริง หรือเสมือนจริงมากที่สุด เช่น สื่อวีดิทัศน์ ที่น่าตื่นเต้นสอดคล้องกับภัย
น้ำท่วมในปัจจุบัน เป็นต้น

1.2 การกิจกรรมสำหรับค่ายวิทยาศาสตร์ควรเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกสนาน

1.3 เนื้อหาของหลักสูตรอาจปรับให้มีความครอบคลุมการดำรงชีวิตท่ามกลางสถานการณ์น้ำท่วมให้
มากกว่านี้

1.4 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมควรมีความทันสมัย ใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นเพื่อดึงดูดความสนใจของ
นักเรียนในการทำกิจกรรม

1.5 ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนควรปล่อยให้เด็กได้คิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตัวเองกับ
เพื่อนๆ ในกลุ่ม เน้นให้นักเรียนปฏิบัติงานด้วยความสามัคคี มีน้ำใจช่วยเหลือกัน และมีความอดทนในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ รอบรู้สู่น้ำท่วมที่จัดทำขึ้นไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมว่ามีการ
พัฒนาและเปลี่ยนแปลงทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ที่ดีขึ้นหรือไม่

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรม ว่าได้มีการนำความรู้เรื่อง รอบรู้สู่น้ำท่วม
ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เมื่อเกิดสถานการณ์น้ำท่วมในอนาคต หรือไม่ และได้ผลอย่างไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

- จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์. (2559). บทเรียนมหาอุทกภัยกับการเรียนรู้ใหม่เพื่อเด็กและเยาวชน. สืบค้น สิงหาคม 7, 2560, จาก <http://rescom.trf.or.th/display/keydefault>.
- ชุติมา วัฒนศิริ. (2549). กิจกรรมวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ชวนพิศ คณะพัฒน์. (2559). ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวทางการใช้ปัญหานำทางและการ
วิพากษ์วิจารณ์ทางสังคมและแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสังคมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถาวร ต้นหยงมาศกุล. (2556). การพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อ ส่งเสริมการ
เรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2560). ปก.รายงานน้ำท่วมใน 10 จว. เดือนร้อนกว่า 3 แสนครัวเรือนสกลนครหนักสุด.
สืบค้น กันยายน 8, 2560 จาก <https://www.thairath.co.th/content/1030159>
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุปผา ศรีทองแท้. (2557). การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เชิงวิทยาศาสตร์ ด้วยของเล่นภูมิปัญญา
ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน
สมเด็จเจ้าพระยา.
- พิมพ์สุภัค บุญเดช. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเจต
คติเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่องสารละลายกรดเบส ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น และแบบปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
นครพนม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดค่าย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). ขอเชิญประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดการศึกษา
เพื่อเตรียมความพร้อมเผชิญ. สืบค้น ตุลาคม 22, 2555, จาก
http://academic.obec.go.th/web/node/1/77/govdocsec_detail/187.aspx?id_colum=2741
- สุภาวรรณ คำพิลา. (2553). การจัดการเรียนรู้ด้วยค่ายวิทยาศาสตร์. สืบค้น ตุลาคม 13, 2555, จาก
<http://portal.in.th/general-sci/pages/11591/>

การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท
Strategic Planning and Effectiveness of Education of School
Administrators Secondary Educational Service Area Office 5
Chainat Province

อินทิรา น้อยอ่าง¹ เฉลิมชัย หาญกล้า² ภูวดล จุลสุขคนธ์³
Inthira Noiang¹ Chalermchai Hankla² Phuwndon Chulasukhont³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ศึกษาการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท 2) เปรียบเทียบการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท จำนวน 13 โรงเรียน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 231 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.924 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

1.1 การวางแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ด้านภาพรวม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การกำหนดปรัชญาความเชื่อขององค์กร 2) การกำหนดแผนปฏิบัติการ 3) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การกำหนดนโยบาย

¹ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1.2 ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ด้านภาพรวม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก

2. เปรียบเทียบการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

2.1 การวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา

2.2 ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา

3. การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การวางแผนกลยุทธ์, ประสิทธิภาพ, สถานศึกษา

Abstract

This research aimed to : 1) study strategic planning and effectiveness of education of School administrators. secondary educational service area office 5 Chainat province 2) compare Strategic planning and effectiveness of education of School administrators. secondary educational service area office 5 Chainat province when classified by sex, position, age, education, experience and school size. and 3) The relationships between strategic planning and effectiveness of education of School administrators. Secondary educational service area office 5 Chainat province. Sample groups 231 persons were administrators and teachers working under Secondary schools under the Office of the District 13 School in 2015 academic year drawn by Yamane and stratified random sampling. The instrument that use in the saving collects the data were questionnaires leader traits of school administrators and teachers' work motivation with reliability value of 0.921. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) and Scheffe' method and simple correlation.

The findings indicated that:

1. The Strategic planning and effectiveness of education of School administrators. secondary educational service area office 5 Chainat province.

1.1 The Strategic planning administrators. secondary educational service area office 5 Chainat province in overall were rated at a high level when considering each item. Sort by the top three aspect; 1) Defining an organization's corporate philosophy. 2) Action Plan Formulation 3) internal environment analysis The lowest aspect include the policy formulation

1.2 The effectiveness of education of School administrators. secondary educational service area office 5 Chainat province in overall and every aspect were rated at a high level ranking from : 1) Ability to adapt and develop school 2) Ability to produce students for high academic achievement. 3) Ability to solve problems within the school. and 4) Ability to develop students to a positive attitude.

2. Compare Strategic planning and effectiveness of education of School administrators. secondary educational service area office 5 Chainat province.

2.1 Compare Strategic planning of education of School administrators. secondary educational service area office 5 Chainat province when classified by sex, position, age, education, experience and school size there were no different.

2.2 Compare effectiveness of education of School administrators. secondary educational service area office 5 Chainat province when classified by sex, position, age, education, experience and school size there were no different.

3. The relationships between strategic planning and effectiveness of education of School administrators. Secondary educational service area office 5 Chainat province relatively moderate positive significantly statistic of the level .01.

Keywords: strategic planning, effectiveness, school

บทนำ

การบริหารองค์กรในปัจจุบันมีผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นผลกระทบจากระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ศาสนา การศึกษา เทคโนโลยีต่างๆ และรวมถึงองค์ประกอบภายในขององค์กรเอง ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่จะทำให้องค์กรมีความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ แนวทางหนึ่งที่หน่วยงานหรือองค์กรจะสามารถรับมือจากผลกระทบเหล่านี้ได้นั้น ทุกคนในองค์กรจะต้องเรียนรู้กับทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบสังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้หน่วยงานต้องมีการปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลง (งทอง จันทรางศุ, 2554, หน้า 53-59) ซึ่งในการที่จะบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ส่วนหนึ่งมาจากผู้นำในองค์กร รวมถึงบุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกัน เตรียมตัวเรียนรู้และพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านั้นโดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรอย่างมีระบบ มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยขององค์กร กำหนดปัญหาเพื่อหาทางเลือกในการแก้ไข และกำหนดเป็นแผนงานในการพัฒนาองค์กรต่อไป (Glickman Gordon, & Ross Gordon, 2010, pp.228-230)

การวางแผนการดำเนินงานในการบริหารองค์กร หรือที่เรียกว่าการวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญมากและถือเป็นกิจกรรมแรกที่โรงเรียนจะต้องจัดทำ เพราะแผนกลยุทธ์เป็นแผนงานหลักที่แสดงถึงภาระงาน แนวโน้มของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาของตนเอง และเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้การดำเนินการต่างๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีระบบและมีหลักเกณฑ์ เพราะการวางแผนกลยุทธ์เป็นวิธีการหรือแผนการที่คิดขึ้นอย่างรอบคอบ มีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน มีความยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ มุ่งหมายเพื่อเอาชนะคู่แข่งหรือหลบหลีกอุปสรรคต่างๆ จนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ และความรู้ความชำนาญเพื่อกำหนดสิ่งที่จะดำเนินการในอนาคตให้ได้เปรียบ มีการคิด การวิเคราะห์และการตัดสินใจร่วมกันอย่างเป็นระบบของผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใต้บริบทที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อกำหนดกรอบทิศทางหรือแผนการดำเนินการขององค์กร ดังนั้นสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะเยาวชนของชาติให้เป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนที่มีความสุข จำเป็นต้องมีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อเป็นกรอบแนวทางการบริหารและจัดการให้เป็นไปตามเป้าหมาย วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้การวางแผนกลยุทธ์เป็นแนวทางดำเนินงานเพราะทุกสถานศึกษาต่างก็ต้องการประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดตลอดจนความก้าวหน้าที่รวดเร็วขององค์กรอื่นได้ ด้วยเหตุนี้แต่ละองค์กรจึงพยายามแสวงหาผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหาร มีผลงานการบริหารที่ประสบความสำเร็จจนเป็นหลักประกันของความสำเร็จในการบริหารงานอย่างมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า 15)

ประสิทธิผลขององค์กร เป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าขององค์กร ดังเช่นสถานศึกษาจะมีประสิทธิผลเพียงใดนั้นพิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติในทางบวก ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับ

สิ่งแวดล้อมและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ฉะนั้นการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง แต่สถานศึกษาต่างๆ ไป ยังไม่สามารถจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ ซึ่งจากผลการวิจัยอันดับการศึกษาโลก (IMD) ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสามารถด้านการศึกษาของแต่ละประเทศ ซึ่งมีประเทศไทยอยู่ด้วย และจากผลการวิเคราะห์พบว่าประสิทธิภาพด้านการศึกษาของไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (พนม สุวรรณหงษ์, 2548, หน้า 3-4) จึงอาจกล่าวได้ว่าภาระหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการบริหารงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้บรรลุตามนโยบายของสถานศึกษานั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องสร้างองค์กรของตนเองให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้จัดการความรู้ พัฒนาความรู้ พัฒนาความคิด และพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อประโยชน์และบุคลากรในโรงเรียนที่จะได้เรียนรู้จากกระบวนการบริหารของผู้บริหาร ตลอดจนความรู้ความสามารถของนักเรียนที่จะได้รับการสอนของครูที่มีคุณภาพ แสดงถึงผลการจัดการศึกษาที่บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพดังที่กล่าวมาข้างต้นเห็นว่าทั้ง 2 ประเด็นเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในอนาคต ซึ่งหากว่าการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของหน่วยงานเป็นไปตามกระบวนการตามขั้นตอนอย่างดี มีการคำนึงถึงสภาพปัจจุบันและสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตแล้ว ความมีประสิทธิภาพย่อมเกิดขึ้นกับองค์กร อย่างไรก็ตามในระดับสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการองค์กร โดยใช้กระบวนการบริหารเช่นเดียวกับองค์กรอื่นๆ ที่จะต้องมีการวางแผน มีการดำเนินการตามแผน มีการติดตามประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนกลยุทธ์ควรเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา และทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 (สารสนเทศทางการศึกษา, 2559, หน้า 75-77) พบว่าประสิทธิภาพของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันโดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ซึ่งผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญทำให้มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาว่ามีการวางแผนกลยุทธ์ระดับใด และประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท โดยผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กร รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อเปรียบเทียบการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท จำนวน 13 โรงเรียน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 29 คน ครู จำนวน 514 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 543 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (สุรียรี ศิริโกภาภิรมย์, 2553, หน้า 127) ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวน 231 คน เนื่องจากผู้บริหารมีจำนวนน้อยจึงใช้ผู้บริหารทั้งหมด 29 คน ครู จำนวน 202 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้น โดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่กำหนดไว้ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) สอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน (ระวีวรรณ ชินะตระกูล, 2542, หน้า 125) โดยการสร้างเครื่องมือการวัดในแบบของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 (จังหวัดชัยนาท) เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า

ซึ่งมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80 -1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.924

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือเสนอคณะกรรมการคุรุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท เพื่อขออนุญาตและออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา

3.2 ผู้วิจัยแจกแบบประเมินและจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำแบบประเมินให้กับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครู จำนวน 231 ฉบับ พร้อมทั้งขอรับคืนด้วยตนเองภายใน 2 สัปดาห์ ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้จำนวน 231 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 3 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติใช้เปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท วิเคราะห์โดยการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ระดับการวางแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ด้านภาพรวม

ด้านภาพรวม		ระดับการวางแผนกลยุทธ์		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การกำหนดปรัชญาความเชื่อขององค์กร	4.09	0.41	มาก
2	การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร	3.88	0.53	มาก
3	การกำหนดพันธกิจ	3.95	0.48	มาก
4	การกำหนดนโยบาย	3.86	0.65	มาก
5	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	3.75	0.66	มาก
6	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	3.96	0.61	มาก
7	การกำหนดวัตถุประสงค์	3.87	0.44	มาก
8	การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก	3.94	0.53	มาก
9	การกำหนดแผนปฏิบัติการ	3.98	0.48	มาก
ภาพรวม		3.92	0.36	มาก

ตาราง 1 การวางแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ด้านภาพรวม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การกำหนดปรัชญาความเชื่อขององค์กร 2) การกำหนดแผนปฏิบัติการ 3) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การกำหนดนโยบาย

ตาราง 2 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ภาพรวม

ภาพรวม		ระดับประสิทธิผล		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.07	0.53	มาก
2	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก	3.93	0.57	มาก
3	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	4.08	0.54	มาก
4	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	3.94	0.66	มาก
ภาพรวม		4.00	0.51	มาก

ตาราง 2 ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ด้านภาพรวม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก

ตาราง 3 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

ตัวแปร	ค่าสถิติ	p.
เพศ	0.025	.980
ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	-0.461	.648
วุฒิการศึกษา	1.238	.297
อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่	-1.112	.268
ขนาดของสถานศึกษา	0.455	.635

ตาราง 3 การวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 4 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

ตัวแปร	ค่าสถิติ	p.
เพศ	-1.170	.243
ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	1.084	.285
วุฒิการศึกษา	0.281	.839
อายุ	-0.552	.581
ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่	0.183	.833
ขนาดของสถานศึกษา	1.773	.153

ตาราง 4 ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

การวางแผน	ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา				
	ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	ความสามารถในการพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก	ความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนา โรงเรียน	ความสามารถในการแก้ปัญหา ภายในโรงเรียน	ภาพรวม
การกำหนดปรัชญาความเชื่อขององค์กร	0.479**	0.359**	0.370**	0.297**	0.423**
การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร	0.265**	0.558**	0.324**	0.417**	0.450**
การกำหนดพันธกิจ	0.294**	0.339**	0.519**	0.325**	0.418**
การกำหนดนโยบาย	0.235**	0.452**	0.372**	0.576**	0.477**
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	0.127	0.305**	0.211**	0.353**	0.291**
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	0.246**	0.349**	0.344**	0.365**	0.374**
การกำหนดวัตถุประสงค์	0.105	0.161*	0.148*	0.104	0.147
การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก	0.130*	0.133*	0.102	0.096	0.130*
การกำหนดแผนปฏิบัติการ	0.206*	0.160*	0.210**	0.166*	0.210**
ภาพรวม	0.330**	0.469**	0.423**	0.460**	0.482**

ตาราง 5 การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์

ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

1.1 การวางแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมชาย พิมพากรณ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มการศึกษาที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปัญญา พรหมบุตร (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 การวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับสัน นนทะสัน (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามทรรศนะของพนักงานส่วนตำบลในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐาน แต่สอดคล้องกับกัญทิมา เพี้ยมูล (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู ซึ่งผลการวิจัย ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนตามการรับรู้ของ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภูตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนตามการรับรู้ของครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญมี ก่อบุญ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับ มาก ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก องค์ประกอบของภาวะผู้นำเพื่อการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านภาวะผู้นำเชิง วิสัยทัศน์ และด้านการมุ่งความสัมพันธ์ในฐานะเอกบุคลของผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผล โดยรวมของการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. การวางแผนกลยุทธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การกำหนดนโยบาย ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาทควรมีการจัดทำกรอบพื้นฐานที่ เป็นตัวกำหนดขององค์กร จุดมุ่งหมาย ปณิธาน วัตถุประสงค์ทั่วไปและแนวทางชุดหนึ่งซึ่งครอบคลุมการ ดำเนินงานธุรกิจภายใต้กรอบแนวคิดขององค์กร

2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาทควรมีการกำหนดแนวทางในการแสดงออกของนักเรียนที่เกิดจากความจริงใจ มี

จิตใจกว้างขวางเป็นประชาธิปไตยยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวม เห็นความสำคัญและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยในด้านการจัดการความขัดแย้งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท
2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท

เอกสารอ้างอิง

- กัญติมา เพี้ยมูล. (2551). ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จงทอง จันทรางศุ. (2554). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ.2552. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- บุญมี ก่อบุญ. (2548). ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ปัญญา พรหมบุตร. (2552). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พนม สุวรรณหงษ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วสัน นนทะสัน. (2552). ประสิทธิภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามธรรมชาติของพนักงานส่วนตำบลในเขตอำเภอป่าสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมชาย พิมพ์ภรณ์. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มการศึกษาที่ 6. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (2559). สารสนเทศทางการศึกษา. สิงห์บุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2553). การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Glicckman, Carl.D., Stephen P. Gordon and Jovita M. Ross-Gordon. (2010). Super Vision and instructional leadership. 8th Ed. Pearson Education Inc. Boston, USA.
- Hoy, W.K.and Miskel,C.G.(2001). Educational Administration : Theory - Research – Practice (6 th ed). New York : McGraw – Hill.

การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศกลุ่มสาระ
การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
The Development of Learning Activity for Practicing an Analytical
Thinking Skill Data and Information, Career and Technology
Substance Group for Mathayom 1 Students

วันดี แวสว่าง¹

Wandee Waewsawang¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับสลาก ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 4) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 83.16/80.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียน ชั้น

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จากการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม, การคิดวิเคราะห์, ข้อมูลและสารสนเทศ, การงานอาชีพและเทคโนโลยี

Abstract

The purpose of this research were to 1) develop a learning activity for practicing an analytical thinking Skill Data and information Career and Technology Substance Group for Mathayom 1 students, 2) compare the students learning achievement before and after taught with the developed learning activity and, 3) compare the student ability of analytical skill before and after taught with this developed learning activity, 4) study the students satisfaction towards this developed learning activity. The sample drawn using simple random sampling was 30 Mathayom 1 student from Thalaungwittayakom School Subchampa District, under Education Service Area Office 5. The instruments uses in this research were 1) a learning activity for practicing analytical thinking skill, 2) a learning achievement test with a reliability of 0.83 3) an ability test of 0.83 analytical thinking skill with a reliability of 0.83 4) a satisfaction test towards the developed learning activity. Data were analyzed in terms mean, standard deviation and t-test.

The findings were as follows. 1) The result showed that the developed learning activity had an E_1/E_2 efficiency of 83.16/80.89 which followed the standard criteria of 80/80 2) Also, students, learning achievement for the topic was higher after using the developed learning activity at significance level of .05 3) After using the developed learning activity the researcher found that the students ability of thinking skill was better after using the mentioned learning activity at a significance level of .50 4) Finally students satisfaction towards the learning achievement was positive.

Keywords: Learning for activity, analytical thinking, data and information, career and technology

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีส่วนช่วยส่งผลให้โลกเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา ฉะนั้นเมื่อมีการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าจึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ทักษะกระบวนการคิด จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร กระบวนการคิดทำให้รู้จักจำแนกข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับการพินิจ พิจารณา วิเคราะห์แยกแยะ แล้วใช้ความรู้ความสามารถทั้งหมดตัดสินใจเลือกแนวทางที่ทำให้เกิดผลดีที่สุด ดังนั้นการคิดจึงเป็นคุณสมบัติที่ผู้เรียนและมนุษย์ทุกคนควรมีควบคู่ไปกับความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม (สวทช. มูลค่าและอรรถย มูลค่า, 2550, หน้า 2) การคิดเชิงวิเคราะห์เรียกได้ว่าเป็นความคิดพื้นฐานสำหรับการคิดในมิติอื่นๆ ต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ช่วยให้เราเข้าใจจริง รู้เหตุผล เบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 มาตราที่ 24 (2) และมาตราที่ 24 (3) ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 21) กระบวนการคิด จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และช่วยในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก, หน้า 25 – 26, 36)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องข้อมูลและสารสนเทศได้กำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ข, หน้า 205, 217) ซึ่งการจัดกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างทักษะการคิดเป็น ใช้ความเป็นเหตุเป็นผล จากการรวบรวมข้อมูลนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบ หาข้อสรุปจนได้คำตอบ ทักษะที่เกิดขึ้นนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถแยกแยะหาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง และเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้บรรทัดฐานของความถูกต้องเพิ่มเติม ก็จะเกิดแนวทางในการตัดสินใจแยกแยะสิ่งถูกจากสิ่งผิด (นิพนธ์ ศุภศรี, 2547, หน้า 46) เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นต้องพัฒนาพัฒนาทักษะการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564), 2560, หน้า 15) สอดคล้องกับรายงานการสังเคราะห์ผลการประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า 25) ซึ่งพบว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กไทยในอนาคต

อันดับ 1 คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คำนวณ สร้างสรรค์ และการสร้างองค์ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 26.12 จากทักษะทั้งหมด 11 ทักษะ

จากการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา องค์การมหาชน สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่าผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 29,680 แห่ง พบว่าสถานศึกษาที่มีผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ย 2.71 จากคะแนนเต็ม 4 อยู่ในระดับพอใช้ มีเพียงร้อยละ 16.95 ที่มีระดับคุณภาพดี/ดีมาก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 2)

ทิตนา แคมมณี (2546, หน้า 43) กล่าวถึงวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์มากขึ้น คือการใช้ชุดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนอย่างถูกวิธีลำดับขั้นตอนจะช่วยให้เด็กนักเรียนได้ฝึกการคิดอย่าง มีระบบพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับประยูร บุญใช้ (2544, หน้า 47) ที่ได้ระบุว่า การพัฒนาความสามารถในการคิด โดยใช้ชุดกิจกรรมเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ โดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้เกิดองค์ความรู้จากการร่วมคิดวิเคราะห์เป็นกลุ่ม เป็นการระดมความคิดเพื่อนำแนวคิดที่ถูกต้อง สมเหตุสมผลไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษางานวิจัยที่ใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ เช่น จิตตวดี สุขสบาย (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างร้อยละ 26.00 ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6393 หรือร้อยละ 63.93 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในระดับมากที่สุด และพิสิษฐ์กุล กำลังศิลป์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้าน การคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ที่จัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์มีประสิทธิภาพ 81.74/81.01 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ พิมพ์ศิริ ศรีอินทร์. (2559, หน้า 87 - 90) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การพูดและการเขียนภาษาไทย ด้วยการใ้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ การพูดและการเขียนภาษาไทยด้วยการใ้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 82.50/80.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าดัชนีประสิทธิผล

ของการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะมีค่าเท่ากับ 0.502 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน 0.502 หรือคิดเป็นร้อยละ 50.02 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด

จากเหตุผลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้ ชุดกิจกรรมเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาศักยภาพด้านการคิด มีผลทำให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและนักเรียนมีความพึงพอใจในการใช้ชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ จึงดำเนินการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์สอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติพัฒนาทักษะการเรียนรู้ บรรลุตามมาตรฐานและตัวชี้วัด และสามารถนำความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 141 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับสลากห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 4) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เกี่ยวกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา การงานอาชีพ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งสาระการเรียนรู้ เรื่อง ข้อมูลและสารสนเทศ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและมาตรฐานหลักสูตร

ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

กำหนดรูปแบบกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ดังนี้ 1) เสนอสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้คิด 2) กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ 3) กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ 4) พิจารณาแยกแยะรายบุคคล โดยใช้เทคนิค 5W1H 5) อภิปรายกลุ่ม 6) สรุปคำตอบ

กำหนดโครงสร้างของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้แกนกลาง สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผล

สร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ตามโครงสร้างและองค์ประกอบของการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

จัดทำชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นฉบับจำลอง (dummy) ซึ่งมีรายละเอียดครบถ้วน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาคุณภาพ ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง ความเหมาะสมสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และคำถามการคิดวิเคราะห์ รวมถึงรูปแบบตามโครงสร้างแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องตามประเด็นข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา

การหาคุณภาพของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : index of item - objective congruence) ระหว่างสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ข้อคำถามการคิดวิเคราะห์ และรูปแบบการสร้างแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดคะแนนสำหรับการพิจารณาดังนี้

ให้ + 1 ถ้าแน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ + 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ - 1 ถ้าแน่ใจว่าเนื้อหาไม่สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยการทดลองใช้ (try out) หาค่าตัวเลขคิดเป็นร้อยละประสิทธิภาพของกระบวนการ (efficiency of process) / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (efficiency of result) ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอน (นริรัตน์ สุวรรณวาริ, ม.ป.ป.) ดังนี้

- ขั้นตอนทดลองใช้กับนักเรียนคนเดียว (face to face tryout) เป็นการทดลองกับนักเรียน 3 คน ที่มีผลการเรียนวิชานั้นอยู่ในระดับเก่ง กลาง และอ่อน โดยทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียน ท่าหลวงวิทยาคม

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ การใช้ภาษา ความชัดเจนของการนำเสนอเนื้อหา และการสื่อความหมาย เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงเบื้องต้นก่อนนำไปใช้ทดลองขั้นต่อไป

- การทดลองกับกลุ่มเล็ก (group tryout) เป็นการทดลองกับนักเรียน 9 คน โดยทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการเรียนระดับ เก่ง กลาง และอ่อน กลุ่มละ 3 คนโดยให้นักเรียนได้ทดลองเรียนจริงๆ ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้เหมือนจริงทุกอย่าง ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.26/82.22 และนำข้อมูลที่ได้มาปรับภาษาและเนื้อหาบางส่วนให้เข้าใจง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น

- การทดลองภาคสนาม (field tryout) เป็นการทดลองกับนักเรียน 30 คนให้นักเรียนคลุกกันทั้งเก่งและอ่อน โดยทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เสร็จสมบูรณ์ โดยได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.16/80.89

จัดทำชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ ที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้เป็นเครื่องมือทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 30 คน

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีลักษณะเป็นปรนัย (multiple choice) ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (pretest – posttest) จำนวน 1 ชุด มีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพดังนี้

ทำการวิเคราะห์หลักสูตรการงานอาชีพและเทคโนโลยี มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ แกนกลาง ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศึกษาเอกสารการวัดผลและประเมินผล ผลจากการศึกษาใช้กำหนดลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนน โดยตอบตัวเลือกถูกต้องตามเฉลยได้ 1 คะแนน ตอบตัวเลือกผิด ไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกได้ 0 คะแนน

สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเขียนข้อคำถามให้ชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลำดับเนื้อหาวิชา (content domain) ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการวัด และตารางวิเคราะห์หลักสูตร เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบตามแนวการสร้างข้อสอบ

นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหา สำนวนภาษาของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

หาคุณภาพข้อสอบเป็นรายข้อและทั้งฉบับโดยนำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงเชิงเนื้อหา (content validity) ความเป็นปรนัย (objective) หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดความรู้ ความสามารถทางวิชาโดยกำหนดคะแนนสำหรับพิจารณาแล้วปรับปรุงแก้ไขดังนี้

ให้ + 1 ถ้าแน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ + 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ - 1 ถ้าแน่ใจว่าเนื้อหาไม่สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป หากไม่ครบหรือไม่ครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ นำข้อสอบมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง

ทดลองภาคสนาม (try out) กับนักเรียนที่เคยเรียนมาแล้วจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนท่าหลวงวิทยาคมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำผลมาวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อและทั้งฉบับด้วยเทคนิค 33% (นาริรัตน์ สุวรรณวารี. ม.ป.ป.) ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.70 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.90 และค่าความเชื่อมั่น KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.84

จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นปรนัย (multiple choice) ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (pretest – posttest) จำนวน 1 ชุด มีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพดังนี้

วิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐาน ตัวชี้วัด

ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ศึกษาเอกสารการวัดผลและประเมินผลและกำหนดลักษณะของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นแบบทดสอบมีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนน โดยตอบตัวเลือกถูกต้องตามเฉลยได้ 1 คะแนน ตอบตัวเลือกผิด ไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกได้ 0 คะแนน

สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการนำเสนอสถานการณ์ เหตุการณ์ ตามหลักการ ลำดับเนื้อหาวิชา (content domain) ระดับพฤติกรรม การเรียนรู้ที่ต้องการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ

นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาคุณภาพความถูกต้องตามหลักการ ลำดับเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

หาคุณภาพข้อสอบเป็นรายข้อและทั้งฉบับโดยนำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงเชิงเนื้อหา (content validity) ความเป็นปรนัย (objective) หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ หลักการและพฤติกรรมที่ต้องการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยกำหนดคะแนนสำหรับพิจารณาแล้วปรับปรุงแก้ไขดังนี้

ให้ + 1 ถ้าแน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ + 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ - 1 ถ้าแน่ใจว่าเนื้อหาไม่สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป หากไม่ครบ นำข้อสอบมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง

ทดลองภาคสนาม (try out) กับนักเรียนที่เคยเรียนมาแล้วจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนท่าหลวงวิทยาคมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำผลมาวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อและทั้งฉบับด้วยเทคนิค 33% (นาริรัตน์ สุวรรณวารี. ม.ป.ป.) ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.65 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.90 และค่าความเชื่อมั่น KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.83

คัดเลือกแบบค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.2 – 0.8 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

จัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่มีคุณภาพไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

3.4 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับจำนวน 1 ชุด มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่สร้างแบบวัดความพึงพอใจ

สร้างและปรับปรุงแบบวัดความพึงพอใจตามกรอบคำถามที่กำหนด เป็นแบบวัดความพึงพอใจชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ข้อความในแบบวัดความพึงพอใจเป็นข้อความที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ในด้านความพึงพอใจ เห็นคุณค่า ตลอดจนพฤติกรรมต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้ 5 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) 4 (เห็นด้วย) 3 (ไม่แน่ใจ) 2 (ไม่เห็นด้วย) 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) การแปลความหมายค่าเฉลี่ยรายข้อ

นำแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาและเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาในแต่ละข้อให้มีความชัดเจนเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

นำแบบวัดความพึงพอใจที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จำนวน ซึ่งเป็นคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้

นำแบบวัดความพึงพอใจที่ได้ แก้ไข ปรับปรุง แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงความถูกต้องชัดเจน เพื่อนำมาใช้กับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ดำเนินจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองโดยให้นักเรียนใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ได้ออกแบบไว้เป็นระบบตามแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชุดกิจกรรมเสร็จให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุด บันทึกผลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับเกณฑ์ 80 ตัวแรก

4.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามกำหนด

4.3.1 ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วย แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับเกณฑ์ 80 ตัวหลัง

4.3.2. ทำการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น บันทึกผลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4.4 ตรวจสอบผลการสอบ แล้วนำผลการสอบที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ คือ t-Test Dependent

5. สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ โดยหาค่า (E_1/E_2) ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

5.2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติ t-Test Dependent และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

5.3 วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติ t-Test Dependent และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

5.4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และแปลผลระดับของความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.16/80.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

จากการที่ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 5 ชุด โดยการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียน ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน และสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ผลการศึกษาก่อประโยชน์ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.16/80.89 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยกระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยใช้หลักการสร้างชุดกิจกรรมโดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (Thondike, 1970) เกี่ยวกับการจัดทำชุดกิจกรรมที่ต้องเริ่มจากกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน และการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ การใช้สื่อที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัยงค์ พรหมวงศ์ (2540, หน้า 25) ซึ่งได้กล่าวถึง ชุดกิจกรรมเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ช่วยขยายแนวคิดในเรื่องที่เรียนด้วยการให้เห็นภาพ ได้ยินเสียง เห็นการเคลื่อนไหว มีโอกาสได้เห็นของจริง หรือของจำลอง หรือประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็นตามหลักการจัดการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 21) สำหรับการพัฒนากิจกรรมนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาจากการทดลองใช้กับกลุ่มเดี่ยว (3 คน) กลุ่มย่อย (9 คน) และแบบภาคสนาม (30 คน) ก่อนนำไปใช้จริงซึ่งนารินทร์ สุวรรณวารี (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนคือ ขั้นตอนทดลองใช้กับนักเรียนคนเดียว (เก่ง กลาง อ่อน) แบบกลุ่มเล็กและแบบภาคสนาม โดยแต่ละขั้นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ตรงตามจุดประสงค์ เหมาะสมกับเวลา และทำหาคะความสามารถของนักเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาเข้าใจง่าย การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สอดคล้องธรรมชาติวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2551ข, หน้า 2) ได้ระบุกระบวนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีไว้ว่าเป็นกระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวทางการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาซึ่งเชื่อว่า มวลประสบการณ์ของนักเรียนได้รับการเรียนการสอน การฝึกฝนมีความสำเร็จทางด้านความรู้ (วิไล ทองแผ่, 2547, หน้า 141) และงานวิจัยของจิตตวดี สุขสบาย (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างร้อยละ 26.00 และพิมพ์ศิริ ศรีอินทร์ (2559, หน้า 87-90) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การพูดและการเขียนภาษาไทย ด้วยการการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้จะเนื่องมาจากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น 6 ขั้นตอนคือ 1) เสนอสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้คิด โดยการกำหนดเหตุการณ์ สถานการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ขึ้นมา 2) กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการให้วิเคราะห์ 3) กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้สำหรับแยกแยะส่วนประกอบของสิ่งต่างๆ 4) พิจารณาแยกแยะ โดยให้นักเรียนฝึกคิดเป็นรายบุคคล เพื่อพินิจพิเคราะห์ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดออกเป็นส่วนย่อยๆ โดยใช้เทคนิค 5W1H ประกอบด้วย อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) ใคร (Who) อย่างไร (How) 5) อภิปรายกลุ่ม โดยให้นักเรียนจับกลุ่มละความสามารถกลุ่มละ 4 - 5 คน วิเคราะห์ความเหมือนหรือความแตกต่างของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเหตุผลสนับสนุนความคิดของตนเอง แล้วหาข้อสรุปของกลุ่ม 6) สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญ เพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2546 , หน้า 300) ได้เสนอขั้นตอนการคิดแบบอริยสัจ 4 ของสาริข บัวศรีคือขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) ขั้นตั้งสมมุติฐาน (ขั้นสมุทัย) ขั้นทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) และขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค) สอดคล้องกับแมคไทท์และไลแมน (Mctight, & Lyman, 1988, pp.18-26) ได้เสนอรูปแบบการสอนโดยใช้เครื่องมือช่วยฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะการคิดโดยการถามหรือเสนองานแก่ผู้เรียนโดยใช้วิธีการต่างๆ แล้ว ให้ความแก่ผู้เรียนในการคิด หลังจากนั้นให้นักเรียนจับคู่ปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วจึงอภิปรายกลุ่มใหญ่ เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนหรือความแตกต่างของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเหตุผลสนับสนุนความคิดของตนเอง แล้วหาข้อสรุปของกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิบูลสาสิมา (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เรื่องหลักธรรมนำความสุข กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เรื่องหลักธรรมนำความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพิสิษฐ์กุล กำลังศิลป์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่จัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสิริวิฑู ภู่น้อย (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีตัวอย่าง เพื่อเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ เรื่องธุรกิจในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแบบสอบถามรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เรื่องราวในชุดกิจกรรมแปลกใหม่ น่าสนใจ รองลงมา ได้แก่ รู้สึกดีใจที่มีโอกาสได้เรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกฯ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการนำเสนอสถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลาย และกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนคิดซึ่ง Keller (1993, หน้า 1-22) ได้กล่าวว่า ประเด็นแรงจูงใจของมนุษย์อันดับแรกคือความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น ซึ่งจะได้รับจากการกระตุ้นและการกระตุ้นจะยังคงอยู่ได้ยาวนานตามเวลาอันควร นอกจากนี้กิจกรรมและกิจกรรมมีการรวมกลุ่มอภิปรายซึ่งสอดคล้องกับความต้องการความรักหรือสังคมของ Maslow ซึ่งจิราภา เต็งไธรัตน์และคณะ (2552, หน้า 253) ได้อธิบายถึงความต้องการทั้ง 5 ขั้นตอนของมนุษย์และความต้องการลำดับที่ 3 คือความต้องการความรักหรือทางสังคม เป็นความต้องการสัมพันธ์และเป็นมิตรกับผู้อื่น ต้องการความรักและมีเจ้าของ รวมทั้งต้องการได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริวิฑู ภู่น้อย (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีตัวอย่าง เพื่อเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ เรื่องธุรกิจในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก และรุ่งทิพา การะกุล (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. จากงานวิจัยในชุดกิจกรรมใช้สื่อต่างๆ ประกอบ ซึ่งยังมีสื่อที่น่าสนใจอื่นๆ ที่ทันสมัยเช่น สื่อมัลติมีเดีย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น มาประกอบในการทำการวิจัย
2. ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นควรจัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคี รับผิดชอบต่อตนเองและกล้าแสดงออก
3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในการสร้างชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่มุ่งเน้นสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่นในการสร้างสถานการณ์ในการคิดวิเคราะห์ และควรสร้างในระดับชั้นอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาความคงทนการคิดวิเคราะห์ ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ควรพัฒนาชุดกิจกรรม โดยการศึกษาวิจัยการคิดประเภทอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- _____. (2551ก). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551ข). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2558). รายงานการสังเคราะห์ ผลการประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.). สืบค้นกุมภาพันธ์ 10 , 2559, จาก <https://www.curriculum51.net/upload/20150610060801.pdf>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ชัดเชดสมิเดีย.
- จิตตวดี สุขสบาย. (2555). ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จิราภา เต็งไธรัตน์ และคณะ. (2552). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2540). สื่อการสอนกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา, เอกสารการสอนชุดวิชา E22302 สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา (Instructional Media for Secondary Education) หน่วยที่ 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- ทศนา แหมมณี. (2546). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาริรัตน์ สุวรรณวาริ. (ม.ป.ป.). หลักการสร้างสื่อการสอน นวัตกรรมการศึกษาและเครื่องมือวัดและการหาประสิทธิภาพ.ลพบุรี. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นิพนธ์ ศุภศรี. (2547). กิจกรรมการประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศ.วารสารศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 32(130). 46.
- ประยูร บุญใช้. (2544). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ วิทยานิพนธ์ ค.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พระวิบูล สาสิมา. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เรื่องหลักธรรมนำความสุขกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พิมพ์ศิริ ศรีอินทร์. (2559). ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ การพูดและการเขียนภาษาไทย
ด้วยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พิสิษฐ์กุล กำลังศิลป์. (2555). ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่จัดชั้นเรียนแบบคละ ชั้น. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

รุ่งทิวา การะกุล. (2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิไล ทองแผ่.. (2547). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักทดสอบการศึกษา. (2556). สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก
รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐานปี พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 12 (พ .ศ . 2560 – 2564). สืบค้น มี น าค ม 18 , 2559, จ าก
<http://www.nesdb.go.th/download/plan12/> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สั ง ค ม
แห่งชาติฉบับที่ 12.pdf

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553. เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
พ.ศ. 2552 – 2561, 2553 สืบค้น เมษายน 9, 2560, จาก
<http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1003-file.pdf>

สิริวิฑู ภู่น้อย.(2558) .การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กรณีตัวอย่างเพื่อเสริมสร้างการคิด
วิเคราะห์ เรื่องธุรกิจในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. (2550). 19 วิธีการพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

Keller, L. (1993). Conceptualizing, Measuring and Managing Customer – Based Brand

McIntyre,& Lyman. U. (1988). Cueing thinking in the class: the promise of theory – embedded
tasks.Educational leadership, 45.

Thorndike, L. (1970). Education Measurement. Washington D.C.:American Council in Education.

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรใน
สถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6
Administration of the School Administrators and Working with a Team
Staff in School under the Local Government Organization Educational
Group 6TH

สิริพัชชา ฉิมครุ¹ เฉลิมชัย หาญกล้า² ภัศยกร เลาสวัสดิกุล³
Siripatchar Chimkru¹ Chalermchai Hankla² Phatsayakorn Laosawatdikul³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 2) เปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 349 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.947 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้สูตรของฟิชเชอร์ และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

1.1 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ การควบคุม การสั่งการ การจัดองค์การ และการวางแผน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1.2 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้การทำงานร่วมกัน การมีเป้าหมาย การมีทักษะ และความรับผิดชอบในการทำงาน

2. เปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารงาน, การทำงานเป็นทีม

Abstract

The purpose of this research is to 1) study Administration of the School Administrators and Working with a Team Staff in School under the Local Government Organization Educational Group 6TH 2) Compare Administration of the School Administrators and Working with a Team Staff in School under the Local Government Organization Educational Group 6TH and 3) study relationship between Administration of the School Administrators and Working with a Team Staff in School under the Local Government Organization Educational Group 6TH. Sample groups were using in this research ; administrators and teachers in school under the Local Government Organization Educational Group 6TH, academic year 2016, 349 people by using stratified random sampling and tools used to collect data ; questionnaire that has reliability 0.947. Data analysis by using percentage, mean, standard deviation, t – test, one way analysis of variance, comparison of pair average by using Fisher’s formula and test the correlation co – efficient.

The findings were as follow :

1. Administration of the School Administrators and Working with a Team Staff in School under the Local Government Organization Educational Group 6TH

1.1 Administration of the School Administrators under the Local Government Organization Educational Group 6TH in total profile at high level sort by average to least ; control, command, arranging organization and plan.

1.2 Compare Working with a Team Staff in School under the Local Government Organization Educational Group 6TH in total profile at high level sort by average to least ; co – operative working, set goal, skills and responsibility in working.

2. Compare Administration of the School Administrators and Working with a Team Staff in School under the Local Government Organization Educational Group 6TH

2.1 Compare Administration of the School Administrators under the Local Government Organization Educational Group 6TH classified by work experience has different with statistical significant .05 level and classified by position, gender, age and educational level not different.

2.2 Compare Working with a Team Staff in School under the Local Government Organization Educational Group 6TH, classified by position, gender, age, educational level and work experience not different.

3.. Relationship between Administration of the School Administrators and Working with a Team Staff in School under the Local Government Organization Educational Group 6TH has statistical significant at .05 level.

Keyword: Administration, Working with a Team Staff

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ซึ่งเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2)

ในการที่สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับแนวคิดในการบริหารงานของผู้บริหาร และการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยตรง ถ้าผู้บริหารที่ดีต้องให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมมากที่สุด ไม่ควรทำงานคนเดียว เพราะความสำเร็จของงานจะอยู่ที่การทำงานเป็นทีม (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542, หน้า 57) ทีมงานบุคคลที่มาร่วมกันทำงานร่วมกัน มีการประสานบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือความสำเร็จของงาน การทำงานเป็นทีมต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการสื่อสาร การประสานงาน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน กิจกรรมบางอย่างต้องการการทำงานเป็นกลุ่ม เช่น คณะกรรมการ การทำงานเป็นกลุ่มต้องการการทำงานร่วมกันมากกว่าก่อให้เกิดการสร้างงาน กลุ่ม ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขที่แน่นอน การทำงานคนเดียวนั้น บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถย่อมทำได้ แต่อาจมีข้อจำกัดจึงต้องอาศัยการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเพื่อช่วยกันสร้างผลงานที่มีคุณภาพ ดังนั้นความสำเร็จของการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การ สถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยน เรียนรู้วิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ ที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของสังคม หนึ่งในหลายวิธีที่นำมาสู่ความสำเร็จคือการอาศัยทีมงานซึ่งมีความพร้อมเพรียงและประสานการทำงานอย่างดี โดยมีเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน คือสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ สมาชิกของทีมงานจะต้องสามัคคีกลมเกลียวกัน และพร้อมที่จะร่วมมือกันทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะทำให้ผลงานออกมามี (สุเมธ งามนก, 2551, หน้า 31)

ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อนำโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานที่แสดงคุณภาพการศึกษาที่แท้จริงของชาติให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้จะต้องปรับบทบาทที่จะปฏิบัติในการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันในยุคปฏิรูปเช่นนี้บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารสถานศึกษานั้น เมื่อ

พิจารณาจากภารกิจตามตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษา ปัจจุบันพบว่าบทบาททางด้านวิชาการ และบทบาทด้านกิจการนักเรียนเป็นบทบาทที่สำคัญ ส่วนบทบาทด้านอื่น เช่น บทบาทด้านบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการ การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน เป็นบทบาทรองลงไป ชาริ มณีสรี (2542, หน้า 136) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน เป็นจุดดวงประทีปขององค์กร เป็นจุดรวมแห่งพลังของสมาชิกในองค์กรที่มีผลสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆ เป็นอย่างดี

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมและความเหมาะสมที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามความพร้อมและความเหมาะสมที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับภาระจัดการศึกษาประการใดประการหนึ่งหรือทั้ง 5 ประการ คือ 1) การจัดการศึกษาเด็กเล็ก 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การจัดการศึกษาให้มีความรู้ด้านอาชีพ 4) การจัดส่งเสริมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชน 5) การดำเนินการด้านการศาสนา การบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 3) สืบเนื่องจากปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าไปมีบทบาททั้งในการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตามบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นฐานที่เคยปฏิบัติอยู่เดิมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความคาดหวังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องที่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้าไปมีบทบาทในการจัดการจัดการศึกษาหรือไม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด และปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะในบริบทที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเกื้อหนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาอย่างไร แต่จากการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการศึกษาเฉพาะที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล โดยยังเป็นการศึกษาที่จำกัดอยู่ในวงแคบไม่ครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด และยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาโดยตรงซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังดำเนินการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 3)

การทำงานเป็นทีมเป็นพื้นฐานสำคัญในการบริหารจัดการของผู้บริหาร ซึ่งจะประสบความสำเร็จให้บรรลุเป้าหมายได้หรือไม่นั้น มีปัจจัยหลาย ๆ ประการที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตามในการทำงานหรือการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร ไม่อาจประสบความสำเร็จลงได้หากปราศจากความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในหน่วยงานที่เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน หรือการทำงานเป็นทีม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารทั้งหลายควรหันมาให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการทำงานทั้งหลายยังคงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย จึงจะทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ดิเรก วรรณเสียร, 2549, หน้า 31)

จากการสอบถามหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพัฒนานิคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรี ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการทำงานเป็นทีม เป็นสิ่งที่พบเห็นและมีปัญหาในระดับมากในองค์การการทำงาน เนื่องจากการเกิดความขัดแย้งขึ้น ทำให้การประสานงานมีปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงาน เพราะต้องยอมรับว่า งานทุกงานในองค์การจำเป็นต้องมีการวางแผนและดำเนินการร่วมกัน (ชนิกา เข้มติ, 2559) และจากปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 พบว่า ขาดนโยบายและแผนการพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน และมักขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำนวน 2,766 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 133 คน และครู 2,633 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 โดยมีจำนวนที่แน่นอนจึงคำนวณหาขนาดของตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดตัวอย่าง 349 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การสั่งการ และ 4) การควบคุม มีลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีเป้าหมาย 2) การทำงานร่วมกัน 3) ความรับผิดชอบในการทำงานและ 4) การมีทักษะ มี 5 ระดับ

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 เพื่อใช้เป็นแนวทางการเขียนข้อคำถาม

3.2 วิเคราะห์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การสั่งการ และ 4) การควบคุม และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีเป้าหมาย 2) การทำงานร่วมกัน 3) ความรับผิดชอบในการทำงาน และ 4) การมีทักษะ

3.3 สร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็นประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขต ที่กำหนดในกรอบแนวคิด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อติดต่อหน่วยงานที่เก็บข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้วไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน โดยผู้วิจัยจัดส่งด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้อง

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้แบ่งเป็น 5 ระดับ

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.5 วิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิง ใช้ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 โดยการทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one - way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้ฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference: L.S.D)

5.6 วิเคราะห์หาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ใช้สถิติวิเคราะห์อย่างง่าย เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไปว่ามีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีเกณฑ์การหาระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาแปลผล

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

1.1 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ การควบคุม การสั่งการ การจัดองค์การ และการวางแผน

1.2 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้การทำงานร่วมกัน การมีเป้าหมาย การมีทักษะ และความรับผิดชอบในการทำงาน

2. เปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

1.1 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติของการบริหารงานในหน้าที่ได้อย่างดี มีความเข้าใจในการบริหารงานเหมือนกัน และมีเป้าหมายในการบริหารงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของการจัดการศึกษา ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีตำแหน่งต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของณุมล สังข์ปัน (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ข้าราชการครู จำแนกตาม ตำแหน่ง พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

1.2 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายให้สถาบันพัฒนาการศึกษาเร่งปรับปรุงคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิสัยทัศน์และความคิดกว้างไกล เพื่อเพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีเพศต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระสัมฤทธิ์ เตชบุณโญ (จำเนียร) (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (กรุงเทพมหานคร) ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ด้านเพศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามอายุ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มการศึกษาที่ 6 มีการจัดอบรมผู้บริหารอยู่ตลอดเวลา เกี่ยวกับทักษะกระบวนการบริหาร จึงทำให้ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาของตนเอง และเนื่องจากการอบรมพัฒนาดังกล่าว ผู้บริหารจึงยึดทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานดังคำกล่าวที่ว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในนโยบาย อำนาจหน้าที่และกิจกรรมในองค์กรเป็นอย่างดี จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานและจะต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ต้องยึดระเบียบงานเคร่งครัด และการที่ได้รับการอบรมมากกว่าหรือมากขึ้น ทั้งยังจะช่วยให้การปรับวิธีและกระบวนการปฏิบัติงานที่ทำอยู่ให้เปลี่ยนไปจากเดิม ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีอายุต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้อง

กับผลการวิจัยของไพโรจน์ มาลากุล ณ อยุธยา (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณภาพการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษพบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกัน

1.4 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติของการบริหารงานในหน้าที่ได้อย่างดี มีความเข้าใจในการบริหารงานเหมือนกัน และมีเป้าหมายในการบริหารงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของการจัดการศึกษา ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของจำลอง วารี (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอสนาบชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอสนาบชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

1.5 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด ผู้มีประสบการณ์มาก ย่อมมีความคิดที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้มากกว่าผู้มีประสบการณ์น้อย เมื่อประสบการณ์แตกต่างกันส่งผลให้ความรู้และความคิดแตกต่างกัน เมื่อมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น จะมีการพัฒนาไปหลายๆ ด้าน มีความคิดที่ต่างไปจากเดิม มีมุมมองที่หลากหลาย มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์มากยิ่งขึ้นด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภฤกษ์ ศรีสุพรรณ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอลำลูกกระพือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอลำลูกกระพือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

2.1 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานเป็นทีมเป็นส่วนหนึ่งของการ

บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน มีความซื่อสัตย์ต่อองค์กร มีการสื่อสารที่ตรงไปตรงมาและเปิดเผย มีการโต้ตอบ อภิปราย แสดงความคิดเห็น หรือซักถามข้อสงสัยร่วมกันได้ มีทิศทางการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือและประสานงานกันภายในหน่วยงานและการสนับสนุน การนำผลงานที่ได้มาประเมินร่วมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของมัลลิกา วิชชุรังษี (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง ต่างก็มีความต้องการ ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน จึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้ร่วมงาน ทั้งในด้านที่เป็นความต้องการ ความคาดหวัง ความชอบ/ไม่ชอบ เพื่อให้เกิดการให้อภัย รู้จัก ผ่อนสั้น ผ่อนยาวในการปฏิบัติงานต่อกันเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ และทำงานร่วมกับ บุคคลอื่น หรือสร้างความร่วมมือในองค์กรไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีเพศต่างกัน มีการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพ์ลภัส ถ้วยอ้อม (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การทำงานเป็นทีมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของพนักงานองค์กรปกครองท้องถิ่น ในเขตอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

2.3 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามอายุ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีลักษณะโครงสร้างแบบส่วนราชการ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ในการปฏิบัติงาน มีการกำหนดหน้าที่ของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน ซึ่งทุกคนที่อยู่ในหน่วยงานจะต้องรับรู้ และปฏิบัติตามภารกิจต่างๆ ภายใต้กรอบของกฎหมาย ดังนั้นบุคลากรของสถานศึกษาไม่ว่าจะมีอายุมาก หรือ น้อยก็สามารถรับรู้และเข้าใจเป้าหมายขององค์กร และบทบาทหน้าที่ของตนได้เท่าๆ กัน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีอายุต่างกัน มีการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสินวล สินดี (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการทำงานเป็นทีมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมภายในสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามอายุ ไม่พบแตกต่างกันที่ระดับ .05

2.4 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาเป็นเพียงมาตรฐานรับรองคุณสมบัติของบุคคลว่าเหมาะสมกับงานใด แต่ไม่ใช่สิ่งชี้ขาดความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์กร บุคลากรในองค์กรไม่ว่าจะมีความรู้ในระดับใด แต่ก็ถือว่ามีความรู้ ตามคุณวุฒินั้น ยังไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน จำเป็นต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากช่องทางต่างๆ ที่มีอยู่และนำข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร อย่างไรก็ตามการเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรขึ้นอยู่กับความใส่ใจส่วนตน ไม่ใช่ระดับการศึกษา ยิ่งบุคลากรมีความ ใส่ใจใฝ่หาความรู้มากเท่าใด โอกาสที่จะนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนพัฒนางาน ทั้งในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบของตน หรือในส่วนที่ทำงานร่วมกับผู้อื่น ก็มีมากเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของดาวเทียม บัทธิ (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำงานเป็นทีม ในโรงเรียนเฉพาะความพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวม และรายด้านแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

2.5 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคลากรมีชำนาญงานในหน้าที่ แต่การที่บุคลากรในองค์กรจะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการใฝ่หาความรู้ หลักการที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ และหลักการประสานงาน การสร้างแรงจูงใจต่างๆ ในองค์กรที่จะทำให้เกิดความร่วมมือ ตลอดจนเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานด้วย ซึ่งความรู้ดังกล่าวไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการทำงานเท่านั้น แต่เป็นความใส่ใจเฉพาะตัวของแต่ละคนซึ่งมีไม่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสายใจ ปรีดา (2555, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การทำงานเป็นทีมของครูอำเภอทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการทำงานเป็นทีมของครูอำเภอทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการวางแผน ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการกำหนดงบประมาณในการดำเนินงานด้านต่างๆ อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการประชุมเพื่อวางแผนการจัดงบประมาณในการดำเนินงานด้านต่างๆ อย่างชัดเจน

1.2 ด้านการจัดองค์การ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการจัดแบ่งงานของแต่ละฝ่ายในการบริหารงานอย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของงานและให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเวลาที่กำหนดไว้

1.3 ด้านการสั่งการ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ คำสั่งในการทำงานต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสวงหากลยุทธ์ใหม่ๆ หลากหลายรูปแบบมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อรองรับสภาพปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

1.4 ด้านการควบคุม ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน เพื่อนำผลการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาที่ 6

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). ข้อมูลทั่วไป. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม.
- จำลอง วารี. (2550). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอสยามชัยเขต สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนิกา เข้มติ. (2559). หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพัฒนานิคม. สัมภาษณ์.
- ชารี มณีศรี. (2542). การนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ดาวเทียม บัณฑิต. (2553). สภาพและปัญหาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนเฉพาะในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ดิเรก วรณเศียร. (2549). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น. ฐานสำหรับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นฤมล สังข์ปัน. (2557). สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี.
- พระสัมฤทธิ์ เทชปุณโย (จำเนียร). (2556). ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนต่อการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (กรุงเทพมหานคร). วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิมพ์ภัส ถ้วยอิม. (2553). การทำงานเป็นทีมของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ไพโรจน์ มาลากุล ณ อยุธยา. (2549). คุณภาพการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัลลิกา วิชุกรองคริต. (2553). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดเคชั่น.

- ศุภฤกษ์ ศรีสุพรรณ. (2555). พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเขาฉกรรจ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายใจ ปรีดา. (2555). การทำงานเป็นทีมของครูอำเภอทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สินวล สินดี. (2556). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการทำงานเป็นทีมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุเมธ งามนก. (2551). การสร้างทีมงาน. กรุงเทพฯ : บุคแบงค์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ:คุรุสภาลาดพร้าว.
- Cronbach, Lee J. (1971). Essentials of psychological testing (4th ed.). New York : Harper and Row.
- Robbins, S.P. (1996). Organizational Behavior (9th ed.). Upper Saddle Rives, NT: Prentice-Hall.

การพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาπάสัก

Development of Educational Performance Opinion by
Administrators and Teacher under Office of the Non-Formal and
Informal Education, Chao-Phraya Pasak

ณิชา แจ้งต่าย¹

Nicha Jangtai¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาπάสัก และ 2) เปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาπάสัก จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และจังหวัด กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาπάสัก จำนวน 222 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.810 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาπάสัก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านฝึกอบรม 2) ด้านการนิเทศและติดตามผล 3) ด้านการศึกษาต่อ 4) ด้านการศึกษาดูงาน และ 5) ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ
2. การเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาπάสัก เมื่อจำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และจังหวัด ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ

¹ นักศึกษาด้านการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

This research aimed to : 1) study the Development of educational performance opinion by administrators and teacher under office of the Non-Formal and Informal Education Chao-Phraya Pasak ; and 2) compare the Development of educational performance opinion by administrators and teacher under office of the Non-Formal and Informal Education Chao-Phraya Pasak classified by position, gender, old, educational, province. Drawn by stratified random sampling, the sample group includes two hundred and twenty-two (222) administrators and teachers under office of the Non-Formal and Informal Education Chao-Phraya Pasak. Validated by selected experts, the main research tool was a five-point-scale questionnaire with a level of reliability of 0.810. The questionnaire responses were analyzed using various statistical techniques including means, standard deviation, t-test, the one-way analysis of variance (ANOVA) and Scheffe' method.

The findings indicated that:

1. The development of educational performance opinion by administrators and teacher under office of the Non-Formal and Informal Education Chao-Phraya Pasak in overall and every aspect were rated at a high level ranking from : 1) *train* 2) supervision and follow up , 3) continuing education , 4) study visit , and 5) creating academic works .
2. Compare development of educational performance opinion by administrators and teacher under office of the Non-Formal and Informal Education Chao-Phraya Pasak when classified by position, gender, old, educational, province there were no different.

Keywords: development performance

บทนำ

สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ผลักดันและดำเนินการในเป้าหมาย นโยบาย แผนงาน และมาตรการต่างๆ ของโรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ หากบุคลากรหรือครูด้อยคุณภาพ โรงเรียนนั้นก็ไม่าจบรรลุเป้าหมายได้ คุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพของครู การพัฒนาครูสามารถเกิดขึ้นได้ทุกขั้นตอนและเป็นความจำเป็นสำหรับผู้บริหารที่จะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ความสำคัญของบุคลากร การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาถ้าพิจารณาในแง่ของหลักสูตร จะเห็นได้ว่า ระบบการศึกษามีการปรับปรุงคุณภาพขึ้น สื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์การสอนได้ส่งเสริมให้มีการผลิตและการใช้ จึงมีส่วนในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น อาคารสถานที่ที่เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ครู และ นักเรียนทำงานได้สะดวก คุณภาพการศึกษาจะดีขึ้น อย่างน้อยที่สุดที่กล่าวมานี้ก็เป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐานในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ส่วนที่จะดีขึ้นหรือไม่ขึ้น ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการ และการปฏิบัติของบุคลากรฝ่ายการศึกษาเป็นสำคัญ ในส่วนของการศึกษา รัฐเป็นหน่วยงานสำคัญที่ต้องจัดการศึกษาให้กับคนไทยโดย มุ่งพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ทั้งยังเป็นการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 11 ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551, หน้า 5-6)

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ขาดโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษาตลอดจนผู้สนใจทั่วไป สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ผู้เรียนสามารถได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้ยึดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 2 กลุ่มหมวดวิชา ได้แก่กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน มีวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ มีวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน วิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 วิชาพัฒนาทักษะชีวิต 2 วิชาพัฒนาอาชีพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2553, หน้า 9 – 11) และหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 5 สาระ ได้แก่ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต/อำเภอ มีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีดังต่อไปนี้ 1) ประชาสัมพันธ์และการแนะแนว 2) การปฐมนิเทศ 3) การวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 4) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 5) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จีระ งอกศิลป์, และคนอื่น ๆ (2550, หน้า 2) กล่าวว่า การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง

สามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือประสบการณ์การทำงาน จรวยพร ธรณินทร์ (2550, หน้า 2) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยว่า เป็นกระบวนการจัดการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งที่เป็นทัศนคติ ทักษะและความรู้ ซึ่งทำได้ยืดหยุ่นกว่าการเรียนในระบบโรงเรียนทั่วไป สมรรถนะที่เกิดจากการศึกษานอกระบบมีตั้งแต่ทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ไขความขัดแย้ง การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การเป็นผู้นำ การแก้ปัญหาาร่วมกัน การสร้างความเชื่อมั่น ความรับผิดชอบและความมีวินัย การศึกษานอกระบบยุคใหม่จึงเน้นการเรียนรู้และสมรรถนะ (learning and competency) ที่ทำให้ผู้เรียนต้องใช้ความรู้มาพัฒนาตนเอง มีทักษะใหม่เกิดขึ้น ทำให้ต้องฝึกจึงจะมีประสิทธิภาพ หากมีความรู้ดีพอจะทำให้สร้างสรรค์งานใหม่ ทำให้ทำงานมีรายได้มากขึ้น ต้องแข่งขันเปรียบเทียบกับคนอื่นจึงต้องรู้สูงขึ้น วิคินี ศิลตระกูล (2544, หน้า 2-3) ได้กำหนดแนวทางของการศึกษานอกระบบ ไว้ดังนี้ 1) ผู้เรียนในการศึกษานอกระบบ ไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุของผู้เรียนเหมือนกับการศึกษาในระบบโรงเรียน การเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มีการบังคับ ผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย และทุกวุฒิ สามารถสมัครเรียนได้ตามความต้องการและความสนใจที่ตนเองมีต่อวิชานั้น ๆ 2) ผู้สอนและบุคลากรการศึกษานอกระบบ อาจจะเป็นครูผู้สอนที่มีความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในวิชาที่เรียนโดยตรง หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการประกอบ อาชีพของตนเองมาเป็นวิทยากรและอาสาสมัคร 3) หลักสูตรและเนื้อหาวิชาการศึกษาอกระบบ ยืดหยุ่นได้มาก เนื้อหาสามารถปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน เช่น วิชาถนอมอาหาร การประกอบอาหารจะมี ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างก็ได้ อันยังผลให้หลักสูตรมีการนำ เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสอนบ้างและมากน้อยต่างกันไป 4) รูปแบบการจัดการจัดการศึกษานอกระบบไม่มีรูปแบบแน่นอน รูปแบบการจัด จะต่างไปตามสภาพ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดและผู้รับบริการ 5) การเรียนการสอนวิธีการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบ จะมีรูปแบบ แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมความจำเป็นบางครั้งจะจัดการเรียนการสอนเป็นชั้น และบางครั้ง จะไม่เป็นชั้นเรียนแต่จัดในรูปกลุ่มพบปะสนทนาการสาธิตการฝึกอบรม การใช้โสตทัศนูปกรณ์ และสื่อมวลชน การศึกษาทางไกล 6) สถานที่จัดให้บริการการศึกษานอกระบบจะกระจายเปลี่ยนแปลงและโยกย้าย ไปตามสถานที่ที่อำนวยความสะดวกและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โดยอาจจะจัดขึ้นที่ศาลาวัด ชั้นเรียน ของโรงเรียนภาคปกติ ศูนย์อนามัย ห้องสมุดประชาชนอำเภอหรือจังหวัด ที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ สถานประกอบการ สนามกีฬา ศาลาประชาคม ไตร่ตรึงไม้ 7) ระยะเวลาเรียนของการศึกษานอกระบบขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะของวิชา รวมทั้งความสนใจของผู้เรียนด้วย เช่น การเรียนวิชาตัดเย็บเสื้อผ้าในที่แห่งหนึ่ง อาจจะใช้เวลามากกว่าการเรียนการสอนวิชาเดียวกันในอีกที่แห่งหนึ่งก็ได้ 8) หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบการศึกษานอกระบบ มีทั้งภาครัฐบาล เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมอนามัย กรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในปัจจุบัน ภาคเอกชน เช่น สมาคมต่างๆ ธนาคาร องค์กร บริษัท รัฐวิสาหกิจ เช่น การไฟฟ้า การสื่อสาร การไปรษณีย์ โทรเลข การประปา สถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย 9) การรับรองความสามารถและคุณวุฒิ การประเมินผลการศึกษา

นอกระบบมักจะ ประเมินในระยะสั้น ๆ ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปัตรที่ได้มีความหมายเพียงว่าได้ผ่านการเรียน หรือ การฝึกอบรมในเรื่องใดมาเท่านั้น มิได้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากนัก เพราะมิได้กำหนดให้เห็นว่ามี ความรู้ ความสามารถอยู่ในระดับของมาตรฐานการเรียนเหมือนในระบบภาคปกติ (ยกเว้นการเรียน ตามหลักสูตร การศึกษาสายสามัญ ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิเท่ากับผู้เรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนภาคปกติทุกประการ) และ 10) การยืดหยุ่นของการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ ของการศึกษานอกระบบมี ความยืดหยุ่นมาก เพื่อให้จัด สอดคล้องความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนหลักสูตร เนื้อหา ระยะเวลา สถานที่ วิธีสอน และวิทยากร ผู้สอนนั้น จะปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่

ปัญหาของการปฏิรูปการ ศึกษาเป็นประเด็นที่ถูกสังคมตั้งคำถามมาโดยตลอด โดยเฉพาะเรื่องของ คุณภาพการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์การ เรียนตกต่ำ และปัญหาด้านการตกต่ำของคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาในรอบที่สองนี้ จึงมีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นให้มีการ ดำเนินการพัฒนาในทุกด้านของการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการศึกษา ผู้บริหารและคณะบุคลากรทางการศึกษาจึง ควรจะตระหนักให้ให้ความสำคัญต่อการ ดำเนินงานตามกระบวนการปฏิรูป เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษานั้น มี ความสมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ ของการจัดการศึกษา คือผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขเป็นผลผลิตที่เป็น กำลังที่จะช่วยพัฒนาสังคมต่อไป การปฏิรูปการศึกษารอบสองคราวนี้ จะต้องคิด และปฏิรูปการศึกษานอกระบบ ให้มากขึ้นด้วย ควบคู่ไปกับการศึกษาในระบบ และนอกระบบโดยรวม ทั้งรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจะ เป็นแกนหลักนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต และสังคมแห่งการศึกษา เป็นชุมชนแห่งการ เรียนรู้ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาครูยุคใหม่ ให้เป็นผู้มีความเป็นครู มีอาชีพ มีความตระหนักในหน้าที่ มีจรรยาบรรณครู และภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเอง ประกอบด้วย 1) การ อบรมพัฒนาครู ในด้านต่างๆ เช่น วิชาการ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ด้าน หลักสูตรท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อให้ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 2) ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาต่อ ศึกษาดูงาน และศึกษาค้นคว้าต่างๆ และการมีโอกาสดูแลเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 3) ส่งเสริมให้ครูมีการ วิจัย อยู่เสมอ เช่น การวิจัยแผ่นเดียว การวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) การส่งเสริมภูมิ ปัญญา ท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 5) ใช้กระบวนการนิเทศและติดตามผล เพื่อการดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ และมีระบบ การประเมินที่มีเครือข่ายร่วมประเมิน เนื่องจากบุคลากรนั้น ส่วนใหญ่คือ ครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก, 2558, หน้า 1-2)

จากปัญหาและแนวทางดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นผู้หนึ่งที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก จึงได้มีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก เพื่อจะได้เป็นข้อมูลนำไปเป็นแนวทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก จำแนกตาม ตำแหน่ง หน้าที่การปฏิบัติงาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก ปีการศึกษา 2559 จำนวน 451 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 45 คน ข้าราชการครู จำนวน 406 คน รวมทั้งสิ้น 500 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก, 2559, หน้า 3)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก ปีการศึกษา 2559 เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดตัวอย่างจึงใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 34) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 222 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ข้าราชการครู จำนวน 200 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษานำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และจังหวัด

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการวิจัยการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา ของ พศิน แดงจวง (2554, หน้า 41-49) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ 1) ด้านการฝึกอบรม 2) ด้านการศึกษาดูงาน 3) ด้านการสร้างผลงานวิชาการ 4) ด้านการนิเทศติดตามผล 5) ด้านการศึกษาต่อ

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการฝึกอบรม 2) ด้านการศึกษาดูงาน 3) ด้านการสร้างผลงานวิชาการ 4) ด้านการนิเทศติดตามผล 5) ด้านการศึกษาต่อ

3.2 วิเคราะห์การพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3.3 สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดเป็นประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตที่กำหนดในรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างเพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนด

3.5 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยได้ทำการตรวจสอบเบื้องต้น และมีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (subject matter specialists) จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ครอบคลุม ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อเท่ากับ 0.80-1.00

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability)

3.7 ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1971, p.160) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.810

3.8 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อแนะนำตัวผู้ศึกษาในการติดต่อหน่วยงานที่เก็บข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้วไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน โดยผู้วิจัยจัดส่งด้วยตนเอง

4.3 ผู้ศึกษาติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าร้อยละ (percentage)

5.2 ค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$)

5.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

5.4 สถิติการทดสอบที (t-test) ที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2 กลุ่ม ชนิดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน

5.5 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

5.6 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ผลการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก สรุปผลได้ดังนี้

1. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก สรุปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านฝึกอบรม 2) ด้านการนิเทศและติดตามผล 3) ด้านการศึกษาต่อ 4) ด้านการศึกษาดูงาน และ 5) ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ

1.1 ด้านฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับแรก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) ฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อความเชี่ยวชาญในการทำงาน 2) มีการสำรวจความต้องการในการเข้ารับการอบรมในด้านต่าง ๆ และ 3) มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมสำหรับการอบรม ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการนิเทศและติดตามผล มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับที่สอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) เนื้อหาของการนิเทศภายในสถานศึกษาทันกับเหตุการณ์เสมอ 2) ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือขณะปฏิบัติงาน และ 3) ศึกษาสภาพการเรียนการสอนเป็นการศึกษาสถานการณ์ต่างๆ ในรูปของความต้องการใหม่ๆ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรในการเรียนการสอน

1.3 ด้านการศึกษาต่อ มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับที่สาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในการเข้ารับการการศึกษาต่อ 2) กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรเข้ารับการการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และ 3) ประเมินผลการเข้ารับการการศึกษาต่อเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนา ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการแนะแนวการพัฒนาบุคลากรโดยการศึกษาต่อ

1.4 ด้านการศึกษาดูงาน มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับที่สี่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) มีการจัดทำโครงการให้บุคลากรศึกษาดูงาน 2) กำหนด

วัตถุประสงค์และรายละเอียดของการศึกษาดูงานอย่างชัดเจน และ 3) เลือกสถานที่ดูงานให้มีความเหมาะสมกับสายอาชีพ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการประเมินผลกิจกรรมการศึกษาดูงานทุกครั้ง

1.5 ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับสุดท้าย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) ให้คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือบุคลากรในการสร้างผลงานทางวิชาการ 2) จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างผลงานทางวิชาการไว้ในสถานศึกษา และ 3) สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างผลงานทางวิชาการ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ใช้กระบวนการวิจัยนำการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้ได้

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก พบว่า

2.1 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ ด้านการนิเทศและติดตามผล และด้านการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ ด้านการนิเทศและติดตามผล และด้านการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ ด้านการนิเทศและติดตามผล และด้านการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการนิเทศและติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ และด้านการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่ปฏิบัติงานในจังหวัดที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านฝึกอบรม ด้านการศึกษาดูงาน ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ ด้านการนิเทศและติดตามผล และด้านการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. การพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสัยปัญญา (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของครูต่อการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ กลุ่มโซน 3 จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของครูต่อการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ กลุ่มโซน 3 จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเรียนรู้ประสบการณ์ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรในแต่ละบุคคล เพื่อปรับปรุงความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น โดยมีกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผน เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ สำหรับองค์การหรือหน่วยงานต่างๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการฝึกอบรมจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทักษะ ความรู้ ทักษะ หรือพฤติกรรม ซึ่งหมายความว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พนักงานรู้วิธีการทำงาน รวมทั้งทัศนคติที่มีต่องานหรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานหรือกับผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตติมา สุนิตยา สงค์ประเสริฐ (2547, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการฝึกอบรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการศึกษาดูงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งบุคลากรไปศึกษาดูงาน ทำให้บุคลากรได้เห็นการปฏิบัติงานขององค์การที่ศึกษา เพื่อจะได้เห็นของจริงด้วยตนเอง ได้พบบุคลากรผู้ปฏิบัติงานขององค์การที่ไปศึกษา มีโอกาสได้ซักถามปัญหากับผู้ปฏิบัติงาน เห็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน รู้และเข้าใจขั้นตอนการทำงานจากของจริง ผู้ไปศึกษาดูงานจึงเกิดความรู้และได้เห็นงานที่ตนเองต้องการอย่างละเอียดทำเวลาและโอกาสจะอำนวย สอดคล้องกับผลการวิจัยของธงชัย อยู่วงษ์อื่น (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษาดูงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างผลงานทางวิชาการมีความสำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการวิจัยประเภทปฏิบัติการโดยมีครูเป็นผู้ทำการวิจัย ที่มีเป้าหมายเพื่อนำผลการปฏิบัติงานวิจัยไปพัฒนา และถ้าพบข้อบกพร่องก็ทำการวิจัยและนำผลไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ค้นคว้าเพื่อสร้างความรู้ใหม่ทางการศึกษาและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ทางการศึกษา ความรู้ใหม่ทางการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิโรจน์ ใจบุญ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา

สภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการนิเทศและติดตามผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นกระบวนการสร้างเสริมสมรรถภาพของผู้บริหารและครู กระบวนการพัฒนาบุคลากร และเป็นการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ วิวัฒนาการในการนิเทศการศึกษาของประเทศไทยในช่วง 5 ทศวรรษได้ก้าวหน้าจากการตรวจสอบและประเมินผลมาเป็นการดำเนินงานในหลายรูปแบบเพื่อสร้างเสริมคุณภาพวิชาชีพครู การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถจัดระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมการสอนกับปัจจัยต่างๆ ที่เกื้อหนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดคุณภาพที่พึงประสงค์ กระบวนการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรจะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิโรจน์ ใจบุญ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศและติดตามผลภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการศึกษาต่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาต่อเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีโอกาสเพิ่มวุฒิ เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในการนำเทคนิคและประสบการณ์ใหม่มาปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงตามสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมที่เจริญก้าวหน้า เช่น การศึกษาต่อในสถานศึกษาโดยใช้เวลาปฏิบัติงานหรือใช้เวลานอกการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของธงชัย อยู่วงศ์อื่น (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษาต่อ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก พบว่า

2.1 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานในสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการดำเนินงาน ให้ผลการดำเนินงานสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของสวาท คูสกุลรัตน์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพศเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการมอบหมายงานที่ต้องการให้รับผิดชอบ ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยที่ผ่านขั้นตอนการพิจารณาจากการสรรหาบุคลากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวาท คูสกุลรัตน์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและ

ปัญหาการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานในสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือกัน ทำให้บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของทรงศรี รชตะนันท์ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการเปรียบเทียบพบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาตนเองเป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของสวาท คุสุกุลรัตน์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสักที่ปฏิบัติงานในจังหวัดที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานในสถานศึกษาที่มีรูปแบบการดำเนินงานเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นรูปแบบการดำเนินงานจึงมีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของทรงศรี รชตะนันท์ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการเปรียบเทียบพบว่า จังหวัดที่แตกต่างกัน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป๋าสัก ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ด้านการฝึกอบรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาศักยภาพเพื่อสามารถพัฒนาตนเองสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้

1.2 ด้านการศึกษาดูงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ มีการประเมินผลกิจกรรมการศึกษาดูงานทุกครั้ง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานเชิงประจักษ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านการสร้างผลงานทางวิชาการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ใช้กระบวนการวิจัยนำการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้ได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

1.4 ด้านการนิเทศและติดตามผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรในการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการวางแผนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อได้ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านการศึกษาต่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ มีการแนะแนวการพัฒนาบุคลากรโดยการศึกษาต่อ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแนะแนวการพัฒนาบุคลากรโดยการศึกษาต่อ เพื่อให้บุคลากรเห็นประโยชน์ของการศึกษาต่อ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาปาก

2.2 ควรศึกษาประสิทธิผลของการพัฒนาสมรรถนะครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาปาก

เอกสารอ้างอิง

- กานดา พูนลาภทวี. (2539). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2553). ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จรวพร ธรณินทร์. (2550). แนวโน้มการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยุคใหม่ทิศทาง กศน. ยุคใหม่ ปี 2551. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ทครีเอชั่น.
- จิระ กองศิลป์, และคนอื่น ๆ (2550). การศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ทครีเอชั่น.
- ทรงศรี รชตะนันท์. (2545). ปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ธงชัย อยู่วงษ์อัน. (2544). สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พศิน แดงจวง. (2554). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ทครีเอชั่น.
- วิศนี ศิลตระกุล. (2544). การศึกษาตามอัธยาศัย: จากแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วิโรจน์ ใจบุญ. (2554). สภาพการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่จรม จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สวาท คูสกุลรัตน์. (2549). สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2553). การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สุนิตยา สงค์ประเสริฐ. (2547). สภาพและปัญหากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเจ้าพระยาป้าสัก. (2558). ข้อมูลสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- Cronbach, L. J. (1971). Essentials of psychological testing (3rd ed.). New York: Harper & Row.

ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี

Parent's Expectations toward the Academic Administration of Private School In Lopburi Province

ประเสริฐศรี ขาวช่วง¹

Prasertsri Khawchuang¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี และ 2) เปรียบเทียบศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ และอำเภอที่ตั้ง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 396 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.940 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่ใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีแอลเอสดีของฟิชเชอร์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการแนะแนวการศึกษา 6) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 7) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

2. การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ และอำเภอที่ตั้ง ภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นักศึกษาด้านการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำสำคัญ: ความคาดหวัง

Abstract

This research aimed to : 1) study the parent's expectations toward the academic affairs administration of the administrators of academic affairs of private School under Lopburi; and 2) compare the parent's expectations toward the academic affairs administration of the administrators of academic affairs of private School under Lopburi by gender, education level, age, occupation, and district area. Drawn by stratified random sampling, the sample group includes three hundred and ninety-six (396) parent's of private School under Lopburi. Validated by selected experts, the main research tool was a five-point-scale questionnaire with a level of reliability of 0.940. The questionnaire responses were analyzed using various statistical techniques including means, standard deviation, t-test, the one-way analysis of variance (ANOVA) and and Fisher's L.S.D. method.

The findings indicated that:

1. The parent's expectations toward the academic affairs administration of the administrators of academic affairs of private School under Lopburi in overall and every aspect were rated at a high level ranking from : 1) development resources, 2) developing innovative media and educational technology, 3) measurement and evaluation and transfer results, 4) curriculum development 5) education guidance 6) development of the learning process, and 7) promote academic knowledge to the community.

2. Compare the parent's expectations toward the academic affairs administration of the administrators of academic affairs of private School under Lopburi when classified by gender, education level, age, occupation, and district area there were no different.

Keywords: expectations toward

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 กล่าวว่า ท่ามกลางปัญหาท้าทายหลากหลายที่เป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศในระยะยาวดังกล่าว ก็เป็นที่ตระหนักร่วมกันในทุกภาคส่วนว่าการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้านได้แก่ การเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน กลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานและกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสังคมที่ดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนั้น ในช่วงเวลาต่อจากนี้การพัฒนาต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่และเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของเมืองต่างๆ ให้สูงขึ้นภายใต้การใช้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะการใช้ที่ดินการจัดระเบียบผังเมืองและความปลอดภัยตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ที่เหมาะสมเพื่อกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงและเป็นการสร้างฐานเศรษฐกิจและรายได้จากพื้นที่เศรษฐกิจใหม่มากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคมไทยลง และในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจากการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ทั้งตอนในและตามแนวจุดชายแดนหลัก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 3) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา พ.ศ. 2555 – 2558 โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งกระจายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ทั้งในเมืองและชนบท พื้นฐานที่ว่าประชาชนที่เข้มแข็งและมีความรู้คือทุนที่มีพลังในการต่อสู้กับความยากจน โดยจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสทุกคนให้เท่าเทียมกันทั้งในเมืองและชนบท ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเทียบเท่า พัฒนาความเป็นพลเมืองโลกที่ทันสมัย มีทักษะหลากหลาย มีความสามารถในการแข่งขันสู่ตลาดโลกโดยบูรณาการการจัดการศึกษาภายใต้ 8 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท 2) การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเสมอภาค 3) การปฏิรูปครู เพื่อยกฐานะครู และวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง 4) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพให้สอดคล้องตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 5) การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาทัดเทียมกับนานาชาติ 6) การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และบริการทางวิชาการ เพื่อสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาประเทศ 7) การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน และ 8) การพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 1)

การศึกษาเอกชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การแก้ไข

ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองหรือการพัฒนาต่างๆ และภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ช่วยเสริมในส่วนที่ภาครัฐดำเนินการไม่ถึง ช่วยสร้างความหลากหลายในด้านรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษา ทำให้เกิดการศึกษาทางเลือกต่างๆ ที่ภาคเอกชนช่วยเติมเต็มการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาเอกชนจึงเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็งและแข่งขันในเวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2559, หน้า 4-5)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนางานวิชาการในรูปแบบใดเพราะงานวิชาการเป็นระบบ และกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้นำยุทธวิธีหรือกลยุทธ์มาใช้ในการกระตุ้นปรับปรุงเร่งรัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนำไปสู่พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี
2. เปรียบเทียบศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 19 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 34,547 คน โดยกำหนดอัตราส่วนผู้ปกครองต่อนักเรียนเป็น 1:1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2559, หน้า 4-5)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2559 เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดตัวอย่างจึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 34) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 396 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปริญญานามประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) การแนะแนวการศึกษา และ 7) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน มีลักษณะเป็นตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับดังนี้

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) การแนะแนวการศึกษา และ 7) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

3.2 วิเคราะห์ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3.3 สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดเป็นประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตที่กำหนดในกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างเพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนด

3.5 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระได้ทำการตรวจสอบเบื้องต้น และมีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (subject matter specialists) จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ครอบคลุม ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อเท่ากับ 0.80-1.00

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability)

3.7 ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1971, p.160) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.940

3.8 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อแนะนำตัวผู้ศึกษาในการติดต่อหน่วยงานที่เก็บข้อมูล

4.2 ส่งแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้วไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน โดยผู้วิจัยจัดส่งด้วยตนเอง และผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าร้อยละ (percentage)

5.2 ค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$)

5.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

5.4 สถิติการทดสอบที (t-test) ที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2 กลุ่ม ชนิดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน

5.5 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

5.6 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการแอลเอสดี (L.S.D.) ของ ฟิชเชอร์ (Fisher's)

ผลการวิจัย

1. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) มีการพัฒนาเนื้อหาในรายวิชาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ 2) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 3) โรงเรียนได้วางแผนในการจัดทำหลักสูตรเพื่อสอนนักเรียนให้เหมาะสมกับสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการ ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ มีโรงเรียนมีการตรวจสอบความเหมาะสมรายวิชาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่ส่งเสริมต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) ปลุกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) มีการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม

สอดคล้องในรายวิชาที่สอนกับความต้องการของผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ครูใช้วิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลประเมินของนักเรียน 2) จัดทำเอกสารหลักฐานประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามรูปแบบมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และ 3) สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลและจัดทำแผนการปฏิบัติการดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ครูผู้สอนจัดทำ การสอบวัดผลเด็กนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีมาตรฐาน

1.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ให้ความรู้และเทคนิคครูในการเก็บรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้มีอายุการใช้งานนานยิ่งขึ้น 2) มีการจัดหาวัสดุและสื่อ การเรียนการสอนอย่างเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน และ 3) สำรวจความต้องการของนักเรียนเพื่อจัดหาสื่อ ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ส่งเสริม และพัฒนาให้ครูสามารถสร้างสื่อ นวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยตัวเอง

1.5 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และ 3) สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วน ค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอย่าง

1.6 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) กำหนดบุคลากรในการกำกับติดตาม ประเมินผลงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ 2) มีการเชื่อมโยงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียน การสอนเพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียน และ 3) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมแนะแนวทางการศึกษากับนักเรียนเป็นประจำและ ต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมครูเกี่ยวกับการบริการ แนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรู้ให้ครู

1.7 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ร่วมกับบุคลากรจัดทำ แผนงานพัฒนาชุมชนโดยเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม 2) ประชาสัมพันธ์ถึงแผนงาน แนวทางในการพัฒนา ชุมชนให้คนในชุมชนได้รับทราบ และ 3) จัดให้ครูได้ศึกษาและสำรวจความต้องการในการพัฒนาของคนในชุมชน ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

2. การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ใน จังหวัดลพบุรี ดังนี้

2.1 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีอาชีพที่ตั้งแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยมีหัวข้อในการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญและเป็นหัวใจของสถานศึกษา ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนจำเป็นต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก โดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และใช้เพื่อเป็นเครื่องชี้วัด ความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมคิด มานะคิด (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครูสังกัด สำ นักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลการวิเคราะห์การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมปฏิบัติในระดับมาก

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ จึงต้องมีหลักสูตรของตนเอง คือหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติมเป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกรายภาคและกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาธิต รัตนสารี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในโรงเรียนเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งการพัฒนาคูณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอีกด้วย ผู้บริหารที่มุ่งมั่นให้นักเรียนเป็นทั้งศิษย์คนเก่ง จึงจำเป็นที่จะต้องมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นประการสำคัญ ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อตัวนักเรียนแล้ว ยังมีผลต่อการบริหารโรงเรียนด้วย การจัดการเรียนรู้ที่ดี จะช่วยให้เกิดความรู้สึกรักเป็นสุขในการทำงานร่วมกัน ลดปัญหาความขัดแย้งในการทำงาน ทำให้การบริหารเกิดการคล่องตัว โรงเรียนจะสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตะหระ ศรีเมือง (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่าย สหวิทยาเขตอนุบาลจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การวัดผล ประเมินผล ทำให้ผู้เรียนได้ทราบจุดบกพร่องของตนเองจากระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ช่วยกระตุ้นเป็นข้อมูลย้อนกลับให้การเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ทราบพฤติกรรมของนักเรียน ปรับปรุงกระบวนการสอนให้ และทำให้ผู้สอนทราบถึงจุดบกพร่องในการจัดการเรียนการสอนแล้วนำมาปรับปรุง พัฒนาแก้ไข ให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัญชลี ศรีเพชร (2552, บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สื่อการสอน เปรียบเสมือนมือที่สามของครูเพราะครูสามารถนำไปเป็นเครื่องพุ่มแรงช่วยเสริมการสอนได้น่าสนใจและลดพลังงานการที่ครูต้องพูดอธิบายให้น้อยลงได้ เป็นการประหยัดเวลาในการสอนลง สื่อการสอนจะช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วตลอดจนจำได้นาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชลี ศรีเพชร (2552, บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า แหล่งเรียนรู้คือสภาพแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นแหล่งที่จะทำให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้ฝึกปฏิบัติ หรือได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อน ระหว่างครูกับนักเรียนระหว่างวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้กับครูนักเรียน รวมทั้งที่เป็นแหล่งผู้เรียนอาจอาศัยการสืบค้นของตนเองเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ผู้สอนจึงสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ หงส์คำ

(2551, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการแนะแนวการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การแนะแนวเพื่อการศึกษาเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นให้นักเรียนได้มีคุณภาพยิ่งขึ้น สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เส้นทางที่ดีที่ตนเองสามารถเลือกได้ โดยการให้ความช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาธิต รัตนสารี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา บริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การแนะแนวการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนว่าการส่งเสริมความรู้แก่คนในชุมชนจะช่วยให้คนในชุมชนได้รับการพัฒนาได้ เรียนรู้วิทยาการต่าง ๆ ที่ก้าวหน้า อีกทั้งยังเป็นกำลังหลักสำคัญในการช่วยเหลือโรงเรียนที่จะพัฒนาบุคลากรของตนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถ และการศึกษาที่มีแนวโน้มที่จะสำเร็จในชุมชนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนจะมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ และเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในการจัดการศึกษาจะทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตะหระ ศรีเมือง (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่าย สหวิทยาเขตอนุบาลจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี ผลการเปรียบเทียบพบว่า

2.1 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความคาดหวังส่วนใหญ่ในด้านการจัดการศึกษา คือประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับประสิทธิผล ที่ผู้ปกครองทุกคนต่างมีเป้าหมายในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ หงส์คำ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 ผลการเปรียบเทียบพบว่า เพศที่แตกต่างกันมีสภาพไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อผู้ปกครองที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน ต่างมีความมุ่งหวังที่จะให้บุตรหลานที่เข้ารับการศึกษามีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อสามารถประกอบอาชีพและต่อยอดสู่การศึกษาที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวนีย์ เพชรทรัพย์ (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการเปรียบเทียบพบว่า วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในทุกอาชีพจำเป็นต้อง

อาศัยความรู้ และทักษะที่จำเป็น เพื่อปรับตนเองและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งพื้นฐานทางด้านการศึกษาคือว่า เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเอาใจใส่อย่างยิ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรสวรรค์ จงสุมาลย์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนต่อการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบ : กรณีศึกษาโรงเรียนกวดวิชาศรีประเสริฐ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการเปรียบเทียบพบว่า อาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีของบุตรหลาน ย่อมเป็นที่พึงพอใจต่อผู้ปกครอง ถือว่าเป็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ที่ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันก็ตาม ต่างเห็นได้อย่างชัดเจนและมีความคาดหวังเหมือนกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาธิต รัตนสารี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการเปรียบเทียบพบว่าอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรีที่มีอายุที่ต่างกัน มีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อำเภอดังกล่าวไม่ได้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างใดในการกำหนดความคาดหวังให้บุตรหลานที่เข้ารับการศึกษามีคุณภาพที่แตกต่างกัน ผู้ปกครองทุกคน ทุกอำเภอที่ตั้งต่างย่อมมีเป้าหมายเหมือนกันคือ พัฒนาการทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่ทางโรงเรียนได้จัดให้กับบุตรหลานของตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตะหระ ศรีเมือง (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาของโรงเรียนในเครือข่าย สหวิทยาเขตอนุบาลจังหวัดศรีสะเกษ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ที่ตั้งของโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีสภาพไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยด้านความคาดหวังสูงสุดคือ มีการพัฒนาเนื้อหาในรายวิชาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาหรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผนการพัฒนาเนื้อหาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้ตามเป้าหมายที่ต้องการสูงสุด

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยด้านความคาดหวังสูงสุดคือ จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่ส่งเสริมต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นโรงเรียนต้องมีการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่ดีให้มากที่สุด

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยด้านความคาดหวังสูงสุดคือ เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลประเมินของนักเรียน ดังนั้นบุคลากรที่มี

ส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการและการวัด ประเมินผล ควรมีการวางแผนแนวทางในการให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในบางส่วนที่เหมาะสม

1.4 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยด้านความคาดหวังสูงสุดคือ ให้ความรู้และเทคนิคครูในการเก็บรักษาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้มีอายุการใช้งานนานยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ควรมีการชี้แจงให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบถึงประสิทธิภาพของการใช้สื่อให้คุ้มค่าและมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อให้การดำเนินการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพควบคู่กับประสิทธิภาพ

1.5 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยด้านความคาดหวังสูงสุดคือ การส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นควรมีการแนะนำแนวทางในการให้ครูผู้สอนได้นำนักเรียนได้เรียนรู้นอกสถานที่ตามโอกาสอันสมควรและเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง

1.6 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยด้านความคาดหวังสูงสุดคือ กำหนดบุคลากรในการกำกับติดตามประเมินผลงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตามเป้าหมายที่ต้องการ

1.7 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยด้านความต้องการสูงสุดคือ ร่วมกับบุคลากรจัดทำแผนงานพัฒนาชุมชนโดยเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นโรงเรียนต้องมีการดำเนินการวางแผนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมกับชุมชนในรูปแบบที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดลพบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กานดา พูนลาภทวี. (2539). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2555). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จินตะหรา ศรีเมือง. (2554). สภาพการบริหารงานวิชาของโรงเรียนในเครือข่าย สหวิทยาเขตอนุบาลจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ศักดิ์ หงส์คำ. (2551). สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- พรสวรรค์ จงสุมาลย์. (2546). ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียนต่อการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบ : กรณีศึกษาโรงเรียนกวดวิชาศรีประเสริฐ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมคิด มานะคิด. (2554). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาธิต รัตนสารี. (2554). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2559). การบริหารโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2553). วิทยาการวิจัย. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เสาวนีย์ เพชรทรัพย์. (2549). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อัญชลี ศรีเพชร. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Cronbach, L. J. (1971). Essentials of psychological testing (3rd ed.). New York: Harper & Row.

การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

The Whole School Development for Learning Management to Enter
the ASEAN Economic Community: AEC, in Schools by the Opinions of
the Administrators and the Teachers under Angthong Primary
Educational Service Area Office

มนิรัตน์ ลิทธิโชค¹ ภัสยกร เลาสวัสดิกุล² เฉลิมชัย หาญกล้า³

Maneerat Sittichok¹ Phatsayakorn Laosawatkul² Chalermchai Hankla³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองและ 2) เปรียบเทียบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ปีการศึกษา 2560 จำนวน 310 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น 0.994 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

¹ นักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² อาจารย์ประจำวิชาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³ อาจารย์ประจำวิชาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1. การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำแนกตามเพศ และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

Abstract

The purposes of the research were to : 1) study the whole school development for learning management to enter the ASEAN Economic Community : AEC, in schools by the opinions of the administrators and the teachers under Angthong Primary Educational Service Area Office ; and 2) compare the whole school development for learning management to enter the ASEAN Economic Community : AEC, in schools by the opinions of the administrators and the teachers under Angthong Primary Educational Service Area Office classified by gender, position, age, level of education, school size and work experience. The 310 samples, drawn by stratified random sampling, were the school administrators and the teachers under Angthong Primary Educational Service Area Office in the academic year of 2017. The instrument employed in this study was a questionnaire with a reliability value of 0.994. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t – test, one – way ANOVA and Scheffe’s method for pairs of comparison.

The results of the study were as follows:

1. The whole school development for Learning Management to enter the ASEAN Economic Community: AEC, in schools by the opinions of the administrators and the teachers under Angthong Primary Educational Service Area Office in overall and every aspect was rated at a high level.

2. Regarding to the comparisons of the whole school development for learning management to enter the ASEAN Economic Community: AEC, in schools by the opinions of the administrators and the teachers under Angthong Primary Educational Service Area Office classified by gender and school size, they were statistical significant different at a level of .05, but classified by position, age, level of education and work experience, they were not different.

Keywords: learning management to enter the ASEAN economic community

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้กำหนด ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นครั้งแรกในมาตรา 43 ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และสานต่อเจตนารมณ์ ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น” ในการนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 วรรค 5 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรา 9 (2) บัญญัติถึงหลักการ จัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ มาตรา 39 กำหนดว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการ และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบาย ไว้ว่า “จัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเยาวชนทุกคน เยาวชนหมายถึงเด็กตั้งแต่ระดับ อนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกันทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือชนบท จัดโดยรัฐหรือเอกชน การศึกษาในระดับโรงเรียนควร จะมีความรู้ในหลายๆ ด้าน เพื่อให้เด็กมีรอบคอบ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างขวาง จินตนาการ พร้อมทั้งจะเผชิญกับ โลกสมัยใหม่ และเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2015 (พ.ศ. 2558) โดยเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, หน้า 2)

ความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งมีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาภูมิภาคอย่างยั่งยืน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยกำหนดให้สาขาการศึกษาตอบสนองการสร้างประชาคมการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใน ปี 2558 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุก โดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคเอเชียภายใต้กรอบความร่วมมือด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนและเพื่อการตอบรับนโยบายดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN ตามโครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) เพื่อผลักดันการดำเนินงานด้านการศึกษา ทั้งทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านสิ่งแวดล้อม และชุมชนให้สอดคล้องกับการเป็นประชาคมอาเซียนและพัฒนาเยาวชนไทยให้มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญ จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยหวังว่ายุทธศาสตร์ฯ นี้จะนำพาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนด้วยการสร้างและพัฒนา “ทุนมนุษย์” ให้เข้มแข็งมีพลังพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ความมั่นคงของประเทศในอนาคต การจัดการศึกษาจากนี้ไปจะเป็นการค้นหาคำตอบที่แท้จริงของทุกภาคส่วนของสังคมทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่สามารถเป็นเชื้อเพลิงขับเคลื่อนการศึกษาให้คนไทยได้รู้จักศักยภาพของตนเอง ศักยภาพของผู้อื่น รู้เท่าทันและสามารถแข่งขันได้ในประชาคมโลก การจัดการศึกษาจะยึดพื้นที่ซึ่งมีบริบทและความต้องการแตกต่างกันเป็นฐานในการพัฒนา เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มวัย ทุกช่วงวัย ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่นั้น ๆ โดยการทำงานให้สัมฤทธิ์ผลภายใน 9 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอันได้แก่ 1) การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประชาคมโลก 2) การพัฒนาสถานศึกษาและองค์ความรู้ 3) การพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมืออุปกรณ์ 4) การพัฒนาครูทั้งระบบ 5) การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 6) การวิจัยและการถ่ายทอดองค์ความรู้ 7) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 8) การส่งเสริมการมีงานทำ 9) การบริหารจัดการกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยความหวังให้ประเทศก้าวเดินไปในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, หน้า 82-83) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดตัวอย่างกรอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ไว้ 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียนและ 4) ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 21)

จากแนวทางการบริหารจัดการจากกระทรวงศึกษาธิการสู่ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสู่ระดับสถานศึกษาหรือโรงเรียนเพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้อยู่เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความสามารถที่จะแข่งขันในประชาคมอาเซียน แต่ผลจากการลงพื้นที่ทำวิจัยโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผลิตภาพบุคลากร เพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียนที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 นั้น พบว่าข้าราชการครู ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) อาจารย์มหาวิทยาลัย นักศึกษา ประมาณ 70-80% มีความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนน้อยมาก (สมพงษ์ จิตระดับ, 2555, หน้า 8) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองและโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จะนำไปประยุกต์ใช้หรือปรับเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน และครู จำนวน 1,252 คน รวมทั้งสิ้น 1,375 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง, 2559, หน้า 19) และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 93 คน และครู จำนวน 217 คน รวมทั้งสิ้น 310 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 4 ด้าน

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

3.1 กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างคำถามให้ครอบคลุมกับการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยนำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

3.3 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ และยังได้รับการพิจารณาขั้นต้นจากคณะกรรมการประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

3.4 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ซึ่งทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 -1.00

3.5 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับ มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 117) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.994

3.7 นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้แล้ว ที่ได้รับการแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้พร้อม จัดแยกแบบสอบถาม ตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้สุ่มไว้แล้ว เพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูลและตรวจสอบ

4.2 ขอนหนังสือจากคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในโรงเรียนแล้วจึงส่งแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้วไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน โดยส่งด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

5.2 การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05

5.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence) ค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

5.4 สถิติการทดสอบที (t-test) ที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2 กลุ่ม ชนิดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน โดยเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา

5.5 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วงมากกว่า 50 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ขนาดสถานศึกษา ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน) และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี

2. การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และ ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน รองลงมาคือ โรงเรียนสร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่องเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้ง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน และ โรงเรียนมีการนำเรื่องอาเซียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนและครูในประเทศประชาคมอาเซียน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนเช่น การจัดป้ายนิเทศ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาเซียน รองลงมาคือ มีการใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน มีการจัดห้อง/มุมอาเซียนศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งสืบค้นข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ และ มีการวางแผนออกแบบการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ครูสามารถสื่อสารภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยได้ อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน)

2.3 ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ นักเรียนสามารถใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รองลงมาคือ โรงเรียนมีกิจกรรม/ชุมนุมที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน และมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ นักเรียนมีรายวิชาที่ได้เรียนรู้กับครูชาวต่างชาติ

2.4 ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริมให้บุคคลที่มีความรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นร่วมให้ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมาคือ โรงเรียนมีส่วนร่วมในการปลูกฝังทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนให้ชุมชน และโรงเรียนจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอยู่ร่วมกันเป็นประชาคมอาเซียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ชุมชนได้ร่วมเป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนร่วมกับโรงเรียน

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

3.1 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่เพศต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการและด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนและ ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน

3.2 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีตำแหน่งต่างกัน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน พิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน และด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน

3.3 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.4 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่วุฒิการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน และด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน

3.5 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุก โดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และการขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และในภูมิภาคอาเซียนภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา รวมถึงผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิวัฒน์ กัลยา (2548, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 – 2 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีการปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เมืองปาย รุ่งสรพกิจ (2555, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมและแนวทางการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ความพร้อมการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พรศ ทิวาศรัย (2555, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสัทธิบทเขตฐานทัพเรือและเขตกองเรือยุทธการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า การเตรียมความพร้อมของการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสัทธิบทเขตฐานทัพเรือและเขตกองเรือยุทธการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จารุวรรณิ แพรศรีสกุล (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียนในระดับมากทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับ ประไพศรี ไพศาล (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ เทิดพงษ์ ศรีวิเศษ (2557, หน้า 583) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาเพื่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เอมอร โลหิต (2557, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 พบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมสถานศึกษาทุกขนาดมีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สรวิศ ทนกุล (2559, หน้า 143 – 163) ได้ศึกษาความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร และครูมีความร่วมมือในการดำเนินงานในการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน รวมถึงมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่องเป้าหมาย นโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ต่อตระกูล บัญปลุก (2556, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นอาเซียนในปี พ.ศ.2558: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเวียงพานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ด้านผู้บริหารมีความพร้อมตามตัวชี้วัดทั้งสิ้น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนรู้สู่ประเทศอาเซียน ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะการณ์จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน ครูมีความพร้อมตามตัวชี้วัดทั้งสิ้น 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการเผยแพร่ผลงานทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์ ครูใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ และครูใช้การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ จารุวรรณี แพร่ศรีสกุล (2556, หน้า 135) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน เช่น การจัดกิจกรรมวันอาเซียน การจัดปายินเทศ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาเซียน มีการใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน มีการจัดห้อง/มุมอาเซียนศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งสืบค้นข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐภาวรรณ พันธุภา (2558, หน้า 35 - 49) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า สภาพการจัดการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชูติมา เทพสวัสดิ์ (2557, หน้า 29 – 42) ได้ศึกษาความพร้อมด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี พบว่า ความพร้อมด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของครู กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรีในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนสามารถใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โรงเรียนมีกิจกรรม/ชุมนุมที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนและมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับ จารุวรรณิ แพร่ศรีสกุล (2556, หน้า 136) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนสามารถใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม ICT ในการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจทางวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนและชุมชนมีความร่วมมือร่วมใจกันส่งเสริม และสนับสนุน รวมถึงมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณิ แพร่ศรีสกุล (2556, หน้า 136) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายและชุมชนสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

2.1การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่แตกต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการและด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนและ ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเขตที่ต่างกันมีภาวะของการเป็นผู้นำที่แตกต่างกัน การบริหารจัดการจึงแตกต่างกัน ส่งผลให้ การตัดสินใจ การมีเหตุผล ทักษะแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

2.2 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีตำแหน่งต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคนในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารและครูมีหน้าที่ช่วยกันพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับ เพ็ญภักดี บุรีรัตน์ (2559, หน้า 63 - 70) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพร้อมจำแนกตามตำแหน่ง ไม่มีความแตกต่างกัน

2.3 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวม

และรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคนในโรงเรียน มิใช่เพียงคนใดคนหนึ่งผู้บริหารและครูที่มีอายุต่างกัน ต่างมีหน้าที่เหมือนกันคือพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

2.4 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่วัดการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องใหม่ที่ครูผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญในการแสวงหาความรู้ให้ทันยุคทันสมัยและมีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบกับสถานศึกษาอาจมีการส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมสัมมนาให้ได้รับความรู้เรื่องการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่อาเซียนบ้างแล้ว ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวิศ หนูกร (2559, หน้า 143 – 163) ได้ศึกษาความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ชูติมา เทพสวัสดิ์ (2557, หน้า 29 – 42) ได้ศึกษาความพร้อมด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความพร้อมด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ เพ็ญภักดี บุรีรัตน์ (2559, หน้า 63 - 70) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านระดับการศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.5 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่าสถานศึกษาทั้งสามขนาดมีการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขนาดสถานศึกษาต่างกันส่งผลให้เกิดความแตกต่างในด้านต่าง ๆ เช่น ความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ งบประมาณ ทำให้การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ เจนจบ (2556, หน้า 109) ได้ศึกษาการศึกษาความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับ รัฐฉาวรรณ พันธูภา (2558, หน้า 35 - 49) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ สู่

ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนโดยรวมแตกต่างกัน

2.6 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับงานวิจัย ของสรวิต หนูการ (2559, หน้า 143 – 163) ได้ศึกษาความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมและ รายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ เพ็ญภักดี บุรีรัตน์ (2559, หน้า 63 - 70) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหาร จัดการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพร้อมจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ทั้ง โดยรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาตาม ความเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านบริหารจัดการ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของนักเรียนและครูในประเทศประชาคมอาเซียนสถานศึกษาจึงควรมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ มากขึ้น

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ครูสามารถสื่อสารภาษาอื่นที่ ไม่ใช่ภาษาไทยได้ อย่างน้อย 2 ภาษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูสามารถสื่อสารภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยได้ อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน)

1.3 ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ นักเรียนมีรายวิชาที่ได้เรียนรู้ กับครูชาวต่างชาติ สถานศึกษาจึงควรจัดรายวิชาเสริมเพื่อให้นักเรียนมีรายวิชาที่ได้เรียนรู้กับครูชาวต่างชาติมาก ขึ้น

1.4 ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ชุมชนได้ร่วมเป็นเครือข่ายแห่ง การเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนร่วมกับโรงเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่าย แห่งการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จในการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยใช้การวิจัยการพัฒนารูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://social.obec.go.th/library/document/asean>. [2559, สิงหาคม 17].
- กิตติพงษ์ เจนจบ. (2555, กรกฎาคม-ธันวาคม). การศึกษาความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 3(5) : 109.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง, สำนักงาน. (2559). แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ประจำปีงบประมาณ 2559. อ่างทอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2554). แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จารุวรรณี แพร์ศรีสกุล. (2556). สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชุติมา เทพสวัสดิ์. (2557). การศึกษาความพร้อมด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จังหวัดราชบุรี. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2(1): 29 – 42 เมษายน – กันยายน.
- ต่อตระกูล บุญปลูก. (2556). การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นอาเซียนในปี พ.ศ.2558: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเวียงพานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- เทิดพงษ์ ศรีวิเศษ. (2557). การบริหารสถานศึกษาเพื่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 9(3): 583.
- นิวัฒน์ กัลยา. (2548). การปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบของโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1-2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประไพศรี ไพศาล. (2556). การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.

- พรศ ทิวารัชชัย. (2555). การเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสัตหีบเขตฐานทัพเรือและเขตกองเรือยุทธการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญภักดี บุรีรัตน์. (2559). ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า. 3(1): 63 - 70 มกราคม.
- เมืองปาย รุ่งสรพกิจ. (2555). ความพร้อมและแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนราชวินิตบางแก้วสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัฐภาวรรณ พันธูภา. (2558, หน้า 35 - 49). การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 3. วารสารวิชาการแพร่ภาพลันธุ์ มหาวิทยาลัยภาพลันธุ์. 2(3): 36 กันยายน - ธันวาคม.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2557). รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2555, 29 พฤษภาคม). ห่วงไทยไม่พร้อมเข้าสู่อาเซียน ปี “58”. ผลการวิจัยชี้ “ผอ.-ครู-น.ศ.” รู้แค่เปลือกนอก เชื่อกระทบบัณฑิตไทย “ตกงาน” มากขึ้น. มติชน, หน้า 8.
- สรวิศ หนูการ. (2559). ความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย. 7(1): 143 - 163 มกราคม - มิถุนายน.
- สุวริย์ ศิริโกศาภิรมย์. (2546). การวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่3). ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- เอมอร โลหิต. (2557). การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Association of Southeast Asian Nations. (2009). Roadmap for an ASEAN Community 2009 - 2015. Jakarta : ASEAN Secretariat.
- Bartol, K. M., & Martin, D. C. (1997). Management. (2nd ed.). New York: McGraw - Hill.
- Freeman, R. E. (1992). Management. (5th ed.). New Jersey: Practice - Hall.
- Hallinger, P., & Murphy J. (1985, November). Assessing the instructional management behavior of principals. The elementary school journal. 86 : 218 - 245.
- William Biddle. (1952). The Community Development Process. New York: Mc Graw-Hill.

**สภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี**
**Practices of Child Development Center Management by the Opinion
of the Personnel stats under Subdistrict Administration Organization
Saraburi Province**

ไปรยา หาญมนตรี¹
Priraya Hanmontree¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี 2) เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในตำแหน่ง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี จำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค ค่าความเชื่อมั่นสภาพการจัดการศึกษาเท่ากับ .987 และค่าความเชื่อมั่นปัญหาการจัดการศึกษาเท่ากับ .981 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและวิธีทดสอบของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี

1.1 สภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี ภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ 2) ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม 3) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 5) ด้านมาตรการด้านความปลอดภัย

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1.2 ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี ภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม 2) ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ 3) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร 4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 5) ด้านมาตรการด้านความปลอดภัย

2. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

2.1 สภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในตำแหน่ง ภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่ในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในตำแหน่ง ภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่ในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารจัดการศึกษา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This research aims to: 1) study practices of child development center management by the opinion of the personnel organization. Saraburi Province; and 2) compare practices of child development center management by the opinion of the personnel organization. Saraburi Province. When classified by sex, age, educational background, duties of the position, experience in the position, population studies is the personnel stats under subdistrict administration organization. Saraburi Province. The 336 samples. the data anylysis using the method of coefficient apha. According to the method of Gronbach.thereliability of educational management of.987 and the reliability problemsof.981.thedata were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test, one-way ANOVA, and Scheffe's test.

The findings were as follows:

1. Pratices of child development center management by the opinion of the personnel under the subdistrict administrative organization. Saraburi Province.

1.1 State administration of child development center,according to the opinion of the personnel under the subdistrict administrative organization of Saraburi Province. Overview and list of all 5 sides very level. ranging from high to low are as follows.1) management system. 2) in the network and participation. 3) personnel management. 4) the environment and 5) the safety measures.

1.2 Problem administration of child development center according to the opinion of the personnel under the subdistrict administrative organization of Saraburi Province. Overview and list of all 5 little level. Ranging from high to low are as follows. 1) In the network and participation .2) Management system. 3) Personnel management. 4) The environment and 5) the safety measures.

2. Pratices of child development center management by the opinion of The personnel under the subdistrict administrative organization. Saraburi Province. When the marifal status of the sample.

2.1 State administration of child development center, according to the opinion of the personnel under the subdistrict administrative organization of Saraburi Province. When classified by sex, age, overall difference is statistically significant at the .05 level. Education agents experience in the position.an overview of different but in overall significantly at.05

2.2 Problem administration of child development center, according to the

opinion of the personnel under the subdistrict administrative organization of Saraburi Province. When classified by sex, age, overall difference is statistically significant at the .05 level. Education agents experience in the position. An overview of different but in overall significantly at .05

Keyword: Education Management, Child Development center

บทนำ

เด็กเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ดังคำกล่าวที่ว่าเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า การพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพจึงเป็นหลักประกันการมีอนาคตที่มีคุณภาพของประชากรในประเทศซึ่งที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการตื่นตัวขององค์ความรู้ในเรื่องสมองที่พบว่าสมองจะมีการพัฒนาอย่างสูงในช่วงตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึง 6 ปี ซึ่งถือเป็นโอกาสทองของการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นอกจากนี้ความตื่นตัวเรื่องการเสริมสร้างความฉลาดทางด้านปัญญาและความฉลาดทางด้านอารมณ์ที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปตั้งแต่ระดับปฐมวัย ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในการเผยแพร่องค์ความรู้และการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอย่างแพร่หลายทำให้ การศึกษาระดับปฐมวัยได้รับความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในฐานะรากฐานของการพัฒนาการด้านต่างๆ ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพก็จะเป็นการสร้างผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและมีศักยภาพจะเป็นการเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552, หน้า 9-10)

การศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถรวมทั้งมีเจตคติค่านิยม คุณธรรมและปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำรงชีพและการประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและสังคม แห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ คนไทยในอนาคตต้องเป็นคนมองกว้างไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทัน การพัฒนา การศึกษาให้คนไทยอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มี สมานฉันท์ ดำรงชีวิตอย่างสันติวิธี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นไทยบน พื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นผลโลกที่มีคุณภาพ มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ มีความรู้ความสามารถด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาสากล และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร การใช้ เทคโนโลยี มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและกลุ่ม จนติดตัวตลอดชีวิต มีจิตสาธารณะ รัก การทำงาน มีความอยู่ดี มีสุข สามารถพึ่งตนเอง มีทักษะการประกอบอาชีพ รู้จักรักษา และพัฒนาทรัพยากร สินทาง ปัญญา มีศักยภาพทั้งการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยคำนึงถึงการดูแลรักษาวัฒนธรรมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการแข่งขันในสังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ได้อย่างยั่งยืน(กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น, 2552, หน้า 27)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามนโยบาย ด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรมด้วยการคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการ อบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษাপฐมวัย พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษাপฐมวัย พัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าการ เปลี่ยนแปลงสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์

ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550, หน้า 24)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 ได้กำหนดหลักการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ หมวด 5 ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ จัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ นโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรร งบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้มาตรา 58 (1) และ (2) บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน เพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และร่วมรับภาระค่าใช้จ่าย ทางการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น สำหรับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16-18 ได้บัญญัติ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบอันได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นระบบบริการสาธารณะ ประเภทหนึ่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 1)

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรีนั้น จากการที่ได้สอบถามผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการประจำ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง พบว่ายังมีปัญหาในการบริหารจัดการอยู่มาก ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดความพร้อมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอนและด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และยังไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี, 2558)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงสภาพปัญหาและเล็งเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี เพื่อผลที่ได้จากการวิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี 70 แห่ง ได้แก่ บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 210 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 1,590 คน และครูผู้ดูแลเด็ก 268 คน รวมทั้งสิ้น 2,068 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี, 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน การหาจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจึงใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 336 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนและเกณฑ์ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง (สุวรรีย์ศิริโกศาภิรมย์, 2553, หน้า 28-33)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) สอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนา เด็กเล็กตามความคิดเห็นบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี ใน 5 ด้าน

3. การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี

3.2 วิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3.3 สร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็นประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตที่กำหนดในกรอบแนวคิด เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้าง เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนด

3.5 การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ซึ่งทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.0

3.6 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและครูผู้ดูแลเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3.7 นำแบบสอบถามที่ได้คืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับ มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)(พวงรัตน์ ทวีรัตน์ , 2540, หน้า 125) ซึ่งการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นสภาพการบริหารจัดการศึกษาเท่ากับ .987 และค่าความเชื่อมั่นปัญหาการบริหารจัดการศึกษาเท่ากับ .981

3.8 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

4. การรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดสระบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการตอบแบบสอบถามหน่วยงานที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร (สุวรรีย์ ศิริโกภาภิรมย์, 2553, หน้า 90) วิลโล ทองแผ่, 2542, หน้า 179)

5.2 การหาค่าเฉลี่ย (วิลโล ทองแผ่, 2542, หน้า 181)

5.3 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) (วิลโล ทองแผ่, 2542, หน้า 184)

5.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน การทดสอบชนิดที่เป็นอิสระต่อกัน การทดสอบที (t-test) (สุวรรีย์ ศิริโกภาภิรมย์, 2546, หน้า 255) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียววิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one – way ANOVA) (สุวรรีย์ ศิริโกภาภิรมย์, 2546, หน้า 124)

5.5 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) (F-test) (สุรศักดิ์ อมรัตน์ศักดิ์, เตือนใจ เกตุเกษา, และบุญมี พันธิไทย, 2545, หน้า 301

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารจัดการศึกษาและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี สรุปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย อายุ 49 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและมีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี

2. สภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี พบว่าในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านมาตรการด้านความปลอดภัย ตามลำดับ

3. ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรีพบว่าในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านมาตรการด้านความปลอดภัย ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี

4.1 สภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี พบว่าเพศที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อายุ วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี เพศ อายุที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรีในภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีสภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพงศ์ ผดุงวงศ์ (2552, หน้า 49 – 50) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า ประชากรในการศึกษาเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สมรสแล้ว ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 2-5 ปี และไม่มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก ส่วนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับดีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ แต่เป็นปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของผู้สอบแบบสอบถามคือ มีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ อาคารสถานที่ที่ไม่เหมาะสม และผู้ดูแลเด็กขาดทักษะของการเป็นผู้ดูแลเด็กเล็ก สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรีในภาพรวม อยู่ในระดับน้อย พบว่ามีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อยในทุกด้าน ดังที่งานวิจัยของลาดแก้ว แก้วโธสง (2552, หน้า 51) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานธุรการ ด้านการบริหารงานบุคคล ตามความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ เจ้าอาวาส ครูพี่เลี้ยง รวม 291 คน/รูป เพื่อทราบระดับปัญหาการบริหารศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นศึกษาธิการอำเภอมิความเห็นต่อการบริหารงานโดยรวมทุกด้าน ด้านการบริหารงานธุรการ และด้านบุคลากร ว่าอยู่ในระดับมาก และพบว่าศูนย์ขาดความพร้อมด้านต่างๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน คู่มือการจัดกิจกรรม และแนวการจัดประสบการณ์แก่เด็ก งบประมาณล่าช้า ศูนย์ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากทำให้บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจส่งผลต่อการจัดประสบการณ์แก่เด็กและงานต่างๆ ของศูนย์ ตลอดจนบุคลากรก็ขาดความรู้ ประสบการณ์ด้านการดำเนินงานภายในศูนย์ ทั้งด้านการบริหารงานของผู้บริหารศูนย์และทักษะการผลิตสื่อของครูพี่เลี้ยง

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี

3.1 สภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรีที่มีเพศต่างกัน พบว่าในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อายุ วุฒิการศึกษาที่ต่างกันไม่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3.2. ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรีที่มีเพศต่างกันพบว่าในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อายุที่แตกต่างกันพบว่าในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในตำแหน่งที่แตกต่างกันในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ นิพนธ์ ปัทมเสรี (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือด้านงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้านเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านธุรการการเงินและพัสดุ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคลากรและด้านงานความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

2. ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านงานวิชาการ ด้านงานอาคารที่และสิ่งแวดล้อมและด้านงานบุคลากรอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านงานความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์และด้านงานกิจการนักเรียน

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าในภาพรวมองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 2 ด้านคือด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ มีสภาพการบริหารงานมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางและขนาดเล็กและด้านงานบุคลากรพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารงานมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการบริหารงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหามากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 2 ด้านคือด้านวิชาการและด้านงานธุรการการเงินและพัสดุ และพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารงานมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านงานบุคลากร ด้านงานกิจการนักเรียนและด้านงานความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการวางแผนในด้านการบริหารจัดการบุคลากร ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน อัตรากำลังบุคลากรให้มีความเหมาะสม มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากรอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานให้เกิดความเป็นธรรม บุคลากรได้รับการฝึกอบรมสัมมนาศึกษาเพิ่มเติม อย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของบุคลากร

2 หน่วยงานต้นสังกัดและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีความตื่นตัวและมีมาตรการเตรียมความพร้อม สำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้น มีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยเช่น ถังดับเพลิง มีตู้ยาสามัญประจำบ้านที่มีความพร้อมในการใช้งาน มีการเก็บรักษา อุปกรณ์ต่างๆ บำรุงรักษา ดูแล อาคารสถานที่และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

21 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระบุรี เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางการดำเนินงานตาม หลักการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2545). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2547). มาตรฐานการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2550). มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ขั้นพื้นฐาน). สำนักงานประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2554). แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ.
- ชาตรี น้อยหมอ. (2550). สภาพปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิตสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2546). เส้นทางสู่ความสำเร็จของการบริหารการศึกษา. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- ทวน เทียงเจริญ (2546). สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรีสิงห์บุรีและสระบุรี. วิทยานิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- สุรพล พุฒคำ (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ : ชาญวิทย์เซ็นเตอร์
- สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์ (2553). วิทยาการวิจัย.ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุพัตรา สุภาพ (2545). สังคมวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- สวาท ใจมาดี (2544). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สาโรช คัชมาตย์ (2550). การจัดบริการสาธารณะบนแนวคิดความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารการพัฒนาท้องถิ่น 3(3):12
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550). การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สมนึก นนธิจันทร์. (2548). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- เสรี พงศ์พิศ (2551). “ภูมิปัญญาชาวบ้าน,” นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 1(3) ; กรุงเทพฯ ไสโรดา จิตรฉาย
- (2555). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ

- องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.
- สหัส ศรีหมุดกุล (2550). สภาพปัญหาการบริหารงานระดับปฐมวัยศึกษาของผู้บริหารสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
หวน พันธุ์พันธ์ (2548). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา .นนทบุรี : พันธุ์พันธ์การพิมพ์
- อัปสร สุโรตติ (2544). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลพบุรี . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี
- อุทัย บุญประเสริฐ (2542). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทย
วัฒนาพานิช.
- อุทัย หิรัญโต (2545). หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- Feld M.P. Man, 1971, Psychology in the Industrial Environment, (London: Butterworth and Co.)
Ltd.,
- Freemen, 1992, A Survey of Curriculum in Selected Proprietary Preschool In Santiago
Country California. Master Thesis. M.Ed. (Education Early Childhood). New York: United
States International University.
- Good, 1973, Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill.
- Hoy & Miskel, 2001, Educational Administration Theory, Research, and Practice. Boston : Mc
Graw-Hill.
- Hurlock E. 1995. Adolescent Development, (New York : McGraw-Hill Book.)
- Nunally Jum C., 1950. Test and Measurements Assessment and Prediction, (New York : McGraw
Hill Book Co., Inc.)
- Steers, R.M., & Porter, L.W.(Eds). (1991). Motivation and work behavior (3rd ed.). New York:
McGraw – Hill.
- Sorbello, A.F. (1978). “Perception of actual and ideal roles in school community relations for
parents of elementary school-children in selected school districts,” Dissertation
Abstracts International.
- Schuler, B. (February 1990). “Citizen Participation in Educational Decision - Making,” Dissertation
Abstract International.
- Whitaker.B.I.1992: “Citizen Participation In Educational Decision Making In Urban School District
As Perceived By Parent And Administration” Dissertation Abstracts International.

แอปพลิเคชัน: เครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้วิชาเคมี

Application: Tools for Learning Chemistry

พัชรี ร่มพยอม วิชัยดิษฐ¹ ธนวัฒน์ พงษ์ศักดิ์²

Patcharee Rompayom Wichaidit¹ Thanawat Phongsak²

บทคัดย่อ

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คน ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแพทย์และสาธารณสุข วงการวิทยาศาสตร์ รวมถึงวงการการศึกษา บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือสำหรับผู้สอนวิชาเคมีตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือทางเคมีแบ่งเป็น 6 ประเภท คือ 1. แอปพลิเคชันที่แสดงแบบจำลองโมเลกุล 2. แอปพลิเคชันสำหรับวาดรูปร่างโมเลกุล 3. แอปพลิเคชันเกี่ยวกับตารางธาตุ 4. แอปพลิเคชันสำหรับการทบทวนเอกสาร 5. แอปพลิเคชันสำหรับปฏิบัติการเคมี (จำแนกได้ 5 ประเภทย่อย คือ บัตรคำ ดิกชันนารี/เอกสารอ้างอิง แอปพลิเคชันเพื่อการสืบค้นข้อมูล เครื่องคำนวณ และเครื่องมือวิเคราะห์) และ 6. แอปพลิเคชันสำหรับการสอนและการสาธิต ถ้าความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี (Technological Pedagogical Content Knowledge หรือ TPACK) เป็นอีกหนึ่งสมรรถนะของผู้สอนแล้ว การเรียนรู้แอปพลิเคชันสำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีก็จะเป็นประโยชน์กับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีต่อไป

คำสำคัญ: แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ, เคมีศึกษา, การสอนเคมี

¹ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² สาขาวิชาเคมี (วทบ.) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

Dramatic development of information and communication technology changes way of people life and affect all parts of society including health, science as well as education. This article aims to collected mobile phone application for teaching chemistry. The applications are classified to 6 categories: 1. Molecular Viewers and Modeling Application, 2. Molecular Drawing Application, 3. Periodic Table Application, 4. Literature Research Application, 5. Lab Utility Application (Flashcard, Dictionary/Reference, Search Engine, Calculation and Instruments) and 6. Application for Teaching and Demonstration. If the using technology is one of the competencies for teachers, chemistry teachers should learn what the chemistry application is, what its utility is, and how to apply in classroom.

Keywords: Chemistry apps, Chemistry education, Mobile chemistry apps

บทนำ

นับตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 20 จนถึงต้นศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication technologies หรือ ICT) มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้วิธีการติดต่อสื่อสาร รูปแบบของการสื่อสาร ตลอดจนการจัดกระทำข้อมูลต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลต่อการทำงานทุกภาคส่วนรวมถึงด้านการศึกษา (Pence, Williams & Belford, 2015: 693) ในปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการต้องอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ผู้คนส่วนใหญ่ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ จากโทรศัพท์มือถือ เนื่องจากโทรศัพท์มือถือมีน้ำหนักเบา สะดวกและง่ายต่อการพกพา และสามารถเข้าถึงหน้าเว็บไซต์ได้ง่ายถ้ามีการเชื่อมต่อกับสัญญาณอินเทอร์เน็ต ประกอบกับการแข่งขันทางการตลาดสูง ทำให้โทรศัพท์มือถือมีราคาถูกลง ดังนั้นโทรศัพท์มือถือจึงเป็นเป้าหมายหลักของนักพัฒนาแอปพลิเคชันและเว็บเบราว์เซอร์ในการสร้างทางเลือกใหม่ให้เข้าถึงหน้าเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันสะดวกและรวดเร็วขึ้น (Pence, Williams & Belford, 2015: 702)

การเรียนการสอนในห้องเรียนส่วนใหญ่มักจะห้ามไม่ให้นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือเข้าห้องเรียน โดยผู้สอนมองว่า เครื่องมือสื่อสารเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนขาดสมาธิในการเรียน (Distraction) แม้ว่าจะมีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าโทรศัพท์มือถือถือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันไปแล้ว (Pence, Williams & Belford, 2015: 703) รายงานการวิจัยของโครงการ Speak Up Research Project ซึ่งได้สำรวจกลุ่มตัวอย่างกว่า 3 ล้านคนที่เป็นนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงเกรด 12 (K-12) ครูผู้สอน และผู้ปกครองของนักเรียน ใน 3 ประเทศ ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และแคนาดา ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อช่วยในการทำงานที่ครูมอบหมาย หรือใช้ในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนหรือครูอยู่แล้วเป็นประจำ แต่ส่วนใหญ่จะกระทำหลังเลิกเรียน (Project Tomorrow. 2013) ข้อมูลดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การใช้โทรศัพท์มือถือของนักเรียนเพื่อช่วยในการเรียนรู้และการทำการบ้าน

วัตถุประสงค์ของการใช้โทรศัพท์มือถือ	ร้อยละของผู้เรียน		
	เกรด 6	เกรด 9	เกรด 12
ส่งข้อความสื่อสารกับเพื่อนเพื่อถามงานที่ครูมอบหมาย	39	65	67
ใช้ Facebook ทำงานที่ครูมอบหมายกับเพื่อนในห้อง	19	35	40
ใช้โทรศัพท์มือถือถ่ายรูปคำสั่งหรือการบ้านที่ครูมอบหมาย	11	28	35
ดูวิดีโอออนไลน์เพื่อหาคำตอบในการทำการบ้าน	29	30	33
ใช้ Twitter เพื่อสื่อสารหรือติดตามความเคลื่อนไหวของเพื่อนร่วมห้อง	7	20	25
ติดต่อ/สื่อสารกับเพื่อนร่วมห้องโดยใช้ Skype หรือการสนทนาออนไลน์	20	29	26
ใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือเพื่อหาข้อมูลหรือการบ้านให้เป็นระบบ	15	24	25
ใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อพิมพ์ข้อความสื่อสารกับครูผู้สอน	7	11	20

ที่มา (Project Tomorrow. 2013: 8)

ส่วนในประเทศไทย ข้อมูลจากการสำรวจการใช้อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์จากประชากรไทยทั้งหมด 68 ล้านคน พบว่า เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 38 ล้านคน และจาก 38 ล้านคนนี้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้งสิ้น และในจำนวนนี้มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือมากถึง 34 ล้านคน และผลการสำรวจพบว่าคนไทยมีอุปกรณ์ดิจิทัลคิดเป็นสัดส่วนดังนี้ โทรศัพท์มือถือทุกประเภท 96% โทรศัพท์มือถือที่เป็นสมาร์ทโฟน 64% คอมพิวเตอร์แบบพกพาหรือแบบตั้งโต๊ะ 27% และแท็บเล็ต 11% และคนไทยใช้เวลาเฉลี่ยในการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ/พกพาเฉลี่ยวันละ 4.45 ชั่วโมง และใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือเฉลี่ยวันละ 3.53 ชั่วโมง (สถิติการใช้ Internet และ Social Media ล่าสุด 2016. สืบค้นออนไลน์) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ประชากรไทยส่วนใหญ่มีโทรศัพท์มือถือ และเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเกินร้อยละ 50 ของประชากรทั้งประเทศ ผลการสำรวจนี้แสดงให้เห็นว่า โทรศัพท์มือถืออาจเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตของผู้คนในปัจจุบันไปแล้ว

ทางการศึกษาจะเห็นว่า มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับโทรศัพท์มือถืออย่างมากในทศวรรษที่ผ่านมา มีการพัฒนาแอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนมากขึ้นรวมถึงการสอนวิชาเคมี ซึ่งการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา โดยจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในระดับมหภาค (Macroscopic level) แล้วจึงเชื่อมโยงสิ่งที่สังเกตเห็นสู่คำอธิบายทางเคมีในระดับอนุภาค (Microscopic level) และตัวแทนของคำอธิบายในระดับอนุภาคนั้นด้วยภาษาสัญลักษณ์ (Symbolic level) (พัชร รมพยอม วิชัยดิษฐ, 2558) การใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้เห็นการปรากฏการณ์ทั้งในระดับมหภาค ระดับอนุภาค และภาษาสัญลักษณ์ โดยขึ้นกับวัตถุประสงค์ของแอปพลิเคชันแต่ละประเภทและระดับความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

การใช้แอปพลิเคชันในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีนี้เป็นการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีที่นักเรียน/นักศึกษาคุ้นเคยอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน ประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับอุปกรณ์สื่อสารในปัจจุบันที่มีประสิทธิภาพทำให้การใช้งานมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้มากขึ้น จึงทำให้การใช้สมาร์ทโฟนเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในหมู่นักเรียน นักศึกษา (Harris, Mishra, & Koehler, 2009) บทความนี้กล่าวถึงระบบปฏิบัติการและฮาร์ดแวร์ของโทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางเคมี ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมี เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีมีความทันสมัย น่าสนใจสำหรับนักเรียน/นักศึกษา และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและการพัฒนาการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

ระบบปฏิบัติการบนโทรศัพท์มือถือ

ระบบปฏิบัติการบนโทรศัพท์มือถือมี 2 ระบบใหญ่ คือ ระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส (iPhone Operating System หรือ iOS) และระบบปฏิบัติการแบบแอนดรอยด์ (Android) ทั้งสองระบบนี้สามารถใช้งานได้หลากหลายและผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดและติดตั้งแอปพลิเคชันไปยังโทรศัพท์มือถือได้โดยตรง การพัฒนาไปอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในระบบคลาวด์ ทำให้การดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเหล่านี้ไปยัง

โทรศัพท์มือถือทำได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว แอปพลิเคชันที่กล่าวถึงในบทความนี้ส่วนใหญ่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการดาวน์โหลด ซึ่งสำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือครูที่สนใจสามารถดาวน์โหลดและติดตั้งเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป นักเคมีศึกษา (Huang, 2015: 625) กล่าวว่า จะพบว่าแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือเกี่ยวกับเคมีที่สามารถดาวน์โหลดได้ฟรีจะอยู่ในระบบปฏิบัติการแบบแอนดรอยด์มากกว่าในระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส แต่แอปพลิเคชันในระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอสที่เสียค่าใช้จ่ายในการดาวน์โหลดจะมีคุณภาพดีกว่าหรือมีฟังก์ชันการทำงานมากกว่าแอปพลิเคชันแบบทดลองใช้ฟรีในระบบเดียวกัน

แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือที่เกี่ยวข้องกับเคมี โดยจำแนกตามสาขาวิชา ประกอบด้วย เคมีพื้นฐาน เคมีอินทรีย์ เคมีวิเคราะห์ เคมีเชิงฟิสิกส์ และชีวเคมี ดังแสดงในตาราง 2 และแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือที่จำแนกตามระดับของผู้เรียน ประกอบด้วย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา (เคมีพื้นฐาน) ระดับอุดมศึกษา (เคมีขั้นสูง) และระดับบัณฑิตศึกษาและนักเคมี ดังแสดงในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 2 แอปพลิเคชันสำหรับการสอนวิชาเคมีแยกตามสาขาวิชา (Huang, 2015: 623)

สาขา	ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์	ระบบปฏิบัติการไอโอเอส
1. เคมีพื้นฐาน	3D Molecular Models, AtomDroid, Molecular Constructor, Molecular 3D, Molecules, Trendy Chem*, Chemical Compound Information, ChemistryAid, Chemical Dictionary, Chemistry Acronyms, Chemistry Cheat Sheets, Chemistry Formula Calc., Chemistry Mobile, Convert Pad, Elements, Molecular Viewer 3D, Periodic Droid, Periodic Table, W Chemistry Handbook, Chemistry Quiz, Chemistry Speed Quiz, Formulas Lite, Solution Calculator Lite, Table of Elements, Periodic Table, Periodic Table2017, Periodic Table Educalabs	AL Chem, Trendy Chem*, iElements, Chemistry Formula Practice, The Chemical Touch Lite, Chem Pro:Chemistry Tutor, ChemCrafter, CMM Molar Mass Calculator, eDistribution, Chem Lab, Chemistry Flashcard(s) Lite, Elemental, Gas Laws HD Lite, iGasLaw, LabCal, Lewis Dots, MCAT Chemistry Flashcards, Mendeley, Mobile Hyperchem Free, Molarity, NOVA Elements, QuickElem, The Elements: A Visual Exploration, VideoScience, Chemist App.
2. เคมีอินทรีย์	AtomDroid, Molecular Constructor, Molecules, Polyedres augmentes – Mirage, Isomerie Z/E-Mirage,	O=Chem, 3D Molecules-Pocket Guide, Chem3D, Chemistry By Design*, ChemDoodle Mobile*,

สาขา	ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์	ระบบปฏิบัติการไอโอเอส
	Geometrie des molecules, Chemistry by Design*, ChemDoodle Mobile*, Molecular Viewer 3D, WChemistry Handbook, ChemSpider Search, Jmol Molecular Visualization, Organic Chemistry-Alkanes, Organic Chemistry Terms, Organic Chemistry Visualized, TLC Timer	ChemDraw, ChemSpider, Elemental, Green Solvent, Molecules, iSpartan, Named Reactions, Organic Name Reactions, Learn Organic Chemistry Nomenclature, MCAT Chemistry Flashcards, MobReg, OCE, Organic Chemistry Nomenclature Quizillator, Organic Chemistry Test Bank, ReactionFlash, SPRESImobile, Organic Chemistry Essentials, Experimental Organic Chemistry, Organic Chemistry: Practice Tests and Flashcards, Chemistry By Design
3. เคมีวิเคราะห์	Chemistry Helper, EMD PTE*, PubChem Mobile, Scholarley, W Chemistry Handbook, ChemSpider*, Solution Calculator Lite	EMD PTE*, ChemMobi, ChemSpider*, GC Calc, Green Solvent, LC Calc, MolPrime, Molecules, Molarity, MS iCalc
4. เคมีเชิงฟิสิกส์	Chemistry Mobile, Convert Pad, W Chemistry Handbook	Atoms in Motion, Insensitive, PyMOL
5. ชีวเคมี	AtomDroid, Biochemistry, ESmol, Molecular Viewer 3D, NDKmol, Promega*, Chemistry of Life	Bio Chem Tech Lab, +Amino-, Amino Acid Tutor, Biochem Euchre Deck, Buffer Calc, Chem3D, DailyCalcs, Promega*, GeneLink, Genetic Code, iMolview Lite*, iProtein, Molecules, NutriBiochem*, Qiagen, RCSB PDB Mobile

หมายเหตุ * หมายถึงแอปพลิเคชันใช้ได้ทั้ง 2 ระบบปฏิบัติการ

(สำรวจเพิ่มเติมจาก App store และ Play store วันที่ 3 มิถุนายน 2560)

ตาราง 3 แอปพลิเคชันสำหรับการสอนวิชาเคมีแยกตามระดับของผู้เรียน (Huang, 2015: 624)

ระดับของผู้เรียน	ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์	ระบบปฏิบัติการไอโอเอส
1. มัธยมศึกษาตอนปลาย	EMD PTE*, Periodic Droid, Promega*, ChemistryAid, Chemistry Quiz, Table of Elements, Molecular Constructor, เคมี, IPST Chemistry EBook, Chemik เครื่องมือเคมีที่ดี, ตารางธาตุ, Periodic Table, Periodic Table2017, Periodic Table Educalabs, ChemPack, Chem Pro: Chemistry Tutor	ChemCrafter, Chemistry Formula Practice, EMD PTE*, iElements, Molecules, Promega*, The Chemical Touch Lite, The Elements: A Visual Exploration, NOVA Elements, QuickElem, VideoScience, IPST Chemistry E-book: Chemistry Reaction, IPST Chemistry E-book: Chemical Bond, IPST Chemistry E-book: Periodic Table, IPST Chemistry E-book: Polymer, IPST Chemistry E-book: Atomic structure
2. อุดมศึกษา (เคมีพื้นฐาน)	3D Molecular Models, *ChemDoodle Mobile*, AtomDroid, Molecular Constructor, Molecular 3D, Molecules, Mirage: Molecular geometry, Polyedres augmentes – Mirage, Geometrie des molecules, ARMolvis, Chemical Dictionary, ChemistryAid, Chemistry Cheat Sheets, Chemistry Formula Calc., Chemistry Helper, ConvertPad, EMD PTE*, Periodic Droid, Periodic Table, W Chemistry Handbook, Chemistry of Life, Chemistry Quiz, Chemistry Speed Quiz, Elements, Formulas Lite, Organic Chemistry-Alkanes, Organic Chemistry Terms, Organic Chemistry Visualized,	Amino Acid Tutor, ChemDoodleMobile*, Chem Pro:Chemistry Tutor, CMM Molar Mas sCalculator, eDistribution, Elements Test2, Elemental, EMD PTE*, Gas Laws HD Lite Genetic Code, iElements, Molecules, iGasLaw, LabCal, Learn Organic Chemistry Nomenclature, Lewis Dots, MCAT Chemistry Flashcards, Mobile Hyperchem Free, Molarity, OCE, Organic Chemistry Nomenclature Quizillator, Organic Chemistry Test Bank

ระดับของผู้เรียน	ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์	ระบบปฏิบัติการไอโอเอส
	Solution Calculator Lite	
3. อุดมศึกษา (เคมีขั้นสูง)	AtomDroid, Biochemistry, Chem Doodle Mobile*, Chemical Compound information, Chemistry Acronyms, Chemistry Helper, Chemistry by Design*, Chemistry Mobile, ConvertPad, Molecular Viewer 3D, Promega*, PubChem, W Chemistry Handbook, ChemSpider*, ChemSpider Search, Jmol Molecular Visualization, TLC Timer	Buffer Calc, Green Solvent, ChemMobi, ChemSpidera), MolPrime, Named Reactions, Organic Named Reactions, Promega*, ChemDoodle Mobile*, Chemistry by Design*, Chem3D, ChemDraw, Genetic Code, iMolview Lite*, MobReg, NutriBiochem*, iSpartan, PyMOL, RCSB PDB Mobile
4. บัณฑิตศึกษา นักเคมี	ACS Mobile*, AtomDroid, Biochemistry, ChemDoodle Mobile*, Chemistry by Design*, ESMol, NDKMol, Molecular Viewer 3D, Promega*, PubChem, Scholarley	ACS Mobilea), Buffer Calc, ChemDoodle Mobile*, ChemistryByDesign*, ChemMobi, ChemSpider, ChemSpider, GC Calc, Gene Link, Green Solvent, Insensitive, iProtein, LC Calc, MolPrime, Promega*, Mendeley, MobReg, MS iCalc, Qiagen, PyMOL, RCSB PDB Mobile, ReactionFlash, SPRESImobile

หมายเหตุ * หมายถึงแอปพลิเคชันใช้ได้ทั้ง 2 ระบบปฏิบัติการ

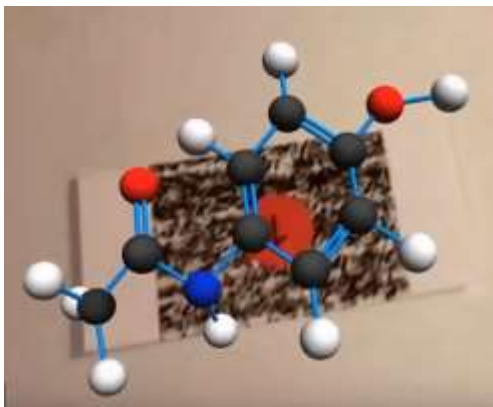
(สำรวจเพิ่มเติมจาก App store และ Play store วันที่ 3 มิถุนายน 2560)

บทความนี้จำแนกแอปพลิเคชันทางเคมีตามการนำไปใช้ประโยชน์ไว้ 7 ประเภท ดังนี้ 1. แบบจำลองโมเลกุล (Molecular viewers and modeling apps) 2. การวาดรูปร่างโมเลกุล (Molecular drawing apps) 3. ตารางธาตุและสมบัติของธาตุ (Periodic table apps) 4. งานวิจัยทางเคมีและเคมีศึกษา (Literature research apps) 5. ปฏิบัติการเคมี (Lab utility apps) และ 6. การสอนและการสาธิต (Apps for teaching and demonstration) และ 7. การทดสอบหรือทบทวนความจำ (Test-prep apps) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบจำลองโมเลกุล

ปัจจุบันเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การแสดงผลด้านกราฟิกบนหน้าจอ โทรศัพท์มือถือ ไอแพด แท็บเล็ต หรือหน้าจอคอมพิวเตอร์มีความละเอียดมากขึ้น อีกทั้งยังแสดงโครงสร้างโมเลกุลแบบ 3 มิติได้ และการย่อหรือขยายขนาดโมเลกุลสามารถทำได้ง่ายเพียงปลายนิ้วสัมผัสบนหน้าจอเท่านั้น แอปพลิเคชันที่แสดงแบบจำลองโมเลกุลที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เช่น AtomDroid, Molecular Constructor, Molecular 3D, Molecules, Mirage: Molecular geometry, Polyedres augmentes – Mirage, Geometrie des molecules, ARMolvis, 3D Molecular Models, 3D Molecule View, ESMol, NDKMol, Jmol Molecular Visualization, Molecular Viewer 3D, Organic Chemistry-Alkanes และ Organic Chemistry Visualized เป็นต้น ส่วนแอปพลิเคชันที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส เช่น Chem Collider, Clear Organic Chemistry, Chemistry By Design, Chem3D, iProtein, Molecular HyperChem Free, Molecules, iSpartan และ PyMOL ส่วนแอปพลิเคชันที่แสดงรูปร่างโมเลกุลทางเคมีที่สามารถแสดงผลได้ทั้ง 2 ระบบปฏิบัติการ เช่น iMolView Lite เป็นต้น

ในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดบางแอปพลิเคชันเท่านั้น แอปพลิเคชันโมเลกุล (Molecules) จะแสดงโครงสร้างของโปรตีนและดีเอ็นเอ ส่วนแอปพลิเคชัน PubChem และ Protein Data Bank (PDB) นั้นผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากได้ แอปพลิเคชันอะตอมดรอยด์ (AtomDroid) สามารถแสดงโครงสร้างแบบเส้น (skeletal models) และพลังงานพันธะของโมเลกุล นอกจากนี้แอปพลิเคชัน ESMol ผู้ใช้สามารถเปลี่ยนโครงสร้างพอลิเมอร์ไปเป็นแบบจำลองริบบิ้นได้ (Ribbon models) ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาชีวเคมี เนื่องจากสามารถแสดงโซ่กรดนิวคลีอิกแบบเส้นเดี่ยวหรือแบบเกลียวคู่ของ DNA, RNA และโปรตีนได้ ตัวอย่างโครงสร้างโมเลกุลจากแอปพลิเคชันดังแสดงรูป 1

รูป 1 ตัวอย่างโครงสร้างโมเลกุลจากแอปพลิเคชัน Mirage: Molecular geometry
ที่มา <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.miragestudio.geometrie>

แอปพลิเคชันที่มีไว้สำหรับดูรูปร่างโมเลกุลมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างมาก เนื่องจากการรู้โครงสร้างของสาร จะทำให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเรื่องแรงยึดเหนี่ยวระหว่างโมเลกุล (Intermolecular force) สเตอริกเอฟเฟกต์ (Steric effects) นอกจากนี้ บางแอปพลิเคชันสามารถเปลี่ยนไปมาระหว่างแบบจำลองโมเลกุลแบบ Space-filling model และแบบ Ball-and-stick model จะเป็นประโยชน์กับสถานศึกษาที่ขาดแคลนงบประมาณในการซื้อวัสดุการสอน หรือแบบจำลองโมเลกุลนั้นแตกหักเสียหาย

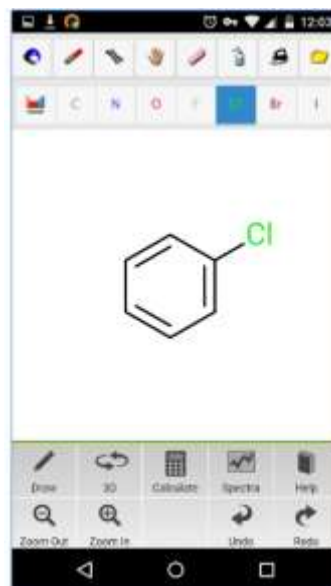
การใช้แอปพลิเคชันแสดงรูปร่างโมเลกุลนั้นนอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและในระดับอุดมศึกษาแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยขั้นสูงด้วย ซึ่งการรู้โครงสร้างของสารจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยทางยา โดยเฉพาะการสร้างพันธะกันระหว่างโมเลกุลของยาและโปรตีนเป้าหมาย การใช้แอปพลิเคชันบางประเภทสามารถทำนายชนิดของพันธะและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างโมเลกุลของสารได้ (เช่น pi-pi stacking และ H-bond เป็นต้น) (Huang, 2015: 627)

2. การวาดรูปร่างโมเลกุล

แอปพลิเคชันทำงานได้ทั้งบนระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอสและแอนดรอยด์ เช่น MolPrime และ ChemDoodle Mobile (ดังรูป 2) แอปพลิเคชัน ChemDoodle Mobile ใช้งานง่าย สามารถวาดโมเลกุลใน 3 มิติและคำนวณผลสเปกตรัมของ NMR อย่างง่ายได้ ข้อจำกัดของแอปพลิเคชันนี้คือ ในเวอร์ชันที่ดาวน์โหลดได้ฟรี ไม่สามารถบันทึกโมเลกุลที่วาดได้ ต้องเป็นแอปพลิเคชันในเวอร์ชันที่เสียค่าใช้จ่ายเท่านั้นจึงจะสามารถบันทึกได้ แอปพลิเคชันทั้งสองนี้มีประโยชน์สำหรับการเรียนเคมีพื้นฐาน ทำให้ทราบรายละเอียดเรื่องของพันธะ รูปร่างโมเลกุล ความมีขั้วของโมเลกุล และโครงสร้างแบบลิวอิส แอปพลิเคชันที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอสที่ใช้ในการวาดรูปร่างโมเลกุล เช่น Elemental ซึ่งให้ข้อมูลเพียงพอสำหรับการวาดโมเลกุลที่ง่ายและไม่ซับซ้อนเหมาะสำหรับการเรียนในห้องเรียนและการเรียนปฏิบัติการเคมี ส่วนแอปพลิเคชันที่ใช้วาดรูปร่างโมเลกุลที่ใช้งานง่ายและสะดวกแต่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เช่น ChemDraw

A. MolPrime

B. ChemDoodle Mobile

รูป 2 ตัวอย่างการแสดงผลแอปพลิเคชัน (A) MolPrime และ (B) ChemDoodle Mobile

ที่มา รูป A. <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.iChemLabs.ChemDoodleMobile>

ที่มา รูป B <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.mmi.android.molprime>.

ประโยชน์จากแอปพลิเคชันในการวาดรูปร่างโมเลกุลนี้มีทั้งด้านการสอน และนำไปใช้เพื่อการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ (Formative assessment) เช่น ในการเรียนเคมีอินทรีย์ ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนวาดรูปร่างโมเลกุลของสารแบบ 2 มิติบนกระดาน จากนั้นวาดโมเลกุลดังกล่าวอีกครั้งบนแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ โดยแอปพลิเคชันจะมีการแก้ไขให้ถูกต้องได้ทันที จากนั้นครูผู้สอนและนักเรียนจึงร่วมกันอภิปรายสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นการนำแอปพลิเคชันมาใช้ในการเรียนการสอนและเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้

3. ตารางธาตุและสมบัติของธาตุ

ตารางธาตุนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนเคมี การนำเสนอตารางธาตุแบบดั้งเดิม คือ ตารางธาตุที่เป็นแบบมิติเดียว หรือ 2 มิติจากหนังสือหรือแผ่นกระดาษ ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ปัจจุบันมีแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือที่แสดงตารางธาตุในแบบ 2 มิติ หรือ 3 มิติ ที่สามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ได้ ตัวอย่างแอปพลิเคชันตารางธาตุที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส เช่น iElements, Elements, QuickElem, The Chemical Touch Lite, The Elements: A Visual Exploration (เสียค่าใช้จ่ายในการดาวน์โหลด) ส่วนแอปพลิเคชันตารางที่ทำงานในระบบปฏิบัติการแบบแอนดรอยด์ เช่น Chemistry Helper, Periodic Droid, Periodic Table, Chemik และ Table of Elements เป็นต้น ส่วนแอปพลิเคชันที่ทำงานได้ทั้งสองระบบปฏิบัติการ เช่น EMD PTE

A. แอปพลิเคชัน Nova Elements B. แอปพลิเคชัน Elements: A Visual Exploration
รูป 2 ตัวอย่างการแสดงผล A. แอปพลิเคชัน Nova Elements B. แอปพลิเคชัน Elements: A Visual Exploration ที่มา (Huang, 2015: 632)

แอปพลิเคชัน Periodic Droid แสดงรายชื่อธาตุพร้อมด้วยเลขอะตอม และมีแบบทดสอบสั้นๆ เพื่อทบทวน และแสดงสมบัติบางประการของธาตุ เช่น รัศมีอะตอม มวลอะตอม สัญลักษณ์นิวเคลียร์ สมบัติทางกายภาพ และประวัติการค้นพบ แอปพลิเคชันนี้เหมาะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือนักศึกษาที่เรียนรายวิชาเคมีพื้นฐาน ส่วน แอปพลิเคชัน iElements เป็นแอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลพื้นฐานของธาตุ เช่น ชื่อ สัญลักษณ์นิวเคลียร์ เลขอะตอม ภูมิภาค ความหนาแน่น จุดเดือด จุดหลอมเหลว ความร้อนแฝงของการหลอมเหลว ความร้อนแฝงของการกลายเป็นไอ สถานะออกซิเดชัน พลังงานไอออไนเซชัน ค่าอิเล็กโตรเนกาติวิตี รัศมีอะตอม (รัศมีแบบโคเวเลนต์ รัศมีแวนเดอร์วาลส์ และรัศมีโลหะ) และแอปพลิเคชันนี้ให้ลิงค์ไปที่วิกิพีเดียเพื่อสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ครูผู้สอนสามารถใช้ในการเรียนการสอนโดยแบ่งกลุ่มนักเรียนและมอบหมายให้สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเคมีในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

แอปพลิเคชัน The Chemical Touch Lite เป็นอีกแอปพลิเคชันหนึ่งที่ให้ข้อมูลพื้นฐานที่ดีและเพียงพอทั้งสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของธาตุ รวมถึงสถานะออกซิเดชัน และค่าอิเล็กโตรเนกาติวิตี สมบัติแต่ละชนิดจะมีสีที่เป็นรหัสเฉพาะตัว สำหรับผู้เรียนเริ่มต้นตารางธาตุที่แสดงในแอปพลิเคชันนี้อาจจะสับสนบ้าง เนื่องจากไม่ได้ระบุชัดเจนว่าสถานะออกซิเดชันที่ชัดเจนและที่พบมาก แต่แอปพลิเคชันนี้เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้ที่คุ้นเคยกับตารางธาตุได้เป็นอย่างดี

แอปพลิเคชัน The Elements: A Visual Exploration (รูป 2 B) เป็นแอปพลิเคชันที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดาวน์โหลด แต่แอปพลิเคชันนี้มีสื่อที่มีคุณภาพสูง และสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้สอนโดยให้ผู้เรียนเห็นภาพได้ ครูสามารถออกแบบแบบฝึกหัดที่สอดคล้องกับการใช้แอปพลิเคชันนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้

ค้นหาสมบัติบางประการของธาตุ นอกจากนี้ยังมีคำอธิบายที่แสดงประวัติของการค้นพบซึ่งภาพที่แสดงมีความละเอียดสูง โดยเฉพาะภาพของโลหะทรานสิชันหรือโลหะที่หายาก การใช้แอปพลิเคชันตารางธาตุผ่านแอปพลิเคชันนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพ และทำความเข้าใจสมบัติของธาตุตามหมู่ และตามคาบของธาตุได้ง่ายขึ้น

4. งานวิจัยทางเคมีและทางเคมีศึกษา

ปัจจุบันการสืบค้นงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ มักจะทำได้สะดวกและรวดเร็ว โดยผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดในรูปแบบของไฟล์ PDF ซึ่งมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า แอปพลิเคชันที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลที่พิมพ์เผยแพร่ที่ทำงานได้ทั้งในระบบปฏิบัติการแบบโอเอสและแอนดรอยด์ คือ ACS Mobile ส่วนแอปพลิเคชันที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแบบแอนดรอยด์ เช่น PubChem Mobile และ PubMed Search เป็นต้น ทั้งนี้แอปพลิเคชันหลายตัวต้องการให้ผู้ใช้งานลงทะเบียนก่อนสืบค้นข้อมูล ข้อดีของการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบมือถือ คือ ง่ายต่อการพกพา สะดวกและรวดเร็ว และมีหน้าจอสัมผัสที่สามารถตอบสนองกับผู้ใช้ได้ทันที

รูป 3 ตัวอย่างการแสดงผล Mendeley: A powerful research organizer
ที่มา (Huang, 2015: 632)

จากรูป 3 แสดงแอปพลิเคชัน Mendeley ซึ่งเป็นตัวช่วยในการจัดการข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ให้เป็นหมวดหมู่ และถ้าเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชันนี้จะสืบค้นบทความในลักษณะที่คล้ายคลึงกันที่ได้ตีพิมพ์มาแล้วก่อนหน้านี้ แอปพลิเคชันนี้ทำงานได้ทั้งระบบปฏิบัติการแบบแอนดรอยด์และไอโอเอส แอปพลิเคชันใช้ในการสืบค้นและจัดการเอกสารทางวิชาการเหล่านี้มักนิยมใช้อย่างแพร่หลายในกลุ่มนิสิตนักศึกษา และคณาจารย์ที่สอนในระดับมหาวิทยาลัย เนื่องจากง่ายต่อการบริหารจัดการเอกสารอ้างอิงที่มากมาย และทำให้ประหยัดเวลาในการสืบค้น

5. ปฏิบัติการเคมี

แอปพลิเคชันที่เป็นปฏิบัติการเคมีมีมากมาย แอปพลิเคชันเหล่านี้ทำให้นักเรียน นักศึกษาได้ทบทวนแนวคิดหลักในเรื่องที่เรียนหรือทดลอง นอกจากนี้บางแอปพลิเคชันยังรวบรวมข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือมาไว้ในเครื่องมือค้นหา (search engine) ซึ่งทำให้สะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล ครูและอาจารย์ส่วนใหญ่นิยมนำแอปพลิเคชันเหล่านี้มาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนแบบ “ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom)” ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในต่างประเทศ ฮวง (2515) ได้แบ่งแอปพลิเคชันที่เป็นปฏิบัติการทางเคมีไว้ 5 ประเภท ดังนี้ 1) บัตรคำ (Flash card app) 2) ดิกชันนารี (Dictionary apps) 3) การสืบค้น (Search Engine apps) 4) เครื่องคำนวณ (Calculator apps) และ 5) เครื่องมือ/อุปกรณ์ (Instrumental apps) ซึ่งแต่ละประเภทไม่ได้มีหน้าที่แยกขาดจากกันโดยสิ้นเชิง แต่มีการทำงานที่คาบเกี่ยวกัน ตัวอย่างการใช้แอปพลิเคชันแต่ละประเภทในการเรียนวิชาเคมี สรุปได้ดังนี้

5.1 บัตรคำ หรือ Flashcard apps บัตรคำช่วยให้นักเรียน/นักศึกษาจดจำคำศัพท์หรือข้อมูลได้เป็นอย่างดี แอปพลิเคชันบัตรคำที่ทำงานในระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส เช่น +Amino-, Amino Acid Tutor, Biochem Euchre Deck, ReactionFlash และ Organic Chemistry Essentials เป็นต้น ส่วนแอปพลิเคชันบัตรคำที่ทำงานในระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เช่น Organic Chemistry Terms, ChemPack, Chemistry of Life และ Chem Pro: Chemistry Tutor เป็นต้น ส่วนแอปพลิเคชันบัตรคำที่ใช้ได้ทั้งสองระบบ เช่น Chemistry By Design และ Named Reactions เป็นต้น วัตถุประสงค์ของแอปพลิเคชันเหล่านี้ก็เพื่อนำมาใช้แทนที่บัตรคำที่ทำด้วยกระดาษแบบเดิม ทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น แต่ข้อจำกัดของแอปพลิเคชันเหล่านี้ คือ หน้าจอจะสามารถผลได้จำกัด ทั้งนี้ขนาดของหน้าจอก็มีผลต่อขนาดของภาพ ถ้าหน้าจอขนาดใหญ่การมองเห็นจะง่ายขึ้นด้วย ตัวอย่าง แอปพลิเคชันบัตรคำสำหรับการเรียนการสอนวิชาชีวเคมี เช่น +Amino-, Amino Acid Tutor, Biochem Euchre Deck และ Chemistry of Life เป็นต้น แอปพลิเคชันที่ช่วยในการจดจำคำศัพท์และปฏิกิริยาที่เกี่ยวข้องในการเรียนเคมีอินทรีย์ เช่น Organic Chemistry Flashcard และ Green Solvent เป็นต้น (ดังรูป 6) เช่น การเรียนชีวเคมี ได้มีการใช้บัตรคำแสดงสูตรโครงสร้างและการเรียกชื่อกรดอะมิโน หรือการเรียนเคมีอินทรีย์ขั้นสูง บัตรคำสามารถนำมาใช้ในการช่วยจำปฏิกิริยา แอปพลิเคชันที่แสดงบัตรคำยังช่วยทบทวนความจำได้เป็นอย่างดี

รูป 4 แอปพลิเคชัน Green Solvents
ที่มา (Huang, 2015: 636)

จากรูปที่ 4 แอปพลิเคชัน Green Solvents จะแสดงหมู่ฟังก์ชันของตัวทำละลาย ผู้ใช้สามารถเข้าไปอ่านรายละเอียดเพื่อเลือกตัวทำละลายที่ปลอดภัยกับตนเองและสิ่งแวดล้อม และไม่ทำให้เกิดปฏิกิริยาอื่นที่ไม่ต้องการได้ เช่น ในการวิเคราะห์สารโดยใช้ HPLC (High Performance Liquid Chromatography) โดยตัวพาการเคลื่อนที่หรือเฟสเคลื่อนที่ (mobile phase) สามารถใช้เมทานอล หรืออะซีโตนไทรล์ แต่แอปพลิเคชันนี้จะเลือกเฟสเคลื่อนที่ที่รักษาสิ่งแวดล้อมมากกว่า แอปพลิเคชันนี้จะทำให้นักศึกษาตระหนักถึงความเป็นพิษของสารและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้แอปพลิเคชันนี้ยังระบุวิธีการทำลายตัวทำละลายที่ปลอดภัยด้วย

5.2 ดิกชันนารี/เอกสารอ้างอิง ปกติแล้วนักเคมี นักเรียน นักศึกษาที่เรียนเคมี มักประสบปัญหากับการหาข้อมูลอ้างอิงจากหนังสือเล่มใหญ่และหนาในห้องสมุด เช่น CRC handbooks, Merck Index ดิกชันนารีและสารานุกรมวิทยาศาสตร์/เคมี เพื่อหาค่าคงที่หรือสมบัติทางกายภาพต่างๆ แต่ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวได้ลดลง เนื่องจากการใช้แอปพลิเคชันเพื่อทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลอ้างอิงได้ง่าย สะดวกและรวดเร็วขึ้น

ตัวอย่างแอปพลิเคชันประเภทนี้ที่ทำงานในระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส เช่น Genetic code, Lab Assistant, Organic Named Reactions, Promega, SPRESImobile, Biochemistry เป็นต้น และที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแบบแอนดรอยด์ เช่น Chemical Dictionary, Chemistry Aid, Chemistry Acronyms, Chemistry Helper, Chemistry Mobile, Formulas Lite, W. Chemistry Handbook, Organic Chemistry Database, ChemInform Acronyms, Biochemistry Dictionary, Chemistry Lab Suite เป็นต้น ส่วนแอปพลิเคชันที่สามารถทั้งสองระบบปฏิบัติการ เช่น NutriBiochem เป็นต้น แอปพลิเคชันที่กล่าวมาทั้งหมดนี้มีฟังก์ชันที่ทำได้มากกว่าการสืบค้นข้อมูล เช่น มีฟังก์ชันการคำนวณ ตารางธาตุ ปฏิบัติการเคมี หรือการเตรียม

สารละลายมาตรฐานหรือสารละลายบัฟเฟอร์ เป็นต้น แอปพลิเคชันที่กล่าวไปนี้เป็นประโยชน์ต่อนิสิต/นักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในการเรียนวิชาเคมีพื้นฐาน เคมีอินทรีย์ ชีวเคมี และเคมีวิเคราะห์

5.3 การสืบค้นข้อมูล หรือ Search engine apps แอปพลิเคชันการค้นหาจากดิกชันนารี คือ Google ซึ่งง่ายและสะดวกต่อการสืบค้นข้อมูลผ่านฐานข้อมูลออนไลน์ แต่แอปพลิเคชันบางประเภทใช้สำหรับงานเฉพาะด้าน เช่น การสืบค้นชื่อสารเคมี ชื่อตามระบบ IUPAC สูตรเคมี สูตรโครงสร้าง และสมบัติทางกายภาพหรือทางเคมีของสารเคมี ตัวอย่างแอปพลิเคชันนี้ที่ทำงานในระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส เช่น ChemMobi เป็นต้น ส่วนที่ทำงานได้สองระบบปฏิบัติการ เช่น ChemSpider, RCSB PDB, mobReg เป็นต้น แอปพลิเคชัน ChemSpider สามารถใช้สืบค้นสารเคมี และใช้สืบค้นโครงสร้างทางเคมี สมบัติทางกายภาพและทางเคมี ส่วนแอปพลิเคชัน RCSB PDB ใช้สืบค้นโครงสร้างของโปรตีนและลำดับการจับตัวกันของกรดอะมิโน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนเคมีพื้นฐาน เคมีอินทรีย์ ชีวเคมีทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย

5.4 เครื่องคำนวณ Calculator apps แอปพลิเคชันนี้เป็นประโยชน์กับนักเรียน/นักศึกษาที่ต้องใช้เครื่องคำนวณ เมื่อต้องการหาค่าบางอย่าง เช่น มวลโมเลกุล สัดส่วนโมล อัตราส่วนของสาร องค์ประกอบของสารละลายบัฟเฟอร์ การเปลี่ยนหน่วย การเตรียมสารละลาย เป็นต้น แอปพลิเคชันเครื่องคำนวณที่ทำงานในระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส เช่น CMM Molar Mass Calculator, Buffer Calc, Converter, DailyCalcs, Dilution, LabCal, Gene Link ส่วนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เช่น Chemistry Formula Calc Lite, ConvertPad, Solution Calculator Lite, Chemistry Calculator, Chemical Solutions เป็นต้น และแอปพลิเคชันที่ทำงานได้ทั้งสองระบบปฏิบัติการ เช่น Molarity เป็นต้น ส่วนแอปพลิเคชัน Convert Pad ใช้เปลี่ยนหน่วยต่างๆ

5.5 เครื่องมือวิเคราะห์ หรือ Instrumental apps แอปพลิเคชันเครื่องมือวิเคราะห์สามารถใช้ได้ทั้งการเรียนและในห้องปฏิบัติการเคมีและการนำไปสอนในรายวิชาทฤษฎี แอปพลิเคชันที่ทำงานในระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอสเช่น LC Cale และ GC Cale เป็นต้น ซึ่งแอปพลิเคชัน LC Calc ผู้ใช้สามารถกำหนดสถานะของคอลัมน์โครมาโทกราฟีแบบของเหลว (Liquid chromatography column) ส่วนการทำงานของแอปพลิเคชัน GC Cale จะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นแอปพลิเคชันที่ใช้งานกับการวิเคราะห์ด้วยเครื่องโครมาโทกราฟีแบบแก๊ส (Gas chromatography) ซึ่งแอปพลิเคชันทั้ง 2 ชนิดที่กล่าวไปนี้เป็นประโยชน์ต่อนิสิต/นักศึกษาที่เรียนรายวิชาเคมีวิเคราะห์ (Analytical chromatography) เช่น อัตราเร็วของเฟสเคลื่อนที่ (mobile phase flow rate) ทิศทางของคอลัมน์ (column dimension) และความดันย้อนกลับ (back pressure) โดยที่ผลการวิเคราะห์สามารถช่วยให้ผู้ทดลองปรับเปลี่ยนสถานะบางอย่างในการทดลอง เพื่อผลการแยกสารในคอลัมน์ที่ดียิ่งขึ้น

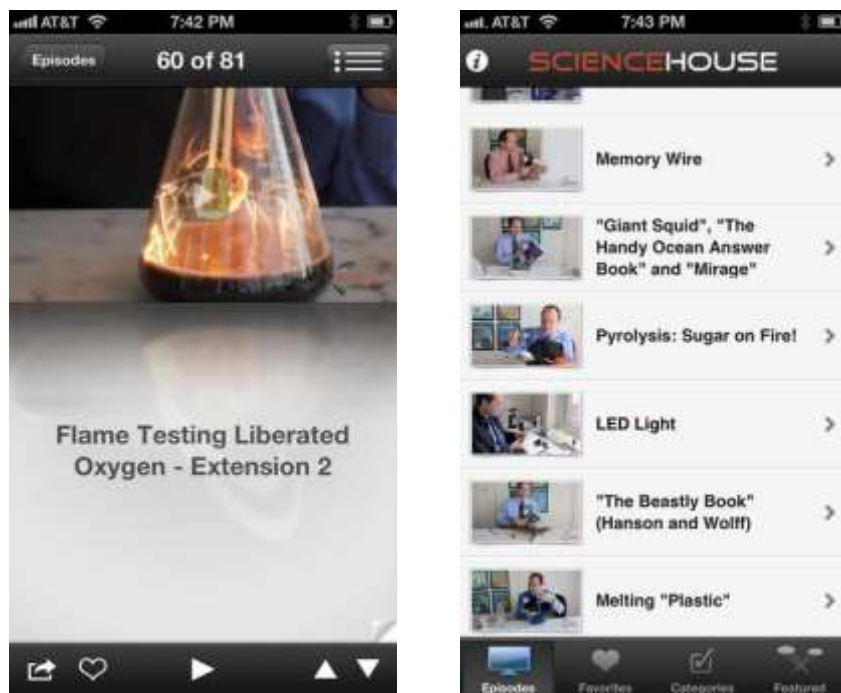
ในการเรียนเคมีอินทรีย์ ผู้เรียนสามารถใช้แอปพลิเคชัน TLC Timer (ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์) ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันที่ประมาณเวลาที่ใช้ในการแยกสารบนแผ่นทินเลเยอร์โครมาโทกราฟี (TLC) สำหรับเครื่องมือวิเคราะห์ทางเคมีขั้นสูง เช่น NMR มีแอปพลิเคชัน Insensitive (ระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส) ที่สามารถใช้แบบจำลองกลศาสตร์ควอนตัมในการอธิบายผลการวิเคราะห์ NMR นอกจากนี้ ยังมีแอปพลิเคชัน

ChemDoodle Mobile ที่ใช้ทำนายสเปกตรัม NMR ของสารโมเลกุลง่ายๆ และแอปพลิเคชัน Chemstry Helper ที่แสดงพีคของ IR และ NMR ของสารได้ นอกจากนี้ แอปพลิเคชัน MS icalC (ระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอส) ยังแสดงผลการวิเคราะห์จากเครื่องแมสสเปกโตรโทมิเตอร์ที่ทำงานระบบปฏิบัติการ และ Mass Specktrometry Peaks (ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์) แอปพลิเคชันที่กล่าวไปทั้งหมดนี้เป็นประโยชน์ต่อนิสิต/นักศึกษาที่เรียนรายวิชาเคมีพื้นฐาน เคมีอินทรีย์ เคมีวิเคราะห์ ชีวเคมี และเคมีวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือขั้นสูง ซึ่งช่วยเพิ่มความมั่นใจในการวางแผนการทดลอง หรือตรวจสอบผลการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือได้

6. การสอนและการสาธิต

ผู้สอนวิชาเคมีสามารถใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือสาธิตให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่าง โดยเฉพาะภาพเคลื่อนไหวที่แสดงการเคลื่อนที่ของอนุภาค ซึ่งตามปกติแล้วไม่สามารถแสดงให้ผู้เรียนเห็นได้จากการใช้กระดานไวท์บอร์ดหรือจากเอกสารตำราตามปกติ แอปพลิเคชันที่แสดงที่ภาพเคลื่อนไหวและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ (Interactive tools) สามารถแสดงไฟล์ภาพยนต์ได้ (ทำงานในระบบปฏิบัติการไอโอเอส) เช่น Atoms in Motion, eDistribution, GasLaws HD, iGasLaw, Lewis Dots เป็นต้น โดยหลังจากการสอนตามปกติ ครูผู้สอนอาจให้นักเรียน/นักศึกษาทบทวนแนวคิดหลักที่ได้เรียนผ่านแอปพลิเคชันเหล่านี้ สำหรับการสอนเคมีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้สอนสามารถใช้แอปพลิเคชัน NOVA Elements และ Video Science (ดังรูป 5) ซึ่งทำงานบนระบบปฏิบัติการแบบไอโอเอสผู้สอนสามารถใช้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนหรือปูพื้นฐานการทำความเข้าใจเรื่องตารางธาตุ

ส่วนแอปพลิเคชันที่แสดงภาพเคลื่อนไหวที่เป็นปฏิบัติการทางเคมี เช่น *Chemistry Cheat Sheets* (แอนดรอยด์) *Chemist Free* (ไอโอเอส) และ *Perfect Chemistry Lite* (แอนดรอยด์) และ *Food Chemistry Lab* (แอนดรอยด์และไอโอเอส) เป็นต้น ซึ่งแอปพลิเคชันเหล่านี้ ครูผู้สอนสามารถต่อโทรศัพท์มือถือของตนเองเข้ากับโปรเจกเตอร์เพื่อแสดงให้นักเรียนเห็นทั้งห้องโดยเชื่อมต่อกับสาย VGA หรือ HDMI อแดปเตอร์ ข้อดีของการดูวิดีโอสาธิต คือ นักเรียนจะได้เห็นการดำเนินไปของปฏิกิริยาที่ดีกว่าการดูภาพนิ่งบนกระดานไวท์บอร์ดหรือภาพในหนังสือเรียน ทำให้การเรียนวิชาเคมีดูน่าสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้หลังจากการดูวิดีโอ นักเรียนอาจเกิดคำถามหรือข้อสงสัย ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียนด้วย นอกจากนี้ถ้ามีเวลา ผู้สอนสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้มีประสบการณ์กับ “Augmented reality” (Wu, Lee, Chang & Liang, 2013)

รูป 4 แอปพลิเคชัน Video Science

ที่มา <https://itunes.apple.com/us/app/videoscience/id333284085?mt=8>

ข้อดีของการใช้แอปพลิเคชันในการสาธิตให้นักเรียน/นักศึกษาดูปฏิบัติการเคมีคือ ลดต้นทุนเรื่องสารเคมี เครื่องแก้ว หรือสารเคมีที่ต้องทิ้งสู่สิ่งแวดล้อมหลังการเกิดปฏิกิริยา นอกจากนี้บางแอปพลิเคชันยังสามารถใช้กระตุ้นให้นักเรียน/นักศึกษาวเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดปฏิกิริยาเคมี เช่น ถ้าเปลี่ยนความดัน เปลี่ยนอุณหภูมิ หรือเปลี่ยนความเข้มข้นของสารตั้งต้น เป็นต้น

นอกจากแอปพลิเคชันที่กล่าวไปแล้ว ผู้สอนวิชาเคมียังสามารถใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในปฏิบัติการเคมีเคมีได้ฟรี เช่น Chemistry Demonstration Series หรือ Chemistry Lab Procedures นอกจากนี้ยังสามารถเข้า Youtube เพื่อค้นหารีดิโอที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติการเคมีจากสมาคมเคมีอเมริกัน (American Chemical Society หรือ ACS) และสมาคมเคมีแห่งสหราชอาณาจักร (The Royal Society of Chemistry หรือ RSC) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ฟรีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

แอปพลิเคชันที่ใช้ในการทบทวนก่อนสอบ (Test-Prep Apps)

ปกติแล้ว นักเรียนมักจะรู้สึกวิตกกังวลเมื่อเวลาใกล้สอบ การใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือก็อาจเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์กับการเรียนรู้ของตนเอง แอปพลิเคชันที่แสดงข้อสอบหรือข้อคำถามเพื่อการทบทวนก่อนสอบที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการไอโอเอส เช่น

Chemistry Formula Practice, Chem Pro: Chemistry Tutor, Elements Test2, MCAT Flashcards, Organic Chemistry Nomenclature Quizillator, และ Organic Chemistry Test Bank Lite เป็นต้น ส่วนแอปพลิเคชันที่ทำงานบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เช่น quiz apps, Chemistry Quiz, Chemistry Quiz, Chemistry Speed Quiz, Periodic Table Quiz, Amino Acid Quiz และ Organic Chemistry Nomenclature Quizillator เป็นต้น ครูผู้สอนควรแนะนำแอปพลิเคชันต่อไปนี้นักเรียน เพื่อให้นักเรียน ทบทวนก่อนสอบก็จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูผู้สอนยังอาจใช้แอปพลิเคชันเพื่อการประเมินผล ระหว่างการเรียนรู้ (Formative assessment) กับผู้เรียน เพื่อดูว่านักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่เรียนมากน้อย ระดับใด และยังมีเรื่องใดที่ยังเป็นปัญหากับผู้เรียนอยู่บ้าง จะทำให้ครูผู้สอนตระหนักถึงปัญหาของผู้เรียนและ สามารถนำมาใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้

ข้อจำกัดของการใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือในการสอนวิชาเคมี

ตามปกติแล้วแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือได้มีการพัฒนาให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นแอปพลิเคชันที่กล่าวในบทความนี้อาจมีบางแอปพลิเคชันที่ไม่สามารถใช้งานได้และอาจมีแอปพลิเคชันทางเคมีเกิดขึ้นใหม่อีกหลายแอปพลิเคชัน แต่ประเด็นของการรวบรวมและนำเสนอแอปพลิเคชันนี้เพื่อให้ผู้สอนเห็นภาพรวมของการพัฒนาก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและส่งผลกระทบต่อพัฒนาแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบนโทรศัพท์มือถือ ถ้าผู้สอนไม่สามารถห้ามนักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือในห้องเรียนได้ ผู้สอนอาจต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับแอปพลิเคชันเพื่อปรับตัวเองให้เข้ากับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และเพื่อประยุกต์ใช้กับการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียนต่อไป ข้อจำกัดของการใช้แอปพลิเคชันทางเคมีสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียน/นักศึกษาเข้าใช้งานแอปพลิเคชันอื่นที่นอกเหนือจากแอปพลิเคชันทางเคมี เนื่องจาก โทรศัพท์มือถือต้องมีการเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้น อาจทำให้ผู้เรียนไม่ได้มุ่งความสนใจที่แอปพลิเคชันเพื่อการเรียนเพียงอย่างเดียว แต่อาจใช้ช่วงเวลาดังกล่าวในการเข้าแอปพลิเคชันอื่น เช่น เครือข่ายสังคมออนไลน์ วิดีโอออนไลน์ หรือเกมออนไลน์ เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนเสียสมาธิในการเรียนและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในชั่วโมงเรียนนั้น ดังนั้นครูผู้สอนต้องวางแผนให้รอบคอบว่าต้องการให้ผู้เรียนใช้แอปพลิเคชันอะไร ด้วยวัตถุประสงค์อะไร ใช้เมื่อใด ใช้เมื่อใด และหยุดใช้เมื่อใด มีการวิจัย (Williams & Pence, 2011; Van der Kolk, Hartog, Beldman & Gruppen, 2013; We, Lee, Chang & Liang, 2013) ที่แสดงให้เห็นว่า การให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์กับเทคโนโลยีในด้านต่างๆ จะทำให้ผู้เรียนปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ๆ และมีทักษะ การนำเสนองานด้วยสื่อดิจิทัลที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งทักษะการสื่อสารถือเป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 อีกทักษะ หนึ่งที่สำคัญมากและต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

2. การเรียนปฏิบัติการทางเคมีโดยการใช้แอปพลิเคชันจะทำให้ผู้เรียนไม่ได้ฝึกฝนทักษะบางประการที่สำคัญระหว่างการทดลอง และทำให้นักศึกษาไม่ตระหนักถึงข้อควรระวังต่างๆ ระหว่างการทดลอง เช่น การปนเปื้อนของสาร ความเป็นพิษของสารบางชนิด การเก็บรักษาหรือการใช้เพื่อความปลอดภัย (Amick & Cross, 2014) การใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุดเสมอไปสำหรับการเรียนการสอน แม้ว่าแอปพลิเคชัน

บางประเภทจะทำให้เห็นภาพเครื่องแก้ว อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ เห็นการเปลี่ยนแปลงสีของอินดิเคเตอร์ระหว่างกระบวนการไทเทรต เห็นการเกิดตะกอนจากปฏิกิริยาบางชนิด แต่สิ่งเหล่านี้ก็ไม่อาจมาแทนการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงได้ เพราะการปฏิบัติการทดลองจริงจะทำให้ได้ฝึกทักษะการทดลอง ทักษะการสังเกต และการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์หรือการใช้เครื่องแก้วบางประเภทต้องมีวิธีการโดยเฉพาะ (Huang, 2015)

3. การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เสถียร แม้ว่าราคาของโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟนจะมีราคาถูกลง นักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่มีโทรศัพท์สมาร์ทโฟนอยู่แล้ว แต่ปัจจัยสำคัญคือการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เสถียร แม้ว่าแอปพลิเคชันส่วนใหญ่ที่กล่าวถึงในบทความฉบับนี้จะดาวน์โหลดได้ฟรีหรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยมาก แต่ความเสถียรของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

4. ผู้สอนต้องศึกษารายละเอียดแอปพลิเคชันแต่ละประเภทที่จะนำไปใช้ เนื่องจากแต่ละแอปพลิเคชันมีคุณภาพและรายละเอียดแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษารายละเอียดและวิธีการใช้ก่อน แล้วจึงวางแผนการสอนโดยใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือร่วมด้วยจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนต่อไป

ผลการวิจัย

เคมีศึกษา (Chemical education) คือศาสตร์สำหรับครูผู้สอน ที่ไม่ได้มีบทบาทเป็นเพียงผู้บอก (Teller) ความรู้ แต่มีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ (Facilitator) เป็นผู้ฝึกฝน (Coach) และเป็นผู้ให้คำปรึกษา (Mentor) กับผู้เรียน ผู้สอนวิชาเคมีต้องจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาเคมี โดยจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในระดับมหภาค (Macroscopic level) แล้วจึงเชื่อมโยงสิ่งที่สังเกตเห็นสู่คำอธิบายทางเคมีในระดับอนุภาค (Microscopic level) และตัวแทนของคำอธิบายในระดับอนุภาคนั้นด้วยภาษาสัญลักษณ์ (Symbolic level) การใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความสนใจ ซึ่งเป็นการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีที่นักเรียน/นักศึกษาค้นเคยอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยลดการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว เช่น ทบทวนเนื้อหาความรู้ผ่านแอปพลิเคชัน หรือเล่นเกมเพื่อช่วยให้จดจำข้อมูลต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น แอปพลิเคชันบางชนิดแสดงให้เห็นภาพเคลื่อนไหวและแอปพลิเคชันบางชนิดมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ ทำให้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และเกิดความคงทนในการเรียนรู้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การใช้แอปพลิเคชันไม่สามารถทดแทนครูผู้สอนได้ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่แท้จริงนั้นจะเกิดจากครูผู้สอน ผู้สอนต้องมีความรู้ด้านเนื้อหา (Content knowledge) ความรู้ในศาสตร์การสอน (Pedagogical knowledge) และความรู้ในเทคโนโลยี (Technological knowledge) ถ้าพึ่งเฉพาะแอปพลิเคชันนั้นไม่สามารถทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้นได้ แต่การใช้แอปพลิเคชันต้องควบคู่กับเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน เช่น เทคนิคการตั้งคำถาม การประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ การทดลอง เพื่อให้ประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีนั้น นอกจากจะเป็นการแสดงให้เห็นความรู้ในเทคโนโลยี (Technological knowledge) ของผู้สอนแล้ว การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเทคโนโลยีนี้ยังเป็นการ

วางรากฐานทักษะการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สูงสุดเต็มตามศักยภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- พัชรีย์ ร่มพยอม วิชัยดิษฐ. (2558). ธรรมชาติของวิชาเคมี และการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา. *วารสารวิทยาศาสตร์ มศว*, 31(2), หน้า 188-200.
- สถิติการใช้ Internet และ Social Media ล่าสุด 2016 : ประเทศไทยไม่น้อยหน้าชาติใดในโลก. (2016). Available online at <http://www.9tana.com/node/thailand-social-stat-2016/>. Accessed 19 March 2017.
- สุทธิดา จำรัส. (2560). *การเรียนรู้ที่บูรณาการร่วมกับเทคโนโลยี (Technology Integrated Learning) เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัทจรัสสินทวงศ์ การพิมพ์จำกัด
- Amick, A.W. and Cross, N. (2014). An almost paperless organic chemistry course with the use of iPads. *Journal of Chemical Education*, 91(1, March), 753-756.
- Angelo, J.G. (2014). Use of screen capture to produce media for organic chemistry. *Journal of Chemical Education*, 91(3), 678-683.
- ChemDoodle Mobile. Available online via <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.iChemLabs.ChemDoodleMobile>. Access on April 1, 2017.
- Harris, J., Mishra, P., and Koehler, M. (2009). Teachers' technological pedagogical content knowledge and learnin activity types: curriculum-based technology integration reframed. *Journal of Research in Technology Education*, 41(4), 393-416. Available online at https://en.wikipedia.org/wiki/Technological_pedagogical_content_knowledge สืบค้นวันที่ 12 กรกฎาคม 2559
- Huang, L. (2015). Chemistry Apps on Smartphones and Tablets. In *Chemistry Education: Best Practices, Opportunities and Trends*, 1st Edition. Javier Garcia-Martinez and Elena Serrano-Torregrosa (Eds.). p.623 Weinheim: Wiley-VCH Verlag GmbH & Co.KGaA.
- Libman, D. and Huang, L. (2013). Chemistry on the go: review of chemistry apps on smartphones. *Journal of Chemical Education*, 90(1), 320-325.
- Mirage: Molecular geometry. Available online via <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.miragestudio.geometrie>. Access on April 1, 2017.

MolPrime. Available online via

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.mmi.android.molprime>. Access on April 1, 2017.

Pence, H.E., Williams, A.J. and Belford, R.E. (2015). New Tools and Challenges for Chemical Education: Mobile Learning, Augmented Reality, and Distributed Cognition in the Dawn of the Social and Semantic Web. In *Chemistry Education: Best Practices, Opportunities and Trends, 1st Edition*. Javier Garcia-Martinez and Elena Serrano-Torregrosa (Eds.). Weinheim: Wiley-VCH Verlag GmbH & Co.KGaA.

Project Tomorrow. (2013). From Chalkboards to Tablets: The Emergence of the K-12 Digital Learner. Available online at <http://www.tomorrow.org/speakup/pdfs/su12-students.pdf>. Accessed 19 March 2017.

Silva, T. and Galembeck, E. (2015). Surveying biochemistry applications for mobile devices to compare availability and topics covered. *Journal of Chemical Education*, 92(2), 1256-1260.

Van der Kolk, K., Hartog, R., Beldman, G., and Gruppen, H. (2013). Exploring the potential of smartphones and tablets for performance support in food chemistry laboratory classes. *Journal of Science Education and Technology*, 22, 984-992.

Video Science. Available online via <https://itunes.apple.com/us/app/videoscience/id333284085?mt=8>. Access on April 1, 2017.

Wijtmans, M., Rens, L.V. and Muijlwijk-Koezen, J.E. (2014). Activating students' interest and participation in lectures and practical courses using their electronic devices. *Journal of Chemical Education*, 91(3), 1830-1837.

Williams, A.J., Ekins, S., Clark, A.M., Jack, J.J. and Apodaka, R.L. (2011). Mobile apps for chemistry in the world of drug discovery. *Drug Discovery Today*, 16, 928-939.

Winter, R., Wentzel, M. and Ahluwalia, S. (2016). Chairs!: a mobile game for organic chemistry students to learn the ring flip of cyclohexane. *Journal of Chemical Education*, 93, 1657-1659.

Wu, H.K., Lee, S.W.Y., Chang, H.Y. and Liang, J.C. (2013). Current status, opportunities and challenges of augmented reality in education. *Computer Education*, 62, pp. 41-49.